

БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України

від 7 жовтня 2010 року N 2592-VI, ОВУ, 2010 р., N 79, ст. 2793,
від 2 грудня 2010 року N 2756-VI, ОВУ, 2010 р., N 92, ст. 3249,
від 23 грудня 2010 року N 2856-VI, ОВУ, 2010 р., N 101, ст. 3619,
від 5 квітня 2011 року N 3172-VI, ОВУ, 2011 р., N 33, ст. 1371,
від 19 травня 2011 року N 3396-VI, ОВУ, 2011 р., N 44, ст. 1776,
від 7 липня 2011 року N 3612-VI, ОВУ, 2011 р., N 59, ст. 2346

(зміни, внесені Законом України від 7 липня 2011 року N 3612-VI,
діють до [31 грудня 2014 року](#)),

від 7 липня 2011 року N 3614-VI, ОВУ, 2011 р., N 60, ст. 2406

(зміни, передбачені [підпунктами 17, 18, підпунктом "б" підпункту 19, підпунктами 21, 22, 26 і 28](#)

[пункту 1 розділу I Закону України від 7 липня 2011 року N 3614-VI](#), набирають чинності з [1 січня 2012 року](#)),

від 8 липня 2011 року N 3668-VI, ОВУ, 2011 р., N 71, ст. 2667,

від 6 жовтня 2011 року N 3828-VI, ОВУ, 2011 р., N 84, ст. 3058,

від 12 січня 2012 року N 4318-VI, ОВУ, 2012 р., N 11, ст. 397

(зміни, передбачені [підпунктом 9 пункту 1 розділу I Закону України](#)

від 12 січня 2012 року N 4318-VI, набирають чинності з [1 липня 2012 року](#)),

від 17 травня 2012 року N 4731-VI, ОВУ, 2012 р., N 45, ст. 1740,

від 5 червня 2012 року N 4875-VI, ОВУ, 2012 р., N 50, ст. 1950,

від 5 липня 2012 року N 5059-VI, ОВУ, 2012 р., N 60, ст. 2410,

від 5 липня 2012 року N 5063-VI, ОВУ, 2012 р., N 63, ст. 2563,

від 6 вересня 2012 року N 5213-VI, ОВУ, 2012 р., N 83, ст. 3335,

від 18 вересня 2012 року N 5290-VI, ОВУ, 2012 р., N 79, ст. 3192,

від 2 жовтня 2012 року N 5302-VI, ОВУ, 2012 р., N 85, ст. 3420,

від 16 жовтня 2012 року N 5428-VI, ОВУ, 2012 р., N 85, ст. 3437,

від 16 жовтня 2012 року N 5463-VI,

від 20 листопада 2012 року N 5492-VI

(З [1 січня 2013 року](#) до цього Кодексу будуть внесені зміни, передбачені [абзацами третім і четвертим підпункту 11 пункту 1 розділу I Закону України від 7 липня 2011 року N 3614-VI](#))

(З [1 січня 2013 року](#) до цього Кодексу будуть внесені зміни, передбачені [підпунктом 5 пункту 1 розділу I Закону України від 12 січня 2012 року N 4318-VI](#))

(З [1 січня 2013 року](#) до цього Кодексу будуть внесені зміни згідно із [Законом України від 5 липня 2012 року N 5083-VI](#))

(З [1 січня 2013 року](#) до цього Кодексу будуть внесені зміни згідно із [Законом України від 5 липня 2012 року N 5081-VI](#))

(З [1 січня 2013 року](#) до цього Кодексу будуть внесені зміни згідно із [Законом України від 5 липня 2012](#)

року N 5067-VI)

(З 1 січня 2013 року до цього Кодексу будуть внесені зміни згідно із Законом України від 6 вересня 2012 року N 5204-VI)

(З 1 січня 2013 року до цього Кодексу будуть внесені зміни, передбачені підпунктами 1, 3, 6 - 15, 18, 20 - 24, підпунктом "а" підпункту 26 пункту 1 Закону України від 16 жовтня 2012 року N 5428-VI: з 1 січня 2014 року - зміни, передбачені підпунктами 17 і 19 пункту 1 Закону України від 16 жовтня 2012 року N 5428-VI)

Положенню пункту 5 частини першої статті 4 цього Кодексу
дано офіційне тлумачення
Рішенням Конституційного Суду України
від 25 січня 2012 року N 3-рп/2012

(У тексті Кодексу слова "Державне казначейство України" та "органи Державного казначейства України" у всіх відмінках замінено відповідно словами "Державна казначейська служба України" та "органи Державної казначейської служби України" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 7 липня 2011 року N 3614-VI)

(У тексті Кодексу: слова "Міністерство фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики" у відповідному відмінку; слова "Міністр фінансів України" в усіх відмінках замінено словами "член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки" у відповідному відмінку; слова "Державна казначейська служба України" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку; слова "органи Державної казначейської служби України" в усіх відмінках замінено словами "органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 16 жовтня 2012 року N 5463-VI)

Бюджетним кодексом України визначаються правові засади функціонування [бюджетної системи України](#), її принципи, основи [бюджетного процесу](#) і [міжбюджетних відносин](#) та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Розділ I. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Відносини, що регулюються Бюджетним кодексом України

1. Бюджетним кодексом України регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та [погашення державного і місцевого боргу](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 2. Визначення основних термінів

1. У цьому Кодексі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) бюджет - план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами [місцевого самоврядування](#) протягом [бюджетного періоду](#);

2) бюджети місцевого самоврядування - бюджети [територіальних громад](#) сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах);

3) [бюджетна класифікація](#) - єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, [кредитування](#), [фінансування бюджету](#), боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів;

4) бюджетна програма - сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети, завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник [бюджетних коштів](#) відповідно до покладених на нього функцій;

5) бюджетна система України - сукупність державного бюджету та [місцевих бюджетів](#), побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права;

6) бюджетне асигнування - повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення [платежів](#), яке має кількісні, часові та цільові обмеження;

7) бюджетне зобов'язання - будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення

інших аналогічних операцій протягом **бюджетного періоду**, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому;

8) бюджетне призначення - повноваження головного розпорядника **бюджетних коштів**, надане цим Кодексом, законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати **бюджетні асигнування**;

9) бюджетний запит - документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди;

10) бюджетний процес - регламентований бюджетним законодавством процес складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання, а також контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

11) бюджетні кошти (кошти бюджету) - належні відповідно до законодавства надходження бюджету та **витрати бюджету**;

12) бюджетні установи - органи державної влади, органи **місцевого самоврядування**, а також **організації**, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи **місцевого бюджету**. Бюджетні установи є неприбутковими;

12¹) боргове зобов'язання - зобов'язання **позичальника** перед **кредитором** за **кредитом** (позикою), що виникло внаслідок випуску і розміщення боргових **цінних паперів** та/або укладання **кредитних договорів**;

13) видатки бюджету - кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. До видатків бюджету не належать: **погашення боргу**; надання кредитів з бюджету; розміщення **бюджетних коштів** на депозитах; придбання цінних паперів; **повернення надміру сплачених** до бюджету сум податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших **доходів бюджету**, проведення їх бюджетного відшкодування;

14) витрати бюджету - **видатки бюджету**, надання **кредитів** з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на **депозитах**, придбання цінних паперів;

15) власні надходження **бюджетних установ** - кошти, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг (включаючи плату за надання адміністративних послуг), виконання робіт, гранти, дарунки та благодійні внески, а також кошти від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності;

15¹) гарантійне зобов'язання - **зобов'язання** гаранта повністю або частково виконати **боргові зобов'язання суб'єкта господарювання** - резидента України перед **кредитором** у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за **кредитом** (позикою), залученим під **державну чи місцеву гарантію**;

16) гарантований Автономною Республікою Крим чи **територіальною громадою** міста борг - загальна сума боргових зобов'язань **суб'єктів господарювання** - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено місцевими гарантіями;

- 17) гарантований державою борг - загальна сума боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України щодо повернення отриманих та непогашених станом на звітну дату кредитів (позик), виконання яких забезпечено державними гарантіями;
- 18) головні розпорядники бюджетних коштів - [бюджетні установи](#) в особі їх керівників, які відповідно до [статті 22 цього Кодексу](#) отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень;
- 19) державне запозичення - операції, пов'язані з отриманням державою [кредитів](#) (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету;
- 20) державний борг - загальна сума [боргових зобов'язань](#) держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок [державного запозичення](#);
- 21) дефіцит бюджету - перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та поверненням кредитів до бюджету);
- 22) дотація вирівнювання - [міжбюджетний трансферт](#) на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;
- 23) доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи [трансферти](#), [власні надходження бюджетних установ](#));
- 24) закон про Державний бюджет України - закон, який затверджує Державний бюджет України та містить положення щодо забезпечення його виконання протягом [бюджетного періоду](#);
- 25) залишок бюджетних коштів - обсяг коштів відповідного бюджету, [розпорядників](#) та одержувачів [бюджетних коштів](#) цього бюджету на кінець звітного періоду;
- 26) інвестиційна програма (проект) - комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або [місцевих бюджетів](#) чи шляхом надання [державних та/або місцевих гарантій](#);
- 26¹) квазіфіскальні операції - операції органів державної влади і [місцевого самоврядування](#), Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, [суб'єктів господарювання](#) державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому;
- 27) коефіцієнт вирівнювання - показник, який використовується для розрахунку обсягу коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, з метою стимулювання нарощування доходів місцевих бюджетів у процесі бюджетного планування;

28) кошик доходів державного бюджету для надання міжбюджетних трансфертів - доходи загального фонду державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотації вирівнювання місцевим бюджетам;

29) кошик доходів місцевих бюджетів - доходи загального фонду, закріплені цим Кодексом на постійній основі за місцевими бюджетами, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів;

30) кошторис - основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень;

31) кредитування бюджету - операції з надання коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, внаслідок чого виникають зобов'язання перед бюджетом (надання кредитів з бюджету), та операції з повернення таких коштів до бюджету (повернення кредитів до бюджету). Для цілей цього Кодексу до кредитів з бюджету також належать бюджетні позички та фінансова допомога з бюджету на поворотній основі;

32) міжбюджетні трансферти - кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого;

33) місцеве запозичення - операції з отримання до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету;

34) місцеві бюджети - бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування;

35) місцевий борг - загальна сума боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок місцевого запозичення;

36) місцевий фінансовий орган - установа, що відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. Для цілей цього Кодексу орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів віднесено до місцевих фінансових органів. Сільський голова забезпечує виконання функцій місцевого фінансового органу, якщо такий орган не створено згідно із законом;

(з 01.01.2013 р. до пункту 36 частини першої статті 2 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 1 пункту 1 згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

37) надходження бюджету - доходи бюджету, повернення кредитів до бюджету, кошти від державних (місцевих) запозичень, кошти від приватизації державного майна (щодо державного бюджету), повернення бюджетних коштів з депозитів, надходження внаслідок продажу/пред'явлення цінних паперів;

37¹) обслуговування державного (місцевого) боргу - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, **штрафів** та інших платежів, пов'язаних з **управлінням державним (місцевим) боргом**. До таких операцій не належить **погашення державного (місцевого) боргу**;

38) одержувач бюджетних коштів - **суб'єкт господарювання, громадська** чи інша **організація**, яка не має статусу бюджетної установи, уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, та отримує на їх виконання кошти бюджету;

39) органи, що контролюють справляння надходжень бюджету, - органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), інших надходжень бюджету;

40) **паспорт бюджетної програми** - документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

41) платіж - виконання бюджетних, **боргових**, гарантійних чи податкових зобов'язань, що виникли в поточному або попередніх бюджетних періодах;

41¹) погашення державного (місцевого) боргу - операції з повернення **позичальником кредитів** (позик) відповідно до умов **кредитних договорів** та/або випуску боргових **цінних паперів**;

42) програмно-цільовий метод у бюджетному процесі - метод **управління бюджетними коштами** для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях **бюджетного процесу**;

43) проект бюджету - проект плану формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, що здійснюються органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) протягом бюджетного періоду, який є невід'ємною частиною проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет);

44) профіцит бюджету - перевищення **доходів бюджету** над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням **кредитів** з бюджету);

45) рішення про **місцевий бюджет** - **нормативно-правовий акт** Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом **бюджетного періоду**;

46) **розпис бюджету** - документ, в якому встановлюється розподіл доходів, **фінансування бюджету**, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним

розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до [бюджетної класифікації](#);

47) розпорядник бюджетних коштів - бюджетна установа в особі її керівника, уповноважена на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету;

48) субвенції - [міжбюджетні трансферти](#) для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;

49) управління бюджетними коштами - сукупність дій учасника [бюджетного процесу](#) відповідно до його повноважень, пов'язаних з формуванням та використанням бюджетних коштів, здійсненням контролю за дотриманням бюджетного законодавства, які спрямовані на досягнення цілей, завдань і конкретних результатів своєї діяльності та забезпечення ефективного, результативного і цільового використання [бюджетних коштів](#);

49¹) управління державним (місцевим) боргом - сукупність дій, пов'язаних із здійсненням запозичень, [обслуговуванням](#) і [погашенням](#) державного (місцевого) боргу, інших правочинів з державним (місцевим) боргом, що спрямовані на досягнення збалансованості бюджету та оптимізацію боргового навантаження;

50) фінансовий норматив бюджетної забезпеченості - гарантований державою в межах наявних бюджетних коштів рівень фінансового забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування, що використовується для визначення обсягу [міжбюджетних трансфертів](#);

51) фінансування бюджету - надходження та [витрати бюджету](#), пов'язані із зміною обсягу боргу, обсягів [депозитів](#) і [цінних паперів](#), кошти від [приватизації державного майна](#) (щодо державного бюджету), зміна [залишків](#) бюджетних коштів, які використовуються для покриття [дефіциту бюджету](#) або визначення [профіциту бюджету](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 06.10.2011 р. N 3828-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI, від 20.11.2012 р. N 5492-VI)

Стаття 3. Бюджетний період

1. Бюджетний період для всіх бюджетів, що складають [бюджетну систему України](#), становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року. Неприйняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України до 1 січня відповідного року не є підставою для встановлення іншого бюджетного періоду.

2. Відповідно до [Конституції України](#) бюджетний період для Державного бюджету України за особливих обставин може бути іншим, ніж передбачено частиною першою цієї статті.

Особливими обставинами, за яких Державний бюджет України може бути затверджено на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період, є:

- 1) введення [воєнного стану](#);
- 2) оголошення [надзвичайного стану](#) в Україні.
3. У разі затвердження Державного бюджету України на інший, ніж передбачено частиною першою цієї статті, бюджетний період [місцеві бюджети](#) мають бути затверджені на такий самий період.

Стаття 4. Склад бюджетного законодавства

1. Бюджетне законодавство складається з:

- 1) [Конституції України](#);
- 2) цього Кодексу;
- 3) закону про Державний бюджет України;
- 4) інших законів, що регулюють бюджетні відносини, передбачених [статтею 1 цього Кодексу](#);
- 5) нормативно-правових актів [Кабінету Міністрів України](#), прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу та інших законів України, передбачених пунктами 3 та 4 цієї частини статті;
- 6) нормативно-правових актів органів виконавчої влади, прийнятих на підставі і на виконання цього Кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених пунктами [3](#), [4](#) та [5](#) цієї частини статті;
- 7) рішень про місцевий бюджет;
- 8) рішень органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийнятих відповідно до цього Кодексу, нормативно-правових актів, передбачених [пунктами 3, 4, 5, 6 і 7](#) цієї частини статті.

2. [Бюджетна система України](#) і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

Виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та [витрати](#) Державного бюджету України.

3. Якщо на ратифікацію подається [міжнародний договір](#) України, виконання якого потребує прийняття нових або внесення змін до чинних законів України, що регулюють бюджетні відносини, проекти таких законів подаються на розгляд Верховної Ради України разом з проектом закону про [ратифікацію](#) і приймаються одночасно.

4. Розгляд законопроектів щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, здійснюється за особливою процедурою, визначеною [статтею 27 цього Кодексу](#).

5. Зміни до цього Кодексу можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Бюджетного кодексу України.

(положенню пункту 5 частини першої статті 4 в системному зв'язку з положеннями статті 6, частини другої статті 19, частини першої статті 117 Конституції України дано офіційне тлумачення Рішенням Конституційного Суду України від 25.01.2012 р. N 3-рп/2012)

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Глава 2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРИНЦИПИ

Стаття 5. Структура бюджетної системи України

1. Бюджетна система України складається з державного бюджету та місцевих бюджетів.
2. Місцевими бюджетами є бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування.
3. Бюджетами місцевого самоврядування є бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах).

Стаття 6. Зведений бюджет

1. Зведений бюджет є сукупністю показників бюджетів, що використовуються для аналізу та прогнозування економічного і соціального розвитку держави.
2. Зведений бюджет України включає показники Державного бюджету України, зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та зведених бюджетів областей, міст Києва та Севастополя.
3. Зведений бюджет Автономної Республіки Крим включає показники бюджету Автономної Республіки Крим, зведених бюджетів її районів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим значення.
4. Зведений бюджет області включає показники обласного бюджету, зведених бюджетів районів і бюджетів міст обласного значення цієї області.
5. Зведений бюджет району включає показники районного бюджету, бюджетів міст районного значення, селищних та сільських бюджетів цього району.
6. Зведений бюджет міста з районним поділом включає показники міського бюджету та бюджетів районів, що входять до його складу. Якщо місту або району у місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища чи села, зведений бюджет міста або району у місті включає показники бюджетів цих міст, селищ та сіл.

7. Показники бюджетів об'єднань територіальних громад, що створюються згідно із законом, включаються до відповідних зведених бюджетів.

Стаття 7. Принципи бюджетної системи України

1. Бюджетна система України ґрунтується на таких принципах:

1) принцип єдності бюджетної системи України - єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, єдиною грошовою системою, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною **бюджетною класифікацією**, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення **бухгалтерського обліку** і звітності;

2) принцип збалансованості - повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний **бюджетний період**;

3) принцип самостійності - Державний бюджет України та **місцеві бюджети** є самостійними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за **бюджетні зобов'язання** органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування. Органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування коштами відповідних місцевих бюджетів не несуть відповідальності за бюджетні зобов'язання одне одного, а також за бюджетні зобов'язання держави. Самостійність бюджетів забезпечується закріпленням за ними відповідних джерел **доходів бюджету**, правом відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування визначати напрями використання **бюджетних коштів** відповідно до законодавства України, правом Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад самостійно і незалежно одне від одного розглядати та затверджувати відповідні місцеві бюджети;

4) принцип повноти - до складу бюджетів підлягають включенню всі надходження бюджетів та **витрати** бюджетів, що здійснюються відповідно до нормативно-правових актів органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

5) принцип обґрунтованості - бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;

6) принцип ефективності та результативності - при складанні та виконанні бюджетів усі учасники **бюджетного процесу** мають прагнути досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою, Автономною Республікою Крим, місцевим самоврядуванням (далі - гарантовані послуги), при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

7) принцип субсидіарності - розподіл видів видатків між державним бюджетом та **місцевими бюджетами**, а також між місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

8) принцип цільового використання бюджетних коштів - **бюджетні кошти** використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями;

9) принцип справедливості і неупередженості - бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами;

10) принцип публічності та прозорості - інформування громадськості з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

Стаття 8. Бюджетна класифікація

1. **Бюджетна класифікація** використовується для складання і виконання державного та **місцевих бюджетів**, звітування про їх виконання, здійснення контролю за фінансовою діяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших **розпорядників бюджетних коштів**, проведення фінансового аналізу в розрізі доходів, організаційних, функціональних та економічних категорій видатків, кредитування, фінансування і боргу, а також для забезпечення загальнодержавної і міжнародної порівнянності бюджетних показників. Бюджетна класифікація є обов'язковою для застосування всіма учасниками **бюджетного процесу** в межах бюджетних повноважень.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, затверджує **бюджетну класифікацію**, зміни до неї та інформує про це Верховну Раду України.

3. Бюджетна класифікація має такі складові частини:

- 1) **класифікація доходів бюджету**;
- 2) **класифікація видатків та кредитування бюджету**;
- 3) **класифікація фінансування бюджету**;
- 4) **класифікація боргу**.

Стаття 9. Класифікація доходів бюджету

1. **Доходи бюджету** класифікуються за такими розділами:

- 1) **податкові надходження**;
- 2) **неподаткові надходження**;
- 3) **доходи від операцій з капіталом**;
- 4) **трансферти**.

2. Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування **загальнодержавні податки і збори** (обов'язкові платежі) та **місцеві податки і збори** (обов'язкові платежі).

3. Неподатковими надходженнями визнаються:

- 1) доходи від власності та **підприємницької діяльності**;
- 2) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної **господарської діяльності**;
- 3) інші неподаткові надходження.

4. Трансферти - кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Стаття 10. Класифікація видатків та кредитування бюджету

1. **Видатки та кредитування бюджету** класифікуються за:

- 1) **бюджетними програмами** (програмна класифікація видатків та кредитування бюджету);
- 2) ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (**відомча класифікація видатків та кредитування бюджету**);
- 3) функціями, з виконанням яких пов'язані видатки та кредитування бюджету (**функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету**).

2. Програмна класифікація видатків та кредитування бюджету використовується у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Програмна класифікація видатків та кредитування державного бюджету (**місцевого бюджету**) формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевим фінансовим органом), за пропозиціями, поданими головними розпорядниками **бюджетних коштів** під час складання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) у бюджетних запитах.

Програмна класифікація видатків та кредитування місцевого бюджету формується з урахуванням типової програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

До застосування програмно-цільового методу у **бюджетному процесі** на рівні місцевих бюджетів використовується **тимчасова класифікація видатків та кредитування місцевих бюджетів**, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. Складові частини цієї класифікації, що конкретизують програми і заходи з виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, **місцевих державних адміністрацій** та органів місцевого самоврядування, для цілей цього Кодексу вживаються в контексті терміна "**бюджетна програма**".

3. **Відомча класифікація видатків та кредитування бюджету** містить перелік головних розпорядників бюджетних коштів для систематизації видатків та кредитування бюджету за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів.

На основі **відомчої класифікації** видатків та кредитування бюджету центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, складає та веде єдиний реєстр **розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів**.

Головні розпорядники бюджетних коштів визначають мережу розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням вимог щодо **формування** єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів та даних такого реєстру.

4. **Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету** має такі рівні деталізації:

1) розділи, в яких систематизуються **видатки** та кредитування бюджету, пов'язані з виконанням функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування;

2) підрозділи та групи, в яких конкретизуються видатки та кредитування бюджету на виконання функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування.

5. **Видатки бюджету** класифікуються за економічною характеристикою операцій, що здійснюються при їх проведенні (**економічна класифікація видатків бюджету**).

За економічною класифікацією видатків бюджету видатки бюджету поділяються на **поточні та капітальні**.

6. **Класифікація кредитування бюджету** систематизує **кредитування бюджету** за типом позичальника та поділяє операції з кредитування на надання **кредитів** з бюджету і повернення кредитів до бюджету.

7. У складі витрат (видатків) бюджету виділяються витрати (видатки) споживання і витрати (видатки) розвитку відповідно до **бюджетної класифікації**.

Стаття 11. Класифікація фінансування бюджету

1. Класифікація фінансування бюджету містить джерела отримання фінансових ресурсів, необхідних для покриття **дефіциту бюджету**, і напрями витрачання фінансових ресурсів, що утворилися в результаті **профіциту бюджету**. Витрати на **погашення боргу** належать до складу фінансування бюджету.

2. **Фінансування бюджету** класифікується за:

1) **типом кредитора** (за категоріями кредиторів або власників **боргових зобов'язань**);

2) **типом боргового зобов'язання** (за засобами, що використовуються для фінансування бюджету).

Стаття 12. Класифікація боргу

1. Класифікація боргу систематизує інформацію про всі **боргові зобов'язання** держави, Автономної Республіки Крим, територіальної громади міста.
2. Борг класифікується **за типом кредитора** та **за типом боргового зобов'язання**.

Стаття 13. Складові частини бюджету

1. Бюджет може складатися із загального та спеціального фондів.
2. Складовими частинами загального фонду бюджету є:
 - 1) всі **доходи бюджету**, крім тих, що призначені для зарахування до **спеціального фонду бюджету**;
 - 2) всі **видатки бюджету**, що здійснюються за рахунок надходжень загального фонду бюджету;
 - 3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету без визначення цільового спрямування та надання **кредитів** з бюджету, що здійснюється за рахунок надходжень загального фонду бюджету);
 - 4) фінансування загального фонду бюджету.
3. Складовими частинами спеціального фонду бюджету є:
 - 1) доходи бюджету (включаючи **власні надходження бюджетних установ**), які мають цільове спрямування;
 - 2) видатки бюджету, що здійснюються за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду бюджету (у тому числі власних надходжень бюджетних установ);
 - 3) кредитування бюджету (повернення кредитів до бюджету з визначенням цільового спрямування та надання кредитів з бюджету, що здійснюється за рахунок конкретно визначених надходжень **спеціального фонду бюджету**);
 - 4) фінансування спеціального фонду бюджету.
4. **Власні надходження бюджетних установ** отримуються додатково до коштів **загального фонду** бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету.

Власні надходження бюджетних установ поділяються на такі групи:

перша група - надходження від плати за послуги (включаючи плату за надання адміністративних послуг), що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;

друга група - інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

У складі першої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю;

підгрупа 2 - надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності;

підгрупа 3 - плата за оренду майна бюджетних установ;

підгрупа 4 - надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна).

У складі другої групи виділяються такі підгрупи:

підгрупа 1 - благодійні внески, гранти та дарунки;

підгрупа 2 - кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів;

(з 01.01.2013 р. до абзацу дванадцятого частини четвертої статті 13 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 3 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

підгрупа 3 - кошти, що отримують вищі та професійно-технічні навчальні заклади від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право.

Власні надходження бюджетних установ використовуються (з урахуванням частини дев'ятої статті 51 цього Кодексу) на:

покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (за рахунок надходжень підгрупи 1 першої групи);

організацію додаткової (господарської) діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 2 першої групи);

утримання, облаштування, ремонт та придбання майна бюджетних установ (за рахунок надходжень підгрупи 3 першої групи);

ремонт, модернізацію чи придбання нових необоротних активів та матеріальних цінностей, покриття витрат, пов'язаних з організацією збирання і транспортування відходів і брухту на приймальні пункти (за рахунок надходжень підгрупи 4 першої групи);

господарські потреби бюджетних установ, включаючи оплату комунальних послуг і енергоносіїв (за рахунок надходжень підгруп 2 і 4 першої групи);

організацію основної діяльності бюджетних установ (за рахунок надходжень підгруп 1 і 3 другої групи);

виконання відповідних цільових заходів (за рахунок надходжень підгрупи 2 другої групи).

5. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

6. Підставою для рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради про створення спеціального фонду у складі **місцевого бюджету** може бути виключно цей Кодекс та закон про Державний бюджет України.

7. Передача коштів між загальним та спеціальним фондами бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом внесення змін до закону про Державний бюджет України, прийняття **рішення про місцевий бюджет** або про внесення змін до нього (крім випадку, передбаченого частиною другою **статті 57 цього Кодексу**).

8. **Платежі за рахунок спеціального фонду бюджету** здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету (з дотриманням вимог частини другої **статті 57 цього Кодексу**), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

9. Створення позабюджетних фондів органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами не допускається. Відкриття позабюджетних рахунків для розміщення **бюджетних коштів** (включаючи **власні надходження бюджетних установ**) органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами забороняється, крім випадку, передбаченого частиною восьмою **статті 16 цього Кодексу**, а також крім розміщення закордонними дипломатичними установами України **бюджетних коштів на поточних рахунках** іноземних банків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, та розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на **депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів**, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право.

10. Планові і звітні показники щодо **бюджетного відшкодування податку на додану вартість**, повернення **кредитів** до бюджету, **погашення боргу**, розміщення бюджетних коштів на **депозитах**, придбання **цінних паперів**, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та інші відповідні показники, визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, обов'язково відображаються з від'ємним значенням.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 20.11.2012 р. N 5492-VI)

Глава 3. ФІНАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ (ДЕФІЦИТ, ПРОФІЦИТ) ТА ДЕРЖАВНИЙ (МІСЦЕВИЙ) БОРГ

Стаття 14. Дефіцит та профіцит бюджету, залишок бюджетних коштів

1. Затвердження бюджету з **дефіцитом** дозволяється у разі наявності обґрунтованих джерел **фінансування бюджету** з урахуванням особливостей, визначених **статтею 72 цього Кодексу**.

2. **Профіцит бюджету** затверджується з метою **погашення боргу**, забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів та придбання цінних паперів з урахуванням особливостей, визначених **статтею 72 цього Кодексу**.

3. Оборотний залишок **бюджетних коштів** - частина залишку коштів **загального фонду** відповідного бюджету, яка утворюється для покриття **тимчасових касових розривів**.

Оборотний **залишок бюджетних коштів** встановлюється у розмірі не більше 2 відсотків планових видатків загального фонду бюджету і затверджується у законі про Державний бюджет України (рішенні про **місцевий бюджет**).

На кінець **бюджетного періоду** оборотний залишок бюджетних коштів має бути збережений у встановленому розмірі.

4. Перевищення залишку коштів загального фонду бюджету над оборотним залишком бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду становить вільний залишок бюджетних коштів, який використовується на здійснення витрат бюджету згідно із законом про Державний бюджет України та/або змінами до нього (змінами до рішення про місцевий бюджет).

Стаття 15. Джерела фінансування бюджету

1. Джерелами **фінансування бюджету** є:

- 1) кошти від державних (місцевих) внутрішніх та зовнішніх запозичень;
- 2) кошти від **приватизації державного майна** (включаючи інші надходження, безпосередньо пов'язані з процесом приватизації) - щодо державного бюджету;
- 3) повернення **бюджетних коштів** з **депозитів**, надходження внаслідок продажу/пред'явлення **цінних паперів**;
- 4) вільний **залишок бюджетних коштів** з дотриманням умов, визначених цим Кодексом.

2. Джерелом фінансування бюджету не можуть бути емісійні кошти **Національного банку України**.

3. Джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині фінансування є:

- 1) кредити (позики), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних програм (проектів);
- 2) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

4. У разі зменшення обсягу джерел фінансування державного бюджету певного типу порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, збільшення обсягу джерел фінансування державного бюджету іншого типу з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту державного бюджету.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Стаття 16. Здійснення державних (місцевих) запозичень та **управління державним (місцевим) боргом**

1. Державні запозичення здійснюються в межах, визначених законом про Державний бюджет України (крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 15 цього

Кодексу та абзацом першим частини сьомої цієї статті), з дотриманням граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду (крім випадку, передбаченого частиною четвертою статті 15 цього Кодексу).

Право на здійснення державних внутрішніх та зовнішніх запозичень належить державі в особі члена Кабінету Міністрів України, відповідального за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особи, яка виконує його обов'язки, за дорученням Кабінету Міністрів України.

Кабінет Міністрів України визначає умови здійснення [державних запозичень](#), у тому числі вид, валюту, строк та відсоткову ставку державного запозичення.

У разі зменшення обсягу коштів від державних внутрішніх (зовнішніх) запозичень порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, у зв'язку з погіршенням умов таких запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку допускається збільшення обсягу коштів від державних зовнішніх (внутрішніх) запозичень з дотриманням граничного обсягу державного боргу.

У разі зменшення (збільшення) обсягу платежів з [погашення](#) державного боргу у зв'язку з поліпшенням (погіршенням) умов на фінансовому ринку порівняно з обсягом, визначеним законом про Державний бюджет України, допускається зменшення (збільшення) обсягу державних запозичень з дотриманням визначеного законом про Державний бюджет України обсягу фінансування державного бюджету за борговими операціями.

2. [Кредити](#) (позики) від іноземних держав, [банків](#) і міжнародних фінансових організацій для реалізації [інвестиційних програм](#) (проектів) залучаються державою на підставі [міжнародних договорів](#) України і відносяться до державних зовнішніх запозичень. Кошти для реалізації таких інвестиційних програм (проектів), а також витрати на обслуговування та погашення відповідних кредитів (позик) передбачаються у законі про Державний бюджет України протягом усього строку дії [кредитних договорів](#). Відповідні [міжнародні договори](#) не потребують ратифікації, якщо інше не встановлено законом.

3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та міські ради мають право здійснювати місцеві внутрішні запозичення (за винятком випадків, передбачених [статтею 73 цього Кодексу](#)).

Місцеві зовнішні запозичення можуть здійснювати лише міські ради міст з чисельністю населення понад триста тисяч жителів за офіційними даними органів державної статистики на час ухвалення рішення про здійснення місцевих запозичень. При цьому місцеві зовнішні запозичення шляхом отримання [кредитів](#) (позик) від міжнародних фінансових організацій можуть здійснювати всі міські ради.

Право на здійснення [місцевих запозичень](#) у межах, визначених рішенням про місцевий бюджет, з урахуванням [статті 74 цього Кодексу](#) належить Автономній Республіці Крим, територіальній громаді міста в особі керівника місцевого фінансового органу за дорученням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міської ради.

4. [Бюджетна установа](#) не має права здійснювати запозичення у будь-якій формі (крім випадків, передбачених цим Кодексом) або надавати юридичним чи фізичним особам кредити з бюджету (якщо не встановлено відповідні [бюджетні призначення](#) на надання кредитів з бюджету).

5. При здійсненні **державних запозичень** та наданні **державних гарантій** член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки, за рішенням Кабінету Міністрів України має право брати **зобов'язання** від імені України, пов'язані із здійсненням таких запозичень, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих судових справах, пов'язаних з поверненням **кредитів** (позик), протягом часу дії зобов'язання з повернення запозичених коштів.

6. **Витрати на обслуговування та погашення державного (місцевого) боргу** здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевим фінансовим органом), відповідно до **кредитних договорів**, а також нормативно-правових актів, за якими виникають державні **боргові зобов'язання** (боргові зобов'язання Автономної Республіки Крим чи територіальних громад), незалежно від обсягу коштів, визначеного на таку мету законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення **державного боргу** перевищить обсяг коштів, визначений законом про Державний бюджет України на таку мету, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, невідкладно інформує про це Кабінет Міністрів України. Кабінет Міністрів України невідкладно інформує про очікуване перевищення таких витрат Верховну Раду України та подає у двотижневий строк пропозиції про внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Якщо очікуваний обсяг витрат на обслуговування та погашення місцевого боргу перевищить обсяг коштів, визначений рішенням про місцевий бюджет на таку мету, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада вносять відповідні зміни до рішення про місцевий бюджет.

7. З метою ефективного **управління державним (місцевим) боргом** та/або ліквідністю єдиного казначейського рахунку центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада або за їх рішенням **місцевий фінансовий орган**), має право здійснювати правочини з державним (місцевим) боргом, включаючи обмін, випуск, купівлю, викуп та продаж державних **боргових зобов'язань** (боргових зобов'язань Автономної Республіки Крим, територіальної громади міста), за умови дотримання **граничного обсягу** державного (місцевого) боргу на кінець **бюджетного періоду**.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (**місцевий фінансовий орган**), може залучати **суб'єктів господарювання** для надання агентських, консультаційних, рейтингових та інших послуг, необхідних для управління державним (місцевим) боргом, за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету в межах бюджетних призначень на **обслуговування державного (місцевого) боргу**.

8. Член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки, за погодженням з Національним банком України має право в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах та/або шляхом проведення **аукціонів розміщення** тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку та коштів валютних рахунків державного бюджету на депозитах або шляхом придбання державних **цінних паперів** з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду.

Керівник місцевого фінансового органу має право за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради в межах поточного бюджетного періоду здійснювати на конкурсних засадах розміщення **тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів** на **депозитах** або шляхом придбання державних цінних паперів, цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, з подальшим поверненням таких коштів до кінця поточного бюджетного періоду.

Порядок здійснення операцій, передбачених цією частиною статті, визначається Кабінетом Міністрів України з дотриманням таких вимог:

встановлення мінімальної ставки дохідності придбання цінних паперів, укладання договорів придбання цінних паперів - при придбанні цінних паперів;

укладання договору банківського **вкладу (депозиту)** з установою банку - при розміщенні на депозитах.

Договір про придбання державних цінних паперів, цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, згідно з цією частиною статті має містити положення про виконання особами, що уклали цей договір, зобов'язання щодо зворотного продажу/купівлі таких цінних паперів до кінця поточного **бюджетного періоду**.

9. Умови випуску та обігу державних цінних паперів і цінних паперів, емітованих Автономною Республікою Крим, відповідною міською радою, визначаються з урахуванням **Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок"**.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, оприлюднює графік проведення **аукціонів** з розміщення державних боргових **цінних паперів** на внутрішньому ринку. Такий графік може уточнюватися у зв'язку із зміною умов державних запозичень та/або кон'юнктури фінансового ринку.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 12.01.2012 р. N 4318-VI, від 02.10.2012 р. N 5302-VI, від 16.10.2012 р. N 5428-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 17. Державні та місцеві гарантії

1. Державні гарантії для забезпечення повного або часткового виконання **боргових зобов'язань суб'єктів господарювання** - резидентів України можуть надаватися за рішенням **Кабінету Міністрів України** або на підставі **міжнародних договорів** України виключно у межах і за напрямками, що визначені законом про Державний бюджет України. За дорученням Кабінету Міністрів України відповідні правочини щодо його рішень вчиняє член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки.

2. Місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної міської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання - резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та

здійснюють на цій території реалізацію **інвестиційних програм** (проектів), метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій.

3. Державні (місцеві) гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.

Правочин щодо надання державної (місцевої) гарантії оформляється в письмовій формі та має визначати: предмет гарантії; повні найменування та місцезнаходження **суб'єкта господарювання** і кредитора (у разі гарантування виконання зобов'язань за **кредитним договором**); обсяг кредиту (позики); обсяг **гарантійних зобов'язань** та порядок їх виконання; умови настання гарантійного випадку; строк дії гарантії.

Обов'язковою умовою надання державної (місцевої) гарантії є укладення договору між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (відповідним місцевим фінансовим органом), та **суб'єктом господарювання** про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за виконання гарантійних зобов'язань. Істотними умовами такого договору мають бути **зобов'язання** суб'єкта господарювання:

внести плату за надання державної (місцевої) гарантії;

надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;

відшкодувати **витрати** державного (місцевого) бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;

сплатити **пеню** за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості у **національній валюті** з розрахунку 120 відсотків річних **облікової ставки** Національного банку України за офіційним курсом гривні до **іноземної валюти**, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;

надати гаранту права на договірне списання **банком** коштів з рахунків **суб'єкта господарювання** на користь гаранта.

4. Державні (місцеві) гарантії не надаються для забезпечення боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, якщо безпосереднім джерелом повернення **кредитів** (позик) передбачаються кошти державного (місцевого) бюджету (крім **боргових зобов'язань**, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій).

5. Суб'єкти господарювання, щодо яких приймається рішення про надання кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), або державних (місцевих) гарантій, зобов'язані надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань та сплатити до Державного бюджету України (відповідного місцевого бюджету) плату за їх отримання у **розмірі**, встановленому Кабінетом Міністрів України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим чи міською радою), якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

6. У разі прийняття рішення про надання **кредитів** (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, суб'єктам господарювання, у віданні яких є майно державної

(комунальної) власності, **необхідність надання такими суб'єктами господарювання майнового забезпечення, його розмір та вид** визначає Кабінет Міністрів України щодо державного майна (Верховна Рада Автономної Республіки Крим - щодо майна Автономної Республіки Крим, відповідна міська рада - щодо комунального майна).

7. **Платежі**, пов'язані з виконанням **гарантійних зобов'язань** держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста), здійснюються згідно з відповідними договорами незалежно від обсягу коштів, визначених на цю мету в законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет), у такому ж порядку, як визначено частиною шостою **статті 16 цього Кодексу**, та відображаються як надання кредитів з бюджету стосовно **суб'єктів господарювання, зобов'язання** яких гарантовані.

8. У разі виконання державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) гарантійних зобов'язань перед **кредиторами** шляхом здійснення платежів за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету або шляхом укладання з такими кредиторами договорів про реструктурування сум, повернення яких гарантовано, у суб'єктів господарювання, зобов'язання яких гарантовані, з моменту такого виконання виникає **прострочена заборгованість** перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими під **державні (міцеві) гарантії**, в обсязі фактичних витрат державного (місцевого) бюджету та/або таких реструктурованих сум, а до держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста) переходять права кредитора та право вимагати від таких суб'єктів господарювання погашення заборгованості в установленому законом порядку, якщо такі права не були передбачені відповідними договорами.

Якщо договором між Кабінетом Міністрів України (Радою міністрів Автономної Республіки Крим чи виконавчим органом міської ради за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи міської ради) та суб'єктом господарювання передбачаються зобов'язання такого суб'єкта господарювання з погашення та обслуговування кредитів (позик), залучених державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), невиконання або неналежне виконання таких зобов'язань за договором тягне перехід до держави (Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста) права стягнення простроченої заборгованості у повному обсязі незалежно від стану виконання державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) зобов'язань за такими кредитами (позиками).

9. **Прострочена заборгованість суб'єкта господарювання** перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитом (позикою), залученим державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під **державну (міцеву) гарантію**, а також за кредитом з бюджету (включаючи плату за користування такими кредитами (позиками) та **пеню**) стягується з такого суб'єкта господарювання органами державної податкової служби, що є органами стягнення такої заборгованості у порядку, передбаченому **Податковим кодексом України** або іншим законом, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна цього суб'єкта господарювання.

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості **суб'єкта господарювання** перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) не поширюється.

10. Якщо за рішенням суду державі (Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді міста) відмовлено у стягненні заборгованості перед державою (Автономною

Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державну (місцеву) гарантію, а також за **кредитом** з бюджету, органи державної податкової служби оскаржують його у встановленому законом порядку до прийняття рішення вищими спеціалізованими судами, Верховним Судом України.

11. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, має право залучати суб'єктів господарювання для представництва органів державної влади в судах у справах про стягнення заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету, в тому числі у процесі банкрутства, щодо стягнення якої органам податкової служби відмовлено.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює оплату таких послуг суб'єктів господарювання за рахунок коштів державного бюджету в межах відповідних **бюджетних призначень**.

12. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, має право здійснювати на відкритих аукціонах продаж права вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості перед державою за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, а також за кредитами з бюджету в **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради можуть встановлювати порядок продажу прав вимоги погашення простроченої більше трьох років заборгованості за **кредитами** (позиками), залученими під місцеві гарантії, а також за кредитами з відповідних **місцевих бюджетів** з дотриманням вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України.

13. Забороняється **реструктуризація заборгованості суб'єктів господарювання** перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під **державні (місцеві) гарантії**, за кредитами з бюджету, крім розстрочення її сплати під час санації такого суб'єкта господарювання за участю інвестора, який бере на себе солідарні зобов'язання щодо погашення такої заборгованості, на строк не більше трьох років на підставі договору, укладеного між таким суб'єктом господарювання, інвестором та органом державної податкової служби. При цьому сума **пені**, нарахована внаслідок невиконання **позичальником** таких зобов'язань на реструктуризовану суму заборгованості, списується.

14. Забороняється списання заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) або під державні (місцеві) гарантії, кредитами з бюджету, крім заборгованості суб'єктів господарювання, визнаних у встановленому порядку банкрутами, вимоги щодо погашення заборгованості яких не були задоволені у зв'язку з недостатністю їхніх активів і стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення юридичної особи у зв'язку з визнанням її банкрутом, а також крім заборгованості, щодо стягнення якої судом прийнято рішення не на користь держави, яке набрало законної сили, та/або стягнення якої в судовому порядку є неможливим або недоцільним. Порядок списання такої заборгованості визначається Кабінетом Міністрів України.

15. Протягом строку дії договору про [місцеву гарантію](#) Верховна Рада Автономної Республіки Крим та міські ради передбачають у відповідному рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання [гарантійних зобов'язань](#) з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді. При цьому такі кошти передбачаються:

щодо забезпечених гарантією договорів, за якими вже настав гарантійний випадок, в обсязі, що дорівнює сумі платежів за цими договорами;

щодо інших забезпечених гарантією договорів - не менше 50 відсотків сум платежів за цими договорами.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 18. Граничні обсяги державного (місцевого) боргу та державних (місцевих) гарантій

1. Граничний обсяг державного (місцевого) боргу, граничний обсяг надання [державних \(місцевих\) гарантій](#) визначаються на кожний [бюджетний період](#) законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

2. Загальний обсяг [державного боргу](#) та [гарантованого державою боргу](#) на кінець [бюджетного періоду](#) не може перевищувати 60 відсотків річного номінального обсягу валового внутрішнього продукту України.

У разі перевищення цієї граничної величини Кабінет Міністрів України зобов'язаний вжити заходів для приведення такого загального обсягу боргів у відповідність із положеннями цього Кодексу.

3. Загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста боргу (без урахування [гарантійних зобов'язань](#), що виникають за [кредитами](#) (позиками) від міжнародних фінансових організацій) станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200 відсотків (для міста Києва - 400 відсотків) середньорічного індикативного прогнозного обсягу надходжень [бюджету розвитку](#) (без урахування обсягу [місцевих запозичень](#) та капітальних трансфертів ([субвенцій](#)) з інших бюджетів), визначеного прогнозом відповідного [місцевого бюджету](#) на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до частини четвертої [статті 21 цього Кодексу](#).

У разі перевищення цієї граничної величини Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна міська рада зобов'язані вжити заходів для приведення такого загального обсягу боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу.

4. З метою забезпечення дотримання граничних обсягів державного (місцевого) боргу та [державних \(місцевих\) гарантій](#) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, веде [Реєстр державного боргу](#) і [гарантованого державою боргу](#), [Реєстр державних гарантій](#), а також [Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій](#).

Реєстр державного боргу і гарантованого державою боргу є інформаційною системою **боргових** і гарантійних зобов'язань держави, що включає умови **кредитних договорів** і випуску державних **цінних паперів** та умови надання державних гарантій, відомості про стан **обслуговування** і **погашення** державного боргу.

Реєстр державних гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про надані протягом **бюджетного періоду** державні гарантії.

Реєстр місцевих запозичень та місцевих гарантій є інформаційною системою, що містить відомості про здійснені місцеві запозичення та надані місцеві гарантії.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Глава 4. БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО УЧАСНИКИ

Стаття 19. Стадії та учасники бюджетного процесу

1. Стадіями **бюджетного процесу** визнаються:

- 1) складання **проектів бюджетів**;
- 2) розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 3) виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 4) підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету і прийняття рішення щодо нього.

2. На всіх стадіях бюджетного процесу здійснюються контроль за дотриманням бюджетного законодавства, **аудит** та оцінка ефективності **управління бюджетними коштами** відповідно до законодавства.

3. Учасниками бюджетного процесу є органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями (правами та обов'язками з управління бюджетними коштами).

Стаття 20. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі

1. У **бюджетному процесі** програмно-цільовий метод застосовується на рівні державного бюджету та на рівні **місцевих бюджетів** (за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради).

2. Особливими складовими програмно-цільового методу у бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, **паспорти бюджетних програм**, результативні показники бюджетних програм.

3. Бюджетні програми визначаються головними розпорядниками бюджетних коштів з урахуванням положень частини другої **статті 21** і пункту 2 частини п'ятої **статті 22 цього Кодексу**.

4. Відповідальний виконавець бюджетних програм визначається головним розпорядником **бюджетних коштів** за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевим фінансовим органом). Відповідальним виконавцем бюджетних програм може бути головний розпорядник бюджетних коштів за бюджетними програмами, виконання яких забезпечується його апаратом, та/або **розпорядник бюджетних коштів** нижчого рівня, який виконує бюджетні програми у системі головного розпорядника.

Відповідальний виконавець бюджетних програм у процесі їх виконання забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень.

5. **Результативні показники** бюджетної програми використовуються для оцінки ефективності бюджетної програми і включають кількісні та якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми, характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми. Такі показники мають підтверджуватися офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними **бухгалтерського**, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.

Перелік результативних показників щодо кожної бюджетної програми розробляється головними розпорядниками бюджетних коштів згідно з нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

6. На всіх стадіях **бюджетного процесу** його учасники в межах своїх повноважень здійснюють оцінку ефективності бюджетних програм, що передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Оцінка ефективності **бюджетних програм** здійснюється на підставі аналізу результативних показників бюджетних програм, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, **кошторисах**, **паспортах бюджетних програм**, звітах про виконання кошторисів та звітах про виконання паспортів бюджетних програм. Організаційно-методологічні засади **оцінки ефективності бюджетних програм** визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

Результати оцінки ефективності бюджетних програм, у тому числі висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення **фінансового контролю** за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного **бюджетного періоду**, відповідних пропозицій до **проекту бюджету** на плановий бюджетний період та до **прогнозу бюджету** на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

7. За **бюджетними програмами**, здійснення заходів за якими потребує нормативно-правового визначення механізму використання бюджетних коштів, головні розпорядники коштів державного бюджету розробляють проекти порядків використання коштів державного бюджету та забезпечують їх затвердження у терміни, визначені Кабінетом Міністрів України. За рішенням Кабінету Міністрів України порядки використання коштів державного бюджету затверджуються Кабінетом Міністрів України або головним розпорядником коштів державного бюджету за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. Про

затвердження таких порядків інформується Комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

Порядки використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, вперше визначеними законом про Державний бюджет України, затверджуються протягом 30 днів з дня набрання ним чинності.

Якщо реалізація бюджетної програми продовжується у наступних бюджетних періодах, дія порядку використання бюджетних коштів за такою бюджетною програмою (з урахуванням змін до цього порядку, внесених у разі необхідності) продовжується до завершення її реалізації.

Порядок використання **бюджетних коштів** має містити:

цілі та напрями використання бюджетних коштів;

відповідального виконавця бюджетної програми, підстави та/або критерії залучення **одержувачів бюджетних коштів** до виконання бюджетної програми;

завдання головного розпорядника бюджетних коштів, **розпорядників** бюджетних коштів нижчого рівня (одержувачів бюджетних коштів), що забезпечують виконання бюджетної програми, з визначенням порядку звітування про її виконання (у тому числі щодо результативних показників) та заходів впливу у разі її невиконання;

у разі потреби порядок, терміни та підстави, а також критерії розподілу (перерозподілу) видатків між **адміністративно-територіальними одиницями** у розрізі розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням відповідних **нормативно-правових актів**;

конкурсні вимоги до **інвестиційних програм** (проектів), включаючи порядок та критерії їх відбору, а також критерії та умови визначення виконавців таких програм (проектів);

критерії та умови відбору **суб'єктів господарювання**, яким надається державна підтримка з бюджету, а також визначення обсягу такої підтримки;

умови та критерії конкурсного відбору **позичальників** та проектів (програм), на реалізацію яких надаються **кредити** з бюджету; умови надання кредитів з бюджету та їх повернення, включаючи положення щодо здійснення контролю за їх поверненням;

положення щодо необхідності перерахування коштів за **бюджетними програмами**, які передбачають надання **субвенцій** з державного бюджету місцевим бюджетам;

шляхи погашення бюджетної заборгованості у разі її наявності;

вимоги щодо необхідності відображення у первинному та **бухгалтерському обліку** отриманих (створених) оборотних і необоротних активів **бюджетними установами** та одержувачами бюджетних коштів, у тому числі отриманих (створених) в результаті проведення централізованих заходів;

у разі потреби - положення щодо здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, визначення умов і термінів поставки та проведення розрахунків;

інші положення щодо особливостей бюджетної програми.

8. [Головний розпорядник бюджетних коштів](#) розробляє та протягом 45 днів з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) затверджує спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевим фінансовим органом), [паспорт бюджетної програми](#).

[Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання](#) встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

9. [Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі](#) передбачає складання [прогнозу бюджету](#) на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до [статті 21 цього Кодексу](#).

Стаття 21. Складання прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, за участю центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, Національного банку України, а також головних [розпорядників коштів державного бюджету](#) складає прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди, який ґрунтується на [щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України](#) про внутрішнє і зовнішнє становище України, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, прогнозних та програмних документах економічного та соціального розвитку, державних цільових програмах.

Прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди включає індикативні прогнозні показники:

1) основних макропоказників економічного і соціального розвитку України (із зазначенням показників номінального і реального обсягу валового внутрішнього продукту, [індексів споживчих цін та цін виробників](#), офіційного обмінного курсу гривні у середньому за рік та на кінець року, прибутку підприємств, фонду оплати праці, рівня безробіття, експорту та імпорту товарів і послуг, а також інших показників, які застосовуються при складанні [проекту бюджету](#));

2) зведеного бюджету України за основними видами доходів, фінансування, видатків і [кредитування](#);

3) державного бюджету за основними видами доходів, фінансування, видатків і [кредитування](#);

3¹) [державного боргу та гарантованого державою боргу](#), що визначаються з урахуванням [стратегії управління державним боргом](#). Така стратегія затверджується Кабінетом Міністрів України і включає визначення пріоритетних цілей і завдань управління державним боргом на середньострокову або довгострокову перспективу та засобів їх реалізації;

4) за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання **інвестиційних програм** (проектів), у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій. Такі **бюджетні програми** за умови схвалення у встановленому законодавством порядку відповідних інвестиційних програм (проектів) включаються до прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два **бюджетні періоди** протягом усього строку їх реалізації з урахуванням вимог цього Кодексу;

5) взаємовідносин державного бюджету з **місцевими бюджетами**.

Прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди подається до Верховної Ради України разом з проектом закону про Державний бюджет України, уточнюється на підставі прийнятого закону про Державний бюджет України та схвалюється Кабінетом Міністрів України у місячний строк з дня опублікування закону про Державний бюджет України.

2. Головні розпорядники коштів державного бюджету, виходячи з індикативних прогнозних показників обсягів видатків і надання кредитів з бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, доведених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, разом з інструкцією з підготовки **бюджетних запитів**, складають плани своєї діяльності на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди (що включають заходи з реалізації інвестиційних програм (проектів)) відповідно до прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових програм з визначенням очікуваних результатів діяльності. Такі плани діяльності щорічно приводяться у відповідність із показниками державного бюджету на плановий бюджетний період та прогнозом Державного бюджету України на наступні за плановим два **бюджетні періоди**.

З метою досягнення поставлених цілей головні розпорядники коштів державного бюджету формують **бюджетні програми** (з урахуванням строку їх реалізації) на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди.

3. Показники проекту Державного бюджету України на бюджетний період, що настає за плановим, ґрунтуються на індикативних прогнозних показниках Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди (включаючи індикативні прогнозні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою **кредитів** (позик) від іноземних держав, **банків** і міжнародних фінансових організацій).

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад складають та схвалюють прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди відповідно до прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку країни і відповідної території, державних цільових програм, який ґрунтується на прогнозі Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

Прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди включає індикативні прогнозні показники **місцевого бюджету** за основними видами доходів, фінансування, видатків і **кредитування**, індикативні прогнозні показники місцевого боргу та гарантованого Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста

боргу, а також індикативні прогностичні показники за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання **інвестиційних програм** (проектів).

Прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди подається до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідних місцевих рад разом з проектом рішення про місцевий бюджет, уточнюється на підставі схваленого Кабінетом Міністрів України прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди і прийнятого рішення про місцевий бюджет та схвалюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад.

Показники проекту місцевого бюджету на бюджетний період, що настає за плановим, ґрунтуються на індикативних прогностичних показниках місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

5. За **бюджетними програмами**, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних програм (проектів), у тому числі тих, що здійснюються із залученням державою кредитів (позик) від іноземних держав, банків та міжнародних фінансових організацій, та визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) вживає заходів щодо пріоритетності передбачення **бюджетних коштів** на наступний бюджетний період у проекті закону про Державний бюджет України (проекті рішення про місцевий бюджет) для продовження таких інвестиційних програм (проектів) з урахуванням необхідності поетапного їх завершення та введення в дію відповідних об'єктів.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 17.05.2012 р. N 4731-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 22. Розпорядники бюджетних коштів

1. Для здійснення програм та заходів, які реалізуються за рахунок коштів бюджету, **бюджетні асигнування** надаються розпорядникам бюджетних коштів. За обсягом наданих прав розпорядники бюджетних коштів поділяються на **головних розпорядників бюджетних коштів** та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

2. Головними розпорядниками **бюджетних коштів** можуть бути виключно:

1) за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, - установи, уповноважені забезпечувати діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України в особі їх керівників; міністерства, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди та інші органи, безпосередньо визначені **Конституцією України**, в особі їх керівників, а також Національна академія наук України, Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України, інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у відповідній сфері, в особі їх керівників;

2) за бюджетними призначеннями, визначеними рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, - уповноважені **юридичні особи (бюджетні установи)**, що забезпечують діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, а також міністерства та інші органи влади Автономної Республіки Крим в особі їх керівників;

3) за бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про **місцеві бюджети**, - місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників. Якщо згідно із законом місцевою радою не створено виконавчий орган, функції головного розпорядника коштів відповідного місцевого бюджету виконує голова такої місцевої ради.

3. Головні розпорядники коштів Державного бюджету України визначаються відповідно до пункту 1 частини другої цієї статті та затверджуються законом про Державний бюджет України шляхом встановлення їм бюджетних призначень.

4. Головні розпорядники коштів місцевих бюджетів визначаються рішенням про місцевий бюджет відповідно до пунктів 2 і 3 частини другої цієї статті.

5. **Головний розпорядник бюджетних коштів:**

1) розробляє плани діяльності на плановий та наступні за плановим два **бюджетні періоди** (включаючи заходи щодо реалізації інвестиційних програм (проектів));

2) організовує та забезпечує на підставі плану діяльності та індикативних прогнозних показників бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди складання проекту **кошторису** та бюджетного запиту і подає їх центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевому фінансовому органу);

3) отримує **бюджетні призначення** шляхом їх затвердження у законі про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет); приймає рішення щодо делегування повноважень на виконання бюджетної програми розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та/або одержувачами бюджетних коштів, розподіляє та доводить до них у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань;

4) затверджує кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня (плани використання бюджетних коштів одержувачів бюджетних коштів), якщо інше не передбачено законодавством;

5) розробляє проекти порядків використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами, передбаченими частиною сьомою **статті 20 цього Кодексу**;

6) розробляє та затверджує **паспорти бюджетних програм** і складає звіти про їх виконання, здійснює аналіз показників виконання бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

7) здійснює **управління бюджетними коштами** у межах встановлених йому бюджетних повноважень та оцінку ефективності **бюджетних програм**, забезпечуючи ефективно, результативно і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та **одержувачів бюджетних коштів** у бюджетному процесі;

8) здійснює контроль за своєчасним поверненням у повному обсязі до бюджету коштів, наданих за операціями з **кредитування бюджету**, а також **кредитів** (позик), отриманих державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста), та коштів, наданих під **державні (місцеві) гарантії**;

9) здійснює **внутрішній контроль** за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів;

10) забезпечує організацію та ведення **бухгалтерського обліку**, складання та подання **фінансової** і бюджетної звітності у порядку, встановленому законодавством;

11) забезпечує доступність інформації про бюджет відповідно до законодавства та цього Кодексу.

6. **Розпорядник бюджетних коштів** може уповноважити одержувача бюджетних коштів на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою, та надати йому кошти бюджету (на безповоротній чи поворотній основі) в межах відповідних бюджетних асигнувань. **Одержувач бюджетних коштів** використовує такі кошти на підставі плану використання бюджетних коштів, що містить розподіл бюджетних асигнувань, затверджених у **кошторисі** цього розпорядника бюджетних коштів.

Критерії визначення одержувача бюджетних коштів встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням напрямів, досвіду і результатів діяльності, фінансово-економічного обґрунтування виконання заходів бюджетної програми та застосування договірних умов.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 05.06.2012 р. N 4875-VI)

Стаття 23. Бюджетні призначення та асигнування

1. Будь-які **бюджетні зобов'язання** та **платежі** з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення.

2. Бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у порядку, визначеному цим Кодексом.

3. Якщо в процесі виконання бюджету зміна обставин вимагає менших бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (**місцевий фінансовий орган**), готує пропозиції про зменшення відповідного бюджетного призначення Державного бюджету України (місцевого бюджету). Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради) у двотижневий строк подає до Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради) у встановленому порядку пропозиції про зменшення відповідних бюджетних призначень Державного бюджету України (місцевого бюджету).

4. Витрати **спеціального фонду бюджету** мають постійне **бюджетне призначення**, яке дає право провадити їх виключно в межах і за рахунок фактичних надходжень спеціального

фонду бюджету (з дотриманням вимог частини другої [статті 57 цього Кодексу](#)), якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) не встановлено інше.

5. Пропозиції про внесення змін до бюджетних призначень подаються та розглядаються у порядку, встановленому для складання [проекту бюджету](#). Витрати відповідно до внесених змін до бюджетних призначень здійснюються лише після набрання чинності законом (рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради), яким внесено такі зміни, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

6. Якщо після прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) повноваження на виконання функцій або надання послуг, на яке надано бюджетне призначення, передається відповідно до законодавства від одного головного розпорядника [бюджетних коштів](#) до іншого головного розпорядника бюджетних коштів, дія бюджетного призначення не припиняється і застосовується для виконання тих самих функцій чи послуг іншим головним розпорядником бюджетних коштів, якому це доручено. Передача бюджетних призначень у випадку, передбаченому цією частиною статті, здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. У межах загального обсягу бюджетних призначень за бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (місцевий фінансовий орган), за обґрунтованим поданням головного розпорядника бюджетних коштів здійснює перерозподіл бюджетних асигнувань, затверджених у [розписі](#) бюджету та [кошторисі](#), в розрізі [економічної класифікації](#) видатків бюджету, а також в розрізі класифікації кредитування бюджету - щодо надання кредитів з бюджету.

8. У межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів перерозподіл видатків бюджету і надання кредитів з бюджету за бюджетними програмами, включаючи [резервний фонд бюджету](#), додаткові дотації та субвенції (з урахуванням частини шостої статті 102 та частини шостої статті 108 цього Кодексу), а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення інших видатків (окремо за загальним та спеціальним фондами бюджету) здійснюються за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

9. Перерозподіл видатків державного бюджету на централізовані заходи між [адміністративно-територіальними одиницями](#) здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України, погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

10. Зміни розмірів, мети та обмеження в часі бюджетних призначень, крім випадків, передбачених цим Кодексом, здійснюються лише за наявності у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) відповідного положення.

11. Забороняється без внесення змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) збільшення бюджетних призначень за **загальним** та **спеціальним фондами** державного бюджету (місцевого бюджету) на:

оплату праці працівників **бюджетних установ** за рахунок зменшення інших видатків;

видатки за бюджетними програмами, пов'язаними з функціонуванням органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування), за рахунок зменшення видатків за іншими бюджетними програмами.

12. Усі **бюджетні призначення** втрачають чинність після закінчення **бюджетного періоду**, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

13. Кабінет Міністрів України встановлює граничні суми витрат бюджетних установ на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування для адміністративних потреб.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.10.2010 р. N 2592-VI,
від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 24. Резервний фонд бюджету

1. Резервний фонд бюджету формується для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання **проекту бюджету**. **Порядок використання коштів з резервного фонду** бюджету визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету приймаються відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами місцевого самоврядування.

3. Резервний фонд бюджету не може перевищувати одного відсотка обсягу видатків **загального фонду** відповідного бюджету.

4. Кабінет Міністрів України (Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи відповідних місцевих рад) щомісячно звітують перед Верховною Радою України (Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідною місцевою радою) про витрачання коштів резервного фонду відповідного бюджету.

5. У Державному бюджеті України **резервний фонд** передбачається обов'язково. Рішення щодо необхідності створення резервного фонду місцевого бюджету приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна місцева рада.

Стаття 24¹. Державний фонд регіонального розвитку

1. Державний фонд регіонального розвитку створюється у складі загального фонду державного бюджету.

При складанні проекту Державного бюджету України та [прогнозу Державного бюджету України](#) на наступні за плановим два бюджетні періоди державний фонд регіонального розвитку передбачається в обсязі не менше 1 відсотка прогнозного обсягу доходів загального фонду проекту Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

2. Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання:

державної стратегії регіонального розвитку та регіональних стратегій розвитку;

державних цільових програм та інвестиційних програм (проектів) у частині виконання заходів регіонального розвитку;

угод щодо регіонального розвитку та програм подолання депресивності територій;

державних програм розвитку [транскордонного співробітництва](#);

програм і заходів соціально-економічного розвитку регіонів, включаючи програми і заходи розвитку окремих [адміністративно-територіальних одиниць](#) (зокрема, малих міст, гірських населених пунктів, населених пунктів зон спостереження тощо).

3. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та виконавчі органи місцевих рад до 1 травня року, що передує плановому, подають центральному органу виконавчої влади з питань економічної політики пропозиції щодо програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проекти), що сформовані відповідно до частини другої цієї статті та можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку у наступному [бюджетному періоді](#).

Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики на підставі поданих пропозицій здійснює оцінку та відбір зазначених програм і заходів на конкурсних засадах у межах індикативного прогнозного обсягу коштів державного фонду регіонального розвитку з дотриманням таких критеріїв розподілу між Автономною Республікою Крим, областями та містами Києвом і Севастополем:

70 відсотків коштів - відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні;

30 відсотків коштів - з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіонів відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунку на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75 відсотків середнього показника по Україні).

За результатами здійснення оцінки та відбору центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики до 1 серпня року, що передує плановому, подає Кабінету Міністрів України для затвердження пропозиції щодо розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з переліком відповідних програм і заходів.

4. [Порядок](#) підготовки, оцінки та відбору програм і заходів, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, та порядок використання таких коштів визначаються Кабінетом Міністрів України.

(з [01.01.2013 р.](#) до частини четвертої статті 24¹ будуть внесені зміни, передбачені [підпунктом 6 пункту 1](#)

(Доповнено статтею 24¹ згідно із
Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 25. Безспірне списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, здійснює **безспірне списання** коштів державного бюджету та **місцевих бюджетів** на підставі рішення суду.
2. Відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) у порядку, визначеному законом.

Стаття 26. Контроль та **аудит у бюджетному процесі**

1. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного **управління бюджетними коштами** та здійснюється на всіх стадіях **бюджетного процесу** його учасниками відповідно до цього Кодексу та іншого законодавства, а також забезпечує:
 - 1) оцінку **управління бюджетними коштами** (включаючи проведення державного фінансового аудиту);
 - 2) правильність ведення **бухгалтерського обліку** та достовірність фінансової і бюджетної звітності;
 - 3) досягнення економії бюджетних коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності **розпорядників бюджетних коштів** шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
 - 4) проведення аналізу та оцінки стану фінансової і **господарської діяльності** розпорядників бюджетних коштів;
 - 5) запобігання порушенням бюджетного законодавства та забезпечення інтересів держави у процесі **управління об'єктами державної власності**;
 - 6) обґрунтованість планування надходжень і витрат бюджету.
2. Контроль за використанням коштів Державного бюджету України від імені Верховної Ради України здійснюється **Рахунковою палатою**. Діяльність центральних органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства (у межах їх повноважень, встановлених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами), спрямовується, координується та контролюється Кабінетом Міністрів України.

3. Розпорядники **бюджетних коштів** в особі їх керівників організують **внутрішній контроль** і **внутрішній аудит** та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих **бюджетних установах**.

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ.

Внутрішнім аудитом є діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та **порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту** визначаються Кабінетом Міністрів України.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI)

Стаття 27. Подання і розгляд законопроектів, що впливають на показники бюджету, та введення в дію таких законів

1. До законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт **права законодавчої ініціативи** зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

2. Кожен законопроект, внесений до Верховної Ради України, протягом п'яти днів направляється до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи щодо його впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини.

Кабінет Міністрів України у двотижневий строк з дня отримання законопроекту подає до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету експертний висновок, підготовлений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, за участю інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади. Експертний висновок до законопроекту має містити інформацію щодо повноти та достовірності даних, викладених у фінансово-економічному обґрунтуванні, впливу законопроекту на показники бюджету (з обов'язковим визначенням вартісної величини такого впливу), можливостей фінансового забезпечення у відповідному **бюджетному періоді**, відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини, та пропозиції щодо його розгляду.

3. Закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують **надходження бюджету** та/або збільшують **витрати** бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передуює плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим, крім передбаченого **Законом України "Про**

деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну "Укроборонпром" та забезпечення їх стабільного розвитку".

4. Розгляд проекту закону про Державний бюджет України та проектів законів про внесення змін до закону про Державний бюджет України відбувається за спеціальною процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 06.09.2012 р. N 5213-VI)

Стаття 28. Доступність інформації про бюджет

1. Інформація про бюджет оприлюднюється відповідно до вимог, визначених цим Кодексом.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, забезпечує оприлюднення:

- 1) проекту закону про Державний бюджет України;
- 2) закону про Державний бюджет України з додатками, які є його невід'ємною частиною;
- 3) інформації про виконання Державного бюджету України за підсумками місяця, кварталу та року;
- 4) інформації про виконання зведеного бюджету України;
- 5) іншої інформації про виконання Державного бюджету України.

Звітність про виконання Державного бюджету України подається у порядку, визначеному [статтями 59 - 61 цього Кодексу](#). При цьому квартальна та річна звітність про виконання Державного бюджету України розміщується на офіційному сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

2. Проект закону про Державний бюджет України підлягає обов'язковій публікації в газеті "Урядовий кур'єр" не пізніше ніж через сім днів після його подання Верховній Раді України.

3. Інформація про виконання державного (місцевого) бюджету має містити показники відповідного бюджету за [загальним](#) та [спеціальним фондами](#) про доходи (деталізовано за видами доходів, які забезпечують надходження не менше 3 відсотків загального обсягу доходів відповідного бюджету) та про [видатки і кредитування](#) (деталізовано за групами [функціональної класифікації](#) видатків та кредитування бюджету), а також показники про стан державного (місцевого) боргу та надання [державних \(місцевих\) гарантій](#). Такі показники наводяться порівняно з аналогічними показниками за відповідний період попереднього [бюджетного періоду](#) із зазначенням динаміки їх зміни.

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування забезпечують публікацію інформації про [місцеві бюджети](#), в тому числі рішень про місцевий бюджет та

квартальних звітів про їх виконання. Рішення про місцевий бюджет має бути оприлюднене не пізніше ніж через десять днів з дня його прийняття у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

5. Інформація про виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів (крім бюджетів сіл і селищ) підлягає обов'язковій публікації не пізніше 1 березня року, що настає за роком звіту: Державного бюджету України - в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр"; місцевих бюджетів - у газетах, визначених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, до 20 березня року, що настає за звітним, здійснює публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету України за попередній бюджетний період, в якому беруть участь уповноважені представники Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, [Рахункової палати](#). Інформація про час і місце публічного представлення публікується разом із звітом про виконання Державного бюджету України.

Головні розпорядники коштів державного бюджету до 15 березня року, що настає за звітним, здійснюють публічне представлення та публікацію інформації про бюджет за бюджетними програмами та показниками, [бюджетні призначення](#) щодо яких визначені їм законом про Державний бюджет України, відповідно до вимог та за [формою](#), встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

Представлена інформація за кожною бюджетною програмою має містити відомості про результативні показники її виконання (у разі складання [паспорта бюджетної програми](#) відповідно до встановлених вимог).

Разом з інформацією про бюджет головні розпорядники бюджетних коштів публікують оголошення про час та місце проведення публічного представлення такої інформації.

Публічне представлення інформації про виконання місцевих бюджетів (крім бюджетів сіл і селищ) відповідно до показників, бюджетні призначення щодо яких затверджені рішенням про місцевий бюджет, здійснюється до 20 березня року, що настає за звітним. Інформація про час і місце публічного представлення такої інформації публікується разом з інформацією про виконання відповідних бюджетів.

Публічне представлення інформації про виконання бюджету села, селища здійснюється у порядку, визначеному відповідною місцевою радою.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Розділ II. ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Глава 5. ДОХОДИ, ВИДАТКИ ТА КРЕДИТУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 29. Склад доходів Державного бюджету України

1. До доходів Державного бюджету України включаються [доходи бюджету](#), за винятком тих, що згідно із [статтями 64, 66, 69 та 71 цього Кодексу](#) закріплені за місцевими бюджетами.

2. До доходів [загального фонду](#) Державного бюджету України належать:

1) [податок на прибуток підприємств](#) (крім податку, визначеного пунктом 2 частини першої [статті 69 цього Кодексу](#));

2) 50 відсотків [збору за спеціальне використання лісових ресурсів](#) в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;

3) 50 відсотків [збору за спеціальне використання води](#) (крім збору за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення);

4) 50 відсотків [плати за користування надрами](#) для видобування [корисних копалин](#) загальнодержавного значення (крім плати за користування надрами в межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, яка зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі);

5) виключено

5¹) 50 відсотків [податку на доходи фізичних осіб](#), що сплачується (перераховується) на території міста Києва;

6) [податок на додану вартість](#) (крім податку, що зараховується до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);

7) [акцизний податок](#) з вироблених в Україні [підакцизних товарів](#) (продукції) (крім акцизного податку, визначеного у частині першій [статті 66 цього Кодексу](#), та акцизного податку, що зараховується до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);

8) [акцизний податок](#) з ввезених на [митну територію України](#) підакцизних товарів (продукції) (крім акцизного податку, що зараховується до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);

9) плата за [ліцензії](#) на певні види [господарської діяльності](#) (крім плати за ліцензії, визначеної у частині першій [статті 64](#) та у частинах першій і другій [статті 66 цього Кодексу](#));

10) [ввізне мито](#) (крім мита, що зараховується до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);

11) [вивізне мито](#);

12) кошти, отримані за вчинення консульських дій на території України, а також кошти, отримані за вчинення консульських дій за межами України (крім частини коштів, що зараховуються до спеціального фонду згідно із [законом](#) про Державний бюджет України);

(з [01.01.2013 р.](#) до пункту 12 частини другої статті 29 будуть внесені зміни, передбачені [абзацом другим](#)

- 13) частина чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету відповідно до закону, та дивіденди (дохід), нараховані на [акції](#) (частки, паї) [господарських товариств](#), у [статутних капіталах](#) яких є державна власність;
- 14) кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до [Закону України "Про Національний банк України"](#);
- 15) відрахування коштів, отриманих від проведення [державних грошових лотерей](#);
- 16) плата за розміщення [тимчасово вільних коштів державного бюджету](#) (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на [депозитах](#) тимчасово вільних [бюджетних коштів](#), отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);
- 17) [кошти, отримані закордонними дипломатичними установами України](#) як плата за розміщення належних їм бюджетних коштів на [поточних рахунках](#) іноземних банків;
- 18) [рентна плата за нафту, природний газ, газовий конденсат, що видобуваються в Україні](#);
- 19) [рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами природного газу територією України](#) (якщо інше не встановлено [законом](#) про Державний бюджет України);
- 20) [рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами територією України](#);
- 21) [рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України](#);
- 21¹) [збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками](#) (якщо інше не встановлено [законом](#) про Державний бюджет України);
- 21²) [збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності](#) (якщо інше не встановлено [законом](#) про Державний бюджет України);
- 22) кошти від санкцій ([штрафи, пеня](#) тощо), що застосовуються відповідно до закону (крім штрафів, визначених пунктами 11, 12 і 13 частини першої [статті 69 цього Кодексу](#), та штрафів, що зараховуються до спеціального фонду згідно із [законом](#) про Державний бюджет України);
- 23) [виконавчий збір](#), стягнутий органами державної виконавчої служби (крім частини збору, що зараховується до спеціального фонду згідно із [законом](#) про Державний бюджет України);

будуть внесені зміни, передбачені абзацом третім підпункту 5 пункту 1 розділу I Закону України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

- 24) надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном (крім орендної плати, отриманої від передачі в оренду нерухомого майна та іншого окремого індивідуально визначеного майна, переданого дипломатичним представництвом та консульським установам іноземних держав, представництвом міжнародних міжурядових організацій в Україні, державного підприємства із забезпечення функціонування дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних міжурядових організацій в Україні Державного управління справами, частини орендної плати за користування майном, що належить бюджетним установам, які утримуються за рахунок державного бюджету, що зараховується до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);
- 25) державне мито в частині, що відповідно до закону зараховується до державного бюджету;
- 26) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 27) плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів;
- 28) концесійні платежі щодо об'єктів державної власності (крім платежів, що зараховуються до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);
- 29) кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду; скарбів, які є пам'ятками історії та культури; майна, одержаного державою в порядку спадкування чи дарування;
- 30) відрахування від суми коштів, витрачених на рекламу тютюнових виробів та/або алкогольних напоїв у межах України;
- 31) збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та кошти від продажу таких дозволів;
- 32) плата за виділення номерного ресурсу;
- 33) плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір);
- 34) збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- 35) надходження до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях (крім частини надходжень, що зараховуються до спеціального фонду згідно із законом про Державний бюджет України);
- 36) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках,

передбачених [Законом України "Про здійснення державних закупівель"](#), в частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

37) кошти, отримані від учасника - переможця процедури [закупівлі](#) під час укладання [договору про закупівлю](#) як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

37¹) [плата за подання скарги](#) до органу оскарження відповідно до [статті 18 Закону України "Про здійснення державних закупівель"](#);

38) [портовий \(адміністративний\) збір](#) (крім частини збору, що зараховується до спеціального фонду згідно із [законом про Державний бюджет України](#));

(з [01.01.2013 р.](#) до пункту 38 частини другої статті 29 будуть внесені зміни, передбачені [абзацом четвертим підпункту 5 пункту 1 розділу I Закону України від 12.01.2012 р. N 4318-VI](#))

39) [плата за надання державних гарантій та кредитів](#) (позик), залучених державою, і [плата за користування кредитами \(позиками\)](#), залученими державою;

40) [плата за користування кредитом з державного бюджету](#) (крім плати, що зараховується до спеціального фонду згідно із [законом про Державний бюджет України](#));

41) кошти від реалізації [дорогоцінних металів](#) та [дорогоцінного каміння](#), отримані державною установою, уповноваженою на здійснення операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням;

42) 80 відсотків коштів, отриманих [підприємствами, установами та організаціями](#), що утримуються за рахунок державного бюджету, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

43) 10 відсотків коштів від продажу [земельних ділянок](#) несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до [розмежування земель державної та комунальної власності](#) (крім земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають [приватизації](#)); кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають приватизації; кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності після розмежування земель державної та комунальної власності (якщо інше не встановлено [законом про Державний бюджет України](#));

44) кошти, отримані від секретаріату ООН, ОБСЄ або іншої регіональної організації за участь українського контингенту [Збройних Сил України в миротворчих операціях](#);

(з [01.01.2013 р.](#) до пункту 44 частини другої статті 29

будуть внесені зміни, передбачені абзацом п'ятим підпункту 5 пункту 1 розділу I Закону України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

45) виключено;

46) збори за підготовку до державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються прав автора на твір, та плата за одержання контрольних марок;

47) плата за видачу дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

48) плата за оформлення посвідчення закордонного українця;

(з 01.01.2013 р. частину другу статті 29 буде доповнено новими пунктами 49 - 55, передбачені абзацами шостим - тринадцятим підпункту 5 пункту 1 розділу I Закону України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

49) кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів;

50) інші доходи, які у встановленому порядку зараховуються до загального фонду державного бюджету.

3. Якщо законом встановлено новий вид доходу державного бюджету, його зарахування до загального фонду визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

4. Склад доходів спеціального фонду Державного бюджету України визначається законом про Державний бюджет України з урахуванням норм цього Кодексу.

5. Закон про Державний бюджет України у виняткових випадках може відносити на відповідний бюджетний період окремі види доходів загального фонду Державного бюджету України (або їх частину), які визначені частиною другою цієї статті, до спеціального фонду Державного бюджету України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 06.10.2011 р. N 3828-VI, від 05.07.2012 р. N 5063-VI,

від 20.11.2012 р. N 5492-VI)

(з 01.01.2013 р. статтю 29 буде викладено у редакції згідно з підпунктом 7 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Стаття 30. Склад видатків та кредитування Державного бюджету України

1. Видатки та кредитування Державного бюджету України включають **бюджетні призначення**, встановлені законом про Державний бюджет України на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із **статтею 87 цього Кодексу**.

2. Джерелами формування **загального фонду** Державного бюджету України у частині кредитування є:

1) надходження внаслідок стягнення простроченої заборгованості перед державою за **кредитами** (позиками), залученими державою або під **державні гарантії**, кредитами з державного бюджету, якщо інше не встановлено законом про Державний бюджет України;

2) повернення кредитів, наданих з державного бюджету, що не мають цільового призначення згідно із законом;

3) повернення кредитів до державного бюджету, наданих для реалізації **інвестиційних програм** (проектів) за рахунок **кредитів** (позик), залучених державою від іноземних держав, **банків** і міжнародних фінансових організацій.

(з **01.01.2013 р.** до пункту 3 частини другої статті 30 будуть внесені зміни, передбачені **абзацом другим підпункту 8 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

3. Джерела формування спеціального фонду Державного бюджету України у частині **кредитування** визначаються законом про Державний бюджет України.

(з **01.01.2013 р.** частину третю статті 30 буде викладено у редакції згідно з **абзацами третім - дев'ятим підпункту 8 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

(з **01.01.2013 р.** статтю 30 буде доповнено частиною четвертою згідно з **абзацами десятим - двадцять восьмим підпункту 8 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 31. Тасмні видатки

1. Державний бюджет України має містити пояснення всіх видатків, за винятком видатків, пов'язаних з [державною таємницею](#) (таємних видатків).
2. Таємні [видатки](#), передбачені на діяльність органів державної влади, в інтересах [національної безпеки](#) включаються до Державного бюджету України без деталізації.
3. Контроль за проведенням таємних видатків здійснюється [Рахунковою палатою](#) та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.
4. Звіти про проведені таємні видатки попередньо розглядаються Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетом Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, Комітетом Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони.
5. Звіти про проведені таємні видатки розглядаються Верховною Радою України на закритому пленарному засіданні.

Глава 6. СКЛАДАННЯ ПРОЕКТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 32. Організаційні засади складання проекту Державного бюджету України

1. Кабінет Міністрів України розробляє проект закону про Державний бюджет України.
2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, відповідає за складання проекту закону про Державний бюджет України, визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовуються для [підготовки бюджетних запитів](#) і розроблення проекту Державного бюджету України та [прогнозу](#) Державного бюджету України на наступні за плановим два [бюджетні періоди](#).
3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, на підставі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на плановий і наступні за плановим два бюджетні періоди та аналізу виконання бюджету у попередніх та поточному бюджетних періодах визначає загальний рівень доходів, видатків і [кредитування бюджету](#) та дає оцінку обсягу фінансування бюджету для складання проекту Державного бюджету України та індикативних прогнозних показників Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди.

Стаття 33. Визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, спільно з іншими центральними органами виконавчої влади розробляє відповідно до визначених у [щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України](#) про внутрішнє і зовнішнє становище України пріоритетів бюджетної політики проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та до 20 березня року, що передує плановому, подає його на розгляд до Кабінету Міністрів України.

2. [Національний банк України](#) подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

до 15 березня року, що передує плановому, - прогнозні монетарні показники на наступний рік;

до 1 квітня року, що передує плановому, - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу поточного року, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету;

до 1 вересня року, що передує плановому, - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу наступного року, яка підлягатиме перерахуванню до державного бюджету.

Зазначені матеріали використовуються для складання проекту закону про Державний бюджет України.

3. Кабінет Міністрів України не пізніше 1 квітня року, що передує плановому, розглядає та схвалює проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний [бюджетний період](#) і у триденний строк подає до Верховної Ради України, яка його розглядає за спеціальною процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

4. Проект Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період ґрунтується на прогнозних і програмних документах економічного та соціального розвитку і містить положення щодо:

1) основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (із зазначенням показників номінального і реального обсягу валового внутрішнього продукту, [індексів споживчих цін](#) та [цін виробників](#), офіційного обмінного курсу гривні у середньому за рік та на кінець року, рівня безробіття);

2) основних завдань бюджетної політики, зокрема граничного обсягу [дефіциту \(профіциту\)](#) державного бюджету, частки прогнозного річного обсягу валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється через [зведений бюджет](#) України, [граничного обсягу державного боргу](#) і граничного обсягу надання [державних гарантій](#), встановлення розміру [мінімальної заробітної плати](#), [прожиткового мінімуму](#) та рівня його забезпечення;

3) пріоритетних завдань податкової політики;

4) реалізації пріоритетних державних (цільових) програм;

5) взаємовідносин державного бюджету з місцевими бюджетами, включаючи обґрунтування питомої ваги [місцевих бюджетів](#) у зведеному бюджеті України;

6) інших питань, необхідних для складання проекту закону про Державний бюджет України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 06.10.2011 р. N 3828-VI, від 17.05.2012 р. N 4731-VI)

Стаття 34. Інструкції з підготовки бюджетних запитів

1. Для підготовки проекту Державного бюджету України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, розробляє і доводить до головних [розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів](#) у терміни, визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.
2. Інструкції з підготовки бюджетних запитів можуть запроваджувати організаційні, фінансові та інші обмеження, яких зобов'язані дотримуватися усі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних запитів.

Стаття 35. Складання бюджетного запиту

1. [Головні розпорядники бюджетних коштів](#) забезпечують складання бюджетних запитів для подання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, відповідно до вимог [інструкції з підготовки бюджетних запитів](#), з урахуванням звітів про виконання [паспортів бюджетних програм](#), а також висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, у терміни та порядку, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.
2. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують включення до бюджетних запитів показників за бюджетними програмами, які забезпечують протягом декількох років виконання інвестиційних програм (проектів), у разі їх схвалення у встановленому законодавством порядку та на підставі розрахунків обсягу витрат і вигод щодо реалізації таких інвестиційних програм (проектів).
3. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту Державного бюджету України, індикативних прогнозних показників Державного бюджету України на наступні за плановим [два бюджетні періоди](#), згідно з вимогами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

Стаття 36. Аналіз бюджетних запитів і розробка проекту Державного бюджету України

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, на будь-якому етапі складання і розгляду проекту Державного бюджету України проводить аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником [бюджетних коштів](#), на предмет його відповідності меті, пріоритетності, а також ефективності використання бюджетних коштів. На основі результатів аналізу, у тому числі на підставі звітів про виконання [паспортів бюджетних програм](#), висновків про результати контрольних заходів, проведених органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки, приймає рішення про включення бюджетного запиту до проекту Державного бюджету України перед поданням його на розгляд Кабінету Міністрів України.

2. На основі аналізу бюджетних запитів, що подаються відповідно до статті 35 цього Кодексу, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, готує проект закону про Державний бюджет України.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, під час підготовки проекту Державного бюджету України розглядає та вживає заходів для усунення розбіжностей з головними розпорядниками бюджетних коштів. Якщо узгодження не досягнуто, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, додає свій висновок з неузгоджених питань до зазначеного проекту, який подається Кабінету Міністрів України.

Стаття 37. Схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, подає Кабінету Міністрів України для розгляду проект закону про Державний бюджет України та вносить пропозиції щодо термінів і порядку розгляду цього проекту в Кабінеті Міністрів України.

2. Кабінет Міністрів України до схвалення проекту закону про Державний бюджет України подає Раді національної безпеки і оборони України цей проект закону по статтях, пов'язаних із забезпеченням [національної безпеки](#) і оборони України.

3. Кабінет Міністрів України приймає постанову про схвалення проекту закону про Державний бюджет України та подає його разом з відповідними матеріалами Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому.

Стаття 38. Матеріали, що додаються до проекту закону про Державний бюджет України

1. Разом з проектом закону про Державний бюджет України, схваленим Кабінетом Міністрів України, подаються:

1) пояснювальна записка до проекту закону про Державний бюджет України, яка має містити:

а) інформацію про економічне становище держави та основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України на наступний [бюджетний період](#), покладені в основу проекту Державного бюджету України;

б) оцінку надходжень бюджету, що пропонуються для забезпечення фінансовими ресурсами витрат бюджету;

в) пояснення до основних положень проекту Державного бюджету України та проекту закону про Державний бюджет України, включаючи аналіз пропонованих обсягів видатків та кредитування за бюджетною класифікацією (функціональною, відомчою і програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету, економічною класифікацією [видатків бюджету](#)). Пояснення включають бюджетні показники за попередній, поточний, наступний бюджетні періоди в розрізі класифікації видатків та кредитування бюджету;

г) інформацію щодо врахування Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період;

г) аналітичні дані, розрахунки з обґрунтуванням особливостей міжбюджетних взаємовідносин, а саме:

детальні розрахунки прогнозного загального обсягу доходів та видатків, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів між державним бюджетом та місцевими бюджетами, за видами доходів та за функціями;

базові показники та результати обрахунку індексів відносної податкоспроможності в розрізі місцевих бюджетів;

детальний розрахунок розміру фінансового нормативу бюджетної забезпеченості за функціями та видами місцевих бюджетів;

детальний розрахунок коригуючих коефіцієнтів та коефіцієнта вирівнювання;

розрахунки обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам за видами пільг і допомоги з детальними фінансовими та кількісними показниками;

д) інформацію щодо обсягів державного боргу, в тому числі за типом боргового зобов'язання, графіка його погашення, обсягів та умов державних запозичень;

е) інформацію про мету, завдання та очікувані результати, яких кожний головний розпорядник коштів державного бюджету передбачає досягти при виконанні бюджетних програм, за формою, визначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;

є) обґрунтування розрахунку вартісної величини прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення;

ж) розрахунки обсягу компенсації за рахунок коштів державного бюджету втрат суб'єктів господарювання внаслідок прийняття Кабінетом Міністрів України, іншими центральними органами виконавчої влади рішень щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг;

2) прогнозні показники зведеного бюджету України (включаючи оцінку Державного бюджету України та місцевих бюджетів) відповідно до бюджетної класифікації, а також зведений баланс фінансових ресурсів України;

3) перелік пільг з податків і зборів (обов'язкових платежів) із розрахунком втрат доходів бюджету від їх надання;

4) переліки та обсяги коштів за державними цільовими програмами, які включено головними розпорядниками коштів державного бюджету до бюджетних програм, передбачених у проекті закону про Державний бюджет України;

5) зведення та структура державних боргових і гарантійних зобов'язань на поточний і наступні бюджетні періоди до повного погашення таких зобов'язань, включаючи обсяг видатків на обслуговування державного боргу;

6) план державних запозичень на наступний бюджетний період, а також перелік інвестиційних програм (проектів), під які можуть надаватися державні гарантії у

наступному бюджетному періоді. План державних запозичень на наступний бюджетний період має включати перелік **кредитів** (позик) із зазначенням **кредиторів**, видів, мети, назви валюти, строку і відсоткової ставки державних запозичень, а також стану укладання **кредитних договорів**;

7) **прогноз** Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетні періоди, підготовлений відповідно до **статті 21 цього Кодексу**;

8) доповідь про хід виконання Державного бюджету України у поточному бюджетному періоді;

9) пояснення головних **розпорядників** бюджетних коштів до проекту Державного бюджету України на підставі **бюджетних запитів** за формою, визначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики (подаються до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету);

10) протокол про результати консультацій Кабінету Міністрів України із всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування;

11) інформація щодо врахування пропозицій Ради національної безпеки і оборони України до проекту закону про Державний бюджет України по статтях, пов'язаних із забезпеченням **національної безпеки** і оборони України (з вмотивованим обґрунтуванням);

12) інформація щодо залучення довгострокових (більше одного року) **кредитів** (позик), надання гарантій, набуття прав поручителя за такими зобов'язаннями державними підприємствами, у тому числі **господарськими товариствами**, у **статутному капіталі** яких державі належить 50 та більше відсотків **акцій** (часток, паїв);

(з **01.01.2013 р.** частину першу статті 38 буде доповнено підпунктом 12¹, передбаченим **абзацами третім і четвертим підпункту 11 пункту 1 розділу I** Закону України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

13) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Кабінет Міністрів України.

У разі зміни Кабінетом Міністрів України показників обсягів **міжбюджетних трансфертів** під час розгляду та доопрацювання проекту закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає розрахунки відповідно до вимог підпункту "г" пункту 1 цієї частини статті.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Глава 7. РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 39. Розгляд та затвердження Державного бюджету України

1. Розгляд та затвердження Державного бюджету України відбувається у Верховній Раді України за спеціальною процедурою, визначеною **Регламентом Верховної Ради України**.

2. Протягом трьох днів з дня прийняття Верховною Радою України закону про Державний бюджет України Кабінет Міністрів України подає Президенту України обґрунтування і розрахунки щодо бюджетних показників такого закону, змінених порівняно з проектом закону про Державний бюджет України, поданим Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України на розгляд у першому читанні.

3. Якщо Президент України повернув до Верховної Ради України для повторного розгляду закон про Державний бюджет України із вмотивованими і сформульованими пропозиціями, які передбачають зміни бюджетних показників, Кабінет Міністрів України у тижневий строк подає Верховній Раді України зміни до показників, зазначених у текстових статтях такого закону, та оновлені додатки до нього відповідно до пропозицій Президента України.

Стаття 40. Предмет регулювання закону про Державний бюджет України

1. Законом про Державний бюджет України визначаються:

1) загальна сума доходів, видатків та кредитування державного бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

2) граничний обсяг річного дефіциту (профіциту) державного бюджету у відповідному бюджетному періоді і державного боргу на кінець відповідного бюджетного періоду, граничний обсяг і напрями надання державних гарантій, а також повноваження щодо цих гарантій відповідно до статті 17 цього Кодексу;

3) доходи державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

4) фінансування державного бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до закону);

5) бюджетні призначення головним розпорядникам коштів державного бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку, включаючи розподіл видатків на централізовані заходи між адміністративно-територіальними одиницями (у додатках до закону);

6) бюджетні призначення міжбюджетних трансфертів (у додатках до закону);

7) розмір оборотного залишку коштів державного бюджету;

8) розмір мінімальної заробітної плати на відповідний бюджетний період;

9) розмір прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період у розрахунку на місяць на одну особу, а також окремо для основних соціальних і демографічних груп населення та рівень забезпечення прожиткового мінімуму на відповідний бюджетний період;

10) перелік кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних програм (проектів), із зазначенням кредиторів, загальних обсягів кредитів (позик) та обсягів їх залучення у відповідному бюджетному періоді в розрізі бюджетних програм (у додатку до закону);

11) додаткові положення, що регламентують процес виконання бюджету.

2. У законі про Державний бюджет України **видатки** та кредитування за головними розпорядниками коштів державного бюджету мають бути деталізовані за програмною класифікацією видатків та кредитування державного бюджету, за групами **функціональної класифікації** видатків та **кредитування бюджету** та окремими категоріями **економічної класифікації** видатків бюджету і **класифікації кредитування бюджету**.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 41. Особливості формування надходжень бюджету та здійснення витрат бюджету в разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України

1. Якщо до початку нового **бюджетного періоду** не набрав чинності закон про Державний бюджет України, Кабінет Міністрів України має право здійснювати **витрати** Державного бюджету України відповідно до таких вимог:

1) витрати Державного бюджету України можуть здійснюватися лише на **бюджетні програми, бюджетні призначення** щодо яких встановлені законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України, за якими повністю зберігаються цільові обмеження;

2) щомісячні **бюджетні асигнування загального фонду** Державного бюджету України сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, визначених законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період (крім випадків, передбачених частиною шостою **статті 16** та частиною четвертою **статті 23** цього Кодексу, а також пунктами 4 і 5 частини другої цієї статті).

2. До набрання чинності законом про Державний бюджет України на поточний бюджетний період:

1) забороняється із **загального фонду** державного бюджету здійснювати витрати в частині капітальних видатків та надання **кредитів** з бюджету, крім капітальних видатків, пов'язаних з ліквідацією аварій на об'єктах соціально-культурної сфери, житлового господарства, систем тепло-, енерго-, газо-, водопостачання та водовідведення, а також витрат, пов'язаних із введенням **воєнного** чи **надзвичайного стану**, оголошенням окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації та виділенням коштів з **резервного фонду** державного бюджету;

2) **державні запозичення** можуть здійснюватися в обсязі, що не перевищує обсяг витрат на **погашення державного боргу** у відповідний період, а **державні гарантії** не надаються;

3) діють норми закону про Державний бюджет України на попередній бюджетний період, крім норм, якими визначені загальні показники державного бюджету, **бюджетні призначення** головним розпорядникам коштів державного бюджету і обсяги трансфертів між державним бюджетом та місцевими бюджетами;

4) **соціальні стандарти** та **соціальні гарантії**, у тому числі **прожитковий мінімум**, рівень його забезпечення, **мінімальна заробітна плата**, надання пільг, компенсацій і гарантій

населенню, у поточному бюджетному періоді застосовуються у розмірах та на умовах, що діяли у грудні попереднього бюджетного періоду;

5) перерахування дотацій вирівнювання з державного бюджету місцевим бюджетам та коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, здійснюється відповідно до обсягів, визначених у проекті закону про Державний бюджет України, поданому Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України.

Глава 8. ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 42. Організація виконання державного бюджету

1. Кабінет Міністрів України забезпечує виконання Державного бюджету України. центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету.

Стаття 43. Казначейське обслуговування бюджетних коштів

1. При виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає:

- 1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;
- 2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;
- 3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- 4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

В органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, бюджетним установам відкриваються рахунки у встановленому законодавством порядку.

2. Обслуговування центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, установ України, які функціонують за кордоном, здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

3. Центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, не здійснюється оплата послуг з оброблення електронних розрахункових документів та повідомлень у системі електронних

переказів [Національного банку України](#) і з [переказу коштів](#) через валютні рахунки, відкриті в Національному банку України.

4. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, має право залучати на поворотній основі кошти [єдиного казначейського рахунку](#) для [покриття тимчасових касових розривів](#) місцевих бюджетів, [Пенсійного фонду України](#) та для надання середньострокових позик місцевим бюджетам.

5. Обсяги тимчасових касових розривів [місцевих бюджетів](#), пов'язаних із забезпеченням захищених видатків [загального фонду](#), в обов'язковому порядку покриваються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в межах поточного [бюджетного періоду](#), а [тимчасові касові розриви Пенсійного фонду України, пов'язані з виплатою пенсій](#), - у межах фактичного дефіциту коштів на цю мету за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на договірних умовах без нарахування відсотків за користування цими коштами з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду.

[Порядок](#) проведення таких операцій затверджується Кабінетом Міністрів України.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 44. Розпис Державного бюджету України

1. Державний бюджет України виконується за [розписом](#), який затверджується членом Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особою, яка виконує його обов'язки, відповідно до бюджетних призначень у місячний строк з дня прийняття закону про Державний бюджет України. До затвердження розпису Державного бюджету України членом Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особою, яка виконує його обов'язки, затверджується тимчасовий розпис Державного бюджету України на відповідний період.

Примірник затвердженого розпису Державного бюджету України передається до [Рахункової палати](#) та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету з подальшим інформуванням про внесені до нього зміни, зумовлені внесенням змін до закону про Державний бюджет України.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, протягом [бюджетного періоду](#) забезпечує відповідність розпису Державного бюджету України встановленим бюджетним призначенням, а також відповідність розподілу бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за загальним фондом державного бюджету за визначеними цим розписом періодами року відповідному прогнозу надходжень [загального фонду](#) державного бюджету протягом бюджетного періоду.

Стаття 45. Виконання Державного бюджету України за доходами

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює прогнозування та аналіз [доходів бюджету](#), а також погодження рішень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, про розстрочення або відстрочення грошових зобов'язань платників податків чи податкового боргу на строк, що виходить за межі одного бюджетного періоду, стосовно [загальнодержавних податків і зборів](#) (обов'язкових платежів).

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, веде [бухгалтерський облік](#) усіх надходжень Державного бюджету України та за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, здійснює [повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до бюджету](#).

3. [Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до державного бюджету податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів відповідно до законодавства. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, [місцеві державні адміністрації](#) та [виконавчі органи](#) міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) рад координують діяльність відповідних органів стягнення щодо виконання визначених для території показників доходів бюджету.

4. Податки і збори (обов'язкові платежі) та інші доходи державного бюджету зараховуються безпосередньо на [єдиний казначейський рахунок](#) і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету (за винятком установ України, які функціонують за кордоном).

[Порядок зарахування до державного бюджету коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном](#), встановлюється Кабінетом Міністрів України.

5. Податки і збори (обов'язкові платежі) та інші доходи державного бюджету визнаються зарахованими до державного бюджету з дня зарахування на єдиний казначейський рахунок.

6. Забороняється проведення розрахунків з бюджетом у негрошовій формі, у тому числі шляхом взаємозаліку, застосування векселів, бартерних операцій та зарахування зустрічних платіжних вимог у [фінансових установах](#), за винятком операцій, пов'язаних з державним боргом, та випадків, передбачених законом про Державний бюджет України.

7. Перелік податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших [доходів бюджету](#) згідно з [бюджетною класифікацією в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), а також загальні вимоги щодо обліку доходів бюджету визначаються Кабінетом Міністрів України.

8. У разі зміни місцезнаходження [суб'єктів господарювання](#) - платників податків сплата визначених законодавством податків і зборів (обов'язкових платежів) після реєстрації здійснюється за місцем попередньої реєстрації до закінчення поточного [бюджетного періоду](#).

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 46. Стадії виконання бюджету за видатками та кредитуванням

1. Стадіями виконання бюджету за видатками та кредитуванням є:

- 1) встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів на основі та в межах затвердженого [розпису бюджету](#);
- 2) затвердження [кошторисів](#), [паспортів бюджетних програм](#) (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порядків використання [бюджетних коштів](#);
- 3) взяття бюджетних зобов'язань;
- 4) отримання товарів, робіт і послуг;
- 5) здійснення [платежів](#) відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;
- 6) використання товарів, робіт і послуг для виконання заходів бюджетних програм;
- 7) повернення [кредитів](#) до бюджету (щодо кредитування бюджету).

Стаття 47. Встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам бюджетних коштів

1. Відповідно до затвердженого [розпису бюджету](#) розпорядники бюджетних коштів одержують бюджетні асигнування, що є підставою для затвердження кошторисів. [Порядок](#) складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів [бюджетних установ](#) встановлюється Кабінетом Міністрів України.
2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, здійснює контроль за відповідністю кошторисів [розпорядників](#) бюджетних коштів розпису бюджету.
3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують управління бюджетними асигнуваннями і здійснення контролю за виконанням процедур та вимог, встановлених цим Кодексом.

Стаття 48. Взяття бюджетних зобов'язань

1. Розпорядники [бюджетних коштів](#) беруть [бюджетні зобов'язання](#) та здійснюють [платежі](#) тільки в межах бюджетних асигнувань, встановлених [кошторисами](#), враховуючи необхідність виконання бюджетних зобов'язань минулих років, узятих на облік органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів; щодо завдань (проектів) Національної програми інформатизації - після їх погодження з Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації.
2. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання за спеціальним фондом бюджету виключно в межах відповідних фактичних надходжень [спеціального фонду бюджету](#) (з дотриманням вимог частини другої [статті 57](#) цього Кодексу).

За бюджетними програмами, які здійснюються із залученням державою [кредитів](#) (позик) від іноземних держав, [банків](#), міжнародних фінансових організацій для реалізації

інвестиційних програм (проектів), термін дії яких завершується у поточному **бюджетному періоді**, розпорядники бюджетних коштів мають право брати відповідні бюджетні зобов'язання у четвертому кварталі поточного бюджетного періоду понад фактичні надходження таких кредитів (позик) за умови наявності письмової згоди **кредитора** на оплату цих зобов'язань протягом першого кварталу наступного бюджетного періоду.

3. Розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, за якими розпорядником бюджетних коштів взято **зобов'язання** без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), є недійсними. За такими операціями не виникають **бюджетні зобов'язання** та не утворюється бюджетна заборгованість.

4. Зобов'язання, взяті учасником **бюджетного процесу** без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), не вважаються бюджетними зобов'язаннями (крім витрат, що здійснюються відповідно до частини шостої цієї статті) і не підлягають оплаті за рахунок бюджетних коштів. Взяття таких зобов'язань є порушенням бюджетного законодавства. **Витрати бюджету** на покриття таких зобов'язань не здійснюються.

Вимоги фізичних і **юридичних осіб** щодо відшкодування збитків та/або шкоди за **зобов'язаннями**, взятими розпорядниками бюджетних коштів без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом та законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), стягуються з осіб, винних у взятті таких зобов'язань, у судовому порядку.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, здійснює реєстрацію та облік бюджетних зобов'язань **розпорядників** бюджетних коштів і відображає їх у звітності про виконання бюджету. При реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань здійснюється перевірка відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню, **паспорту бюджетної програми** (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі).

6. **Бюджетні зобов'язання** щодо виплати субсидій, допомоги, пільг з оплати спожитих **житлово-комунальних послуг** та послуг зв'язку (в частині абонентної плати за користування квартирним телефоном), компенсацій громадянам з бюджету, на що згідно із законами України мають право відповідні категорії громадян, обліковуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, незалежно від визначених на цю мету бюджетних призначень.

7. **Порядок здійснення реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів** визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 49. Здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань

1. Розпорядник бюджетних коштів після отримання товарів, робіт і послуг відповідно до умов взятого бюджетного зобов'язання приймає рішення про їх оплату та надає доручення на здійснення платежу органу, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, якщо інше не передбачено бюджетним законодавством, визначеним пунктом 5 частини першої статті 4 цього Кодексу.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, здійснює платежі за дорученнями розпорядників бюджетних коштів у разі:

1) наявності відповідного бюджетного зобов'язання для платежу у бухгалтерському обліку виконання бюджету;

2) наявності затвердженого в установленому порядку паспорта бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

3) наявності у розпорядників бюджетних коштів відповідних бюджетних асигнувань.

Стаття 50. Повернення кредитів до бюджету

1. У разі надання кредитів з бюджету у позичальників виникає заборгованість перед бюджетом. З моменту надання кредитів з бюджету на суму отриманих з бюджету коштів права кредитора та право вимагати від позичальників повернення таких кредитів до бюджету у повному обсязі переходять до держави (Автономної Республіки Крим, територіальної громади).

Позовна давність на вимоги щодо погашення такої заборгованості не поширюється.

2. Органи державної податкової служби України визначаються органами стягнення простроченої заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, територіальною громадою) за кредитами з бюджету.

Стаття 51. Особливості здійснення окремих видатків бюджету

1. Керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати (грошового забезпечення), затвердженого для бюджетних установ у кошторисах.

2. Витрати на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, на яке згідно із законодавством України мають право окремі категорії працівників бюджетних установ, військовослужбовці, особи рядового і начальницького складу (крім категорій, пільги яким передбачаються пунктом "г" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частиною четвертою статті 29 Основ законодавства України про культуру, абзацом першим частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"), а також у частині медичної допомоги і санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення - члени сімей військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, пенсіонери з числа військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та члени

їхніх сімей, здійснюються за рахунок бюджетних асигнувань на функціонування цих бюджетних установ.

До таких витрат належать: забезпечення форменим одягом, речовим майном, службовим обмундируванням; забезпечення безоплатною медичною допомогою; надання санаторно-курортного лікування та відпочинку для оздоровлення; надання жилого приміщення або виплата грошової компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення; зниження плати за користування житлом (квартирної плати), паливом, телефоном та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична та теплова енергія); безоплатний проїзд і перевезення багажу; безоплатне встановлення квартирної охоронної сигналізації і користування нею; безоплатне відправлення та одержання листів військовослужбовцями строкової служби.

3. Розпорядники бюджетних коштів забезпечують у повному обсязі проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, та укладають договори за кожним видом енергоносіїв у межах встановлених відповідним головним розпорядником бюджетних коштів обґрунтованих лімітів споживання.

4. За наявності простроченої кредиторської заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), стипендій, а також за спожиті комунальні послуги та енергоносії розпорядники бюджетних коштів у межах бюджетних асигнувань за загальним фондом не беруть **бюджетні зобов'язання** та не здійснюють **платежі** за іншими заходами, пов'язаними з функціонуванням **бюджетних установ** (крім захищених **видатків бюджету**, визначених **статтею 55 цього Кодексу**), до погашення такої заборгованості.

5. При наданні пільг та здійсненні видатків з бюджету щодо їх виплати до членів сім'ї пільговика належать: дружина (чоловік), їхні неповнолітні діти (до 18 років); неодружені повнолітні діти, визнані інвалідами з дитинства I та II групи або інвалідами I групи; особа, яка проживає разом з інвалідом війни I групи та доглядає за ним, за умови що інвалід війни не перебуває у шлюбі; **непрацездатні** батьки; особа, яка знаходиться під опікою або піклуванням громадянина, який має право на пільги, та проживає разом з ним.

6. Вступ до міжнародних організацій і приєднання до **міжнародних договорів**, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок коштів державного бюджету, здійснюються виходячи з відповідних обсягів, визначених на цю мету у законі про Державний бюджет України, та у порядку, визначеному **Законом України "Про міжнародні договори України"**.

7. **Видатки**, пов'язані з функціонуванням закордонних дипломатичних установ України, включаючи видатки на утримання їх працівників (крім військових аташе), здійснюються виключно через Міністерство закордонних справ України.

Особливості **формування і використання закордонними дипломатичними установами України коштів державного бюджету на здійснення заходів щодо захисту прав та інтересів громадян України за кордоном встановлюються Кабінетом Міністрів України**.

8. Якщо фактичний обсяг **власних надходжень** за спеціальним фондом кошторису бюджетної установи менший від планових показників, врахованих у спеціальному фонді її **кошторису**, **розпорядник** бюджетних коштів зобов'язаний до закінчення бюджетного періоду внести зміни до спеціального фонду кошторису щодо зменшення власних надходжень і видатків з урахуванням очікуваного виконання спеціального фонду

кошторису у відповідному бюджетному періоді. Розпорядники бюджетних коштів упорядковують **бюджетні зобов'язання** з урахуванням внесених змін до спеціального фонду кошторису.

9. Якщо обсяги власних надходжень бюджетних установ перевищують відповідні **витрати**, затверджені законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет), **розпорядник бюджетних коштів** передбачає спрямування таких надпланових обсягів у першу чергу на погашення заборгованості з оплати праці, нарахувань на заробітну плату, стипендій, комунальних послуг та енергоносіїв.

Якщо такої заборгованості немає, розпорядник бюджетних коштів спрямовує 50 відсотків коштів на заходи, що здійснюються за рахунок відповідних надходжень, і 50 відсотків коштів - на заходи, необхідні для виконання основних функцій, але не забезпечені коштами **загального фонду** бюджету за відповідною бюджетною програмою.

У такому разі розпорядник **бюджетних коштів** здійснює перерозподіл обсягів узятих бюджетних зобов'язань за загальним фондом бюджету для проведення видатків за цими **зобов'язаннями** із **спеціального фонду бюджету**.

10. У разі утворення державних органів у поточному **бюджетному періоді** забезпечення їх діяльності у цьому періоді здійснюється в межах видатків, передбачених державним органам, які ліквідуються або реорганізуються у зв'язку з утворенням таких нових державних органів.

У разі ліквідації або реорганізації державних органів у поточному бюджетному періоді забезпечення їх діяльності у наступному бюджетному періоді до завершення процедур ліквідації або реорганізації здійснюється в межах видатків, передбачених новим державним органам, які визначені правонаступниками чи яким передаються функції органів, що ліквідуються або реорганізуються.

(з **01.01.2013 р.** статтю 51 буде доповнено частиною одинадцятою згідно з **підпунктом 9 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Глава 9. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Стаття 52. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України

1. Зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися у разі відхилення оцінки основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України та надходжень бюджету від прогнозу, врахованого при затвердженні Державного бюджету України на відповідний бюджетний період, а також зміни структури витрат державного бюджету, уточнення пріоритетів бюджетної політики та в інших випадках, передбачених цим Кодексом. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює щомісячну оцінку відповідності

надходжень державного бюджету показникам, встановленим Державним бюджетом України. Кабінет Міністрів України здійснює щоквартальну оцінку відповідності основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України показникам, врахованим при затвердженні Державного бюджету України на відповідний бюджетний період.

2. Розгляд проекту закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України у Верховній Раді України здійснюється за процедурою, визначеною [Регламентом Верховної Ради України](#).

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 17.05.2012 р. N 4731-VI)

Стаття 53. Перевиконання надходжень Державного бюджету України

1. Факт перевиконання надходжень державного бюджету визнається на підставі офіційних висновків центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, щодо виконання Державного бюджету України за підсумками трьох кварталів у разі перевищення показників надходжень державного бюджету, врахованих у [розписі державного бюджету](#) на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків. Такі висновки подаються Верховній Раді України до 15 жовтня поточного року.

2. Кабінет Міністрів України протягом двох тижнів з дня оголошення зазначених офіційних висновків зобов'язаний подати Верховній Раді України відповідний проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України. При цьому надходження державного бюджету, що перевищують враховані у законі про Державний бюджет України відповідні показники, спрямовуються на реалізацію пріоритетних інвестиційних програм (проектів), схвалених у встановленому законодавством порядку, та здійснення заходів, пов'язаних з проведенням соціальних реформ.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI)

Стаття 54. Скорочення видатків і кредитування загального фонду Державного бюджету України

1. Якщо за результатами місячного звіту про виконання [загального фонду](#) Державного бюджету України виявиться, що отриманих надходжень державного бюджету недостатньо для здійснення бюджетних асигнувань відповідно до бюджетних призначень з урахуванням граничного обсягу [дефіциту \(профіциту\)](#), затвердженого законом про Державний бюджет України, член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа, яка виконує його обов'язки, може вносити зміни до розпису Державного бюджету України за загальним фондом з метою забезпечення збалансованості надходжень та витрат державного бюджету з дотриманням граничного обсягу річного дефіциту (профіциту) державного бюджету.

2. Якщо за результатами квартального звіту про виконання Державного бюджету України має місце недоотримання надходжень загального фонду Державного бюджету України більше ніж на 15 відсотків суми, передбаченої розписом державного бюджету на відповідний період, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, готує пропозиції про внесення змін до Державного бюджету України. Кабінет Міністрів України, розглянувши ці пропозиції, подає до

Верховної Ради України розроблений на їх основі проект закону про внесення змін до закону про Державний бюджет України не пізніше двох тижнів з дня подання пропозицій центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

Стаття 55. Захищені видатки бюджету

1. Захищеними видатками бюджету визнаються **видатки загального фонду** бюджету, обсяг яких не може змінюватися при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень.

2. Захищеними видатками Державного бюджету України визначаються видатки загального фонду на:

оплату праці працівників **бюджетних установ**;

нарахування на заробітну плату;

придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів;

забезпечення продуктами харчування;

оплату комунальних послуг та енергоносіїв;

обслуговування державного боргу;

поточні трансферти населенню;

поточні **трансферти місцевим бюджетам**;

підготовку кадрів вищими навчальними закладами I - IV рівнів акредитації;

забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення для індивідуального користування;

фундаментальні дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки;

роботи та заходи, що здійснюються на виконання **Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему**, та роботи з посилення бар'єрних функцій зони відчуження;

компенсацію процентів, сплачених **банкам** та/або іншим фінансовим установам за кредитами, отриманими громадянами на будівництво (реконструкцію) чи придбання **житла**.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 05.07.2012 р. N 5059-VI)

Глава 10. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 56. Ведення бухгалтерського обліку виконання Державного бюджету України

1. Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

2. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснюють органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. Цей облік має відображати всі активи та зобов'язання держави.

Бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

3. Завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах - головного бухгалтера та вимоги щодо його професійно-кваліфікаційного рівня визначаються Кабінетом Міністрів України.

Призначення та звільнення головного бухгалтера бюджетної установи здійснюються за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, відповідно до законодавства про працю з урахуванням типових професійно-кваліфікаційних характеристик головного бухгалтера бюджетної установи, затверджених Кабінетом Міністрів України.

4. Усі надходження бюджету та витрати бюджету обліковуються у валових показниках незалежно від того, передбачається чи не передбачається у бюджетних призначеннях взаємозарахування цих показників.

5. Усі надходження бюджету та витрати бюджету мають відображатися на рахунках у хронологічному порядку відповідно до встановленої законодавством процедури. Усі бухгалтерські записи мають підтверджуватися документально.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 57. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду

1. Не пізніше 31 грудня поточного бюджетного періоду або останнього дня іншого бюджетного періоду центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, закриває всі рахунки, відкриті у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету. Порядок закриття рахунків поточного бюджетного періоду та відкриття рахунків наступного бюджетного періоду визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. За виняткових обставин член Кабінету Міністрів України, відповідальний за формування та реалізацію державної бюджетної політики, або особа,

яка виконує його обов'язки, може визначити інший термін закриття рахунків, який має настати не пізніше як через п'ять робочих днів після закінчення бюджетного періоду.

Залишки коштів державного бюджету на кінець бюджетного періоду установ України, які функціонують за кордоном, на рахунках, відкритих у банківських установах країн їх місцезнаходження, зберігаються на таких рахунках для здійснення видатків у наступному бюджетному періоді відповідно до **кошторисів**.

2. На кінець бюджетного періоду центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету та щодо **субвенцій** із спеціального фонду державного бюджету на рахунках спеціального фонду місцевих бюджетів для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення. У разі відсутності відповідних бюджетних призначень на наступний бюджетний період залишки коштів спеціального фонду перераховуються до **загального фонду** державного бюджету.

Бюджетні зобов'язання за бюджетними програмами спеціального фонду державного бюджету, не передбаченими проектом закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період, поданим на розгляд до Верховної Ради України, головні розпорядники бюджетних коштів зобов'язані виконати до кінця поточного **бюджетного періоду** в межах і за рахунок відповідних фактичних надходжень до **спеціального фонду бюджету**, не допускаючи наявності за такими **зобов'язаннями** кредиторської заборгованості на початок наступного бюджетного періоду.

3. Усі надходження і витрати записуються в тому бюджетному періоді, в якому вони здійснені.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 58. Звітність про виконання Державного бюджету України

1. Звітність про виконання Державного бюджету України (**кошторисів бюджетних установ**) включає фінансову та бюджетну звітність.

Фінансова звітність складається згідно з **національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку**.

Абзац третій виключено

Бюджетна звітність відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі **бюджетної класифікації**.

Форми фінансової і бюджетної звітності та **порядок** їх заповнення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

2. Зведення, **складання** та подання звітності про виконання Державного бюджету України здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, забезпечує достовірність інформації про виконання Державного бюджету України.

3. Головний бухгалтер бюджетної установи забезпечує **складання** та подання фінансової і бюджетної звітності відповідно до встановлених вимог.

4. Звітність про виконання Державного бюджету України є оперативною, місячною, квартальною та річною.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 59. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України

1. **Місячний звіт про виконання Державного бюджету України** подається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, **Рахунковій палаті** та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним.

2. Зведені показники звітів про виконання бюджетів, інформація про виконання захищених видатків Державного бюджету України, інформація про використання коштів з резервного фонду державного бюджету, інформація про використання коштів **державного фонду регіонального розвитку**, інформація про здійснені операції з **управління державним боргом**, інформація про надані **державні гарантії** подаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним. Звіт про бюджетну заборгованість подається не пізніше 1 числа другого місяця, що настає за звітним.

3. Місячний звіт про фактичні надходження податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших **доходів бюджету**, місячний звіт про **податковий борг** та про суми надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності), подаються органами, що контролюють справляння надходжень бюджету, Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.10.2010 р. N 2592-VI,
від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 60. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України

1. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України подається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, [Рахунковій палаті](#) та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, не пізніше 35 днів після закінчення звітного кварталу.

2. Квартальний звіт про виконання Державного бюджету України включає:

- 1) [звіт про фінансовий стан \(баланс\) Державного бюджету України](#);
- 2) [звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України](#);
- 3) [звіт про рух грошових коштів](#);

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 3 частини другої статті 60 буде виключено згідно з [підпунктом 10 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

4) [звіт про виконання Державного бюджету України](#) (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);

5) [звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу](#);

6) [зведені показники звітів про виконання бюджетів](#);

7) [звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами \(позиками\), залученими під державні гарантії](#);

7¹) [звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань](#);

8) [інформацію про здійснені операції з управління державним боргом](#);

9) [інформацію про надані державні гарантії](#);

9¹) [інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії](#);

10) пояснення щодо стану виконання показників Державного бюджету України та місцевих бюджетів за звітний період.

3. [Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), подають Верховній Раді України, Президенту України, [Кабінету Міністрів України](#) та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, інформацію про втрати [доходів бюджету](#) внаслідок [податкових пільг](#) не пізніше 50 днів після закінчення кварталу (не пізніше 70 днів після закінчення року), а також про суми списаного [податкового боргу](#) (у галузевому і територіальному розрізі та у розрізі джерел доходів і форм власності) і про розстрочені та відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків не пізніше 35 днів після закінчення кварталу.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, у двотижневий строк після отримання квартального звіту про виконання Державного бюджету України у поточному **бюджетному періоді** подає Комітету Верховної Ради України з питань бюджету інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.10.2010 р. N 2592-VI, від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 61. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України

1. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України, Президенту України та Рахунковій палаті не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

2. Річний звіт про виконання закону про Державний бюджет України включає:

- 1) **звіт про фінансовий стан (баланс) Державного бюджету України;**
- 2) **звіт про виконання Державного бюджету України** (включаючи звіти про виконання показників за формою додатків до закону про Державний бюджет України);
- 3) **звіт про фінансові результати виконання Державного бюджету України;**
- 4) **звіт про рух грошових коштів;**
- 5) **звіт про власний капітал;**
- 6) **інформацію про виконання захищених видатків Державного бюджету України;**
- 7) **звіт про бюджетну заборгованість;**
- 8) **звіт про використання коштів з резервного фонду державного бюджету;**
- 8¹) **звіт про використання коштів державного фонду регіонального розвитку;**
- 9) **звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;**
- 10) **звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;**
- 10¹) **звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;**
- 11) **зведені показники звітів про виконання бюджетів;**
- 12) **інформацію про виконання місцевих бюджетів, включаючи інформацію про стан місцевих боргів та гарантованих відповідно Автономною Республікою Крим, територіальними громадами боргів і про надані місцеві гарантії;**

- 13) інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;
- 14) інформацію про надані державні гарантії;
- 15) інформацію про досягнення запланованої мети, завдань та результативних показників головними розпорядниками коштів державного бюджету в межах бюджетних програм;
- 16) інформацію про виконання текстових статей закону про Державний бюджет України;
- 17) іншу інформацію, визнану Кабінетом Міністрів України необхідною для пояснення звіту.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 62. Розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України

1. Рахункова палата протягом двох тижнів з дня офіційного подання Кабінетом Міністрів України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України готує та подає Верховній Раді України висновки про використання коштів Державного бюджету України з оцінкою ефективності такого використання, а також пропозиції щодо усунення порушень, виявлених у звітному бюджетному періоді, та вдосконалення бюджетного процесу загалом.
2. Розгляд у Верховній Раді України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України здійснюється за спеціальною процедурою, визначеною Регламентом Верховної Ради України.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI)

Розділ III. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Глава 11. НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИТРАТИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 63. Структура місцевих бюджетів

1. Місцевий бюджет відповідно до цього Кодексу містить надходження і витрати на виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Ці надходження і витрати становлять єдиний баланс відповідного бюджету.

Стаття 64. Склад доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать:

- 1) [податок на доходи фізичних осіб](#) у частині, визначеній [статтею 65 цього Кодексу](#);
- 2) 50 відсотків [збору за спеціальне використання лісових ресурсів](#) в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;
- 3) 50 відсотків [збору за спеціальне використання води](#) (крім збору за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя користувачами води за місцем її забору;
- 4) 50 відсотків [плати за користування надрами](#) для видобування [корисних копалин](#) загальнодержавного значення (крім плати за користування надрами в межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;
- 5) плата за використання інших природних ресурсів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;
- 6) плата за [ліцензії](#) на певні види [господарської діяльності](#) та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних місцевих рад;

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 6 частини першої статті 64 буде виключено згідно з [підпунктом 11 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 7) плата за ліцензії та сертифікати, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 7 частини першої статті 64 буде виключено згідно з [підпунктом 11 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 8) [плата](#) за ліцензії на виробництво [спирту етилового, коньячного і плодового](#), спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, [алкогольних напоїв](#) та [тютюнових виробів](#), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 8 частини першої статті 64 буде виключено згідно з [підпунктом 11 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 9) [плата](#) за ліцензії на право експорту, імпорту та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним та плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з 01.01.2013 р. пункт 9 частини першої статті 64 буде виключено згідно з підпунктом 11 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

10) **плата** за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з 01.01.2013 р. пункт 10 частини першої статті 64 буде виключено згідно з підпунктом 11 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

11) **плата** за державну реєстрацію (крім реєстраційного збору за проведення **державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців**), що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя;

(з 01.01.2013 р. пункт 11 частини першої статті 64 буде виключено згідно з підпунктом 11 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

12) **реєстраційний збір** за проведення державної реєстрації **юридичних осіб** та фізичних осіб - підприємців, що справляється **виконавчими органами** відповідних місцевих рад;

13) **плата** за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з 01.01.2013 р. пункт 13 частини першої статті 64 буде виключено згідно з підпунктом 11 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

14) **плата** за ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до міських бюджетів міст Києва та Севастополя ліцензіатами, які здійснюють діяльність на території міст Києва та Севастополя;

(з 01.01.2013 р. пункт 14 частини першої статті 64 буде виключено згідно з підпунктом 11 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

15) **державне мито** в частині, що належить відповідним бюджетам.

2. **Податок на доходи фізичних осіб**, який сплачується (перераховується):

податковим агентом - **юридичною особою** (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом нерезидента - юридичної особи, зараховується до

відповідного бюджету за їх місцезнаходженням (розташуванням) в обсягах податку, нарахованого на доходи, що виплачуються фізичній особі;

податковим агентом - фізичною особою, зараховується до відповідного бюджету за місцем реєстрації такої фізичної особи у податкових органах;

фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, зараховується до відповідного бюджету за податковою адресою такої фізичної особи.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 65. Нормативи відрахувань податку на доходи фізичних осіб до бюджетів місцевого самоврядування

1. До **доходів бюджету** міста Києва зараховується 50 відсотків податку на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на території міста Києва. До доходів бюджету міста Севастополя зараховується 100 відсотків **податку на доходи фізичних осіб**, що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на території міста Севастополя.

2. До доходів бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення зараховується 75 відсотків податку на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на території цих міст.

3. До доходів бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення зараховується 25 відсотків **податку на доходи фізичних осіб**, що сплачується (перераховується) згідно з **Податковим кодексом України** на відповідній території.

(з 01.01.2013 р. абзац другий частини третьої статті 65, передбачений **Законом України від 05.07.2012 р. N 5067-VI** з 01.01.2013 р., буде виключено згідно з **підпунктом 12 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI**)

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

Стаття 66. Склад доходів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних та районних бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. Для забезпечення реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм Автономної Республіки Крим, територіальних громад до **доходів бюджету** Автономної Республіки Крим та **обласних бюджетів**, що враховуються при визначенні обсягу **міжбюджетних трансфертів**, належать:

- 1) 25 відсотків [податку на доходи фізичних осіб](#), що сплачується (перераховується) згідно з [Податковим кодексом України](#) на відповідній території;
- 2) 50 відсотків [збору за спеціальне використання лісових ресурсів](#) в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування;
- 3) 50 відсотків [збору за спеціальне використання води](#) (крім збору за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів користувачами води за місцем її забору;
- 4) 50 відсотків [плати за користування надрами](#) для видобування [корисних копалин](#) загальнодержавного значення (крім плати за користування надрами в межах континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони);
- 5) плата за використання інших природних ресурсів;
- 6) [акцизний податок](#) з вироблених в Україні [підакцизних товарів](#) (продукції) (крім акцизного податку, що зараховується до спеціального фонду державного бюджету згідно із законом про Державний бюджет України), що сплачується платниками, які зареєстровані в Автономній Республіці Крим, - до [доходів бюджету](#) Автономної Республіки Крим;

(з [01.01.2013 р.](#) до пункту 6 частини першої статті 66 будуть внесені зміни, передбачені [абзацом другим підпункту "а" підпункту 13 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 7) плата за [ліцензії](#) на певні види [господарської діяльності](#) та сертифікати, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим та обласними державними адміністраціями;

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 7 частини першої статті 66 буде виключено згідно з [абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 8) плата за ліцензії та сертифікати, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та [обласних бюджетів](#) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з [01.01.2013 р.](#) пункт 8 частини першої статті 66 буде виключено згідно з [абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

- 9) [плата](#) за ліцензії на виробництво [спирту етилового, коньячного і плодового](#), спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, [алкогольних напоїв](#) та [тютюнових](#)

виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з 01.01.2013 р. пункт 9 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

10) плата за ліцензії на право експорту, імпорту та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним та плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з 01.01.2013 р. пункт 10 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

11) плата за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з 01.01.2013 р. пункт 11 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

12) плата за державну реєстрацію (крім реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);

(з 01.01.2013 р. пункт 12 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

13) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з 01.01.2013 р. пункт 13 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

14) **плата** за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів ліцензіатами за місцем здійснення діяльності;

(з 01.01.2013 р. пункт 14 частини першої статті 66 буде виключено згідно з абзацом третім підпункту "а" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

15) плата за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення.

2. Для забезпечення реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм територіальних громад до доходів районних бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать:

1) 50 відсотків податку на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на території сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення;

2) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються районними державними адміністраціями;

(з 01.01.2013 р. пункт 2 частини другої статті 66 буде виключено згідно з підпункту "б" підпункту 13 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

3) реєстраційний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, що справляється відповідними районними державними адміністраціями.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

Стаття 67. Окремі особливості формування місцевих бюджетів

1. Надходження та витрати бюджету Автономної Республіки Крим і бюджетів міст Києва та Севастополя формуються в порядку, встановленому цим Кодексом, з урахуванням Закону України "Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим", Закону України "Про столицю України - місто-герой Київ" та закону, що визначає особливий статус міста Севастополя. При цьому:

1) склад видатків та кредитування бюджетів міст Києва та Севастополя визначається відповідно до статей 88 - 91 цього Кодексу;

2) фінансові нормативи бюджетної забезпеченості, що застосовуються для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів для бюджетів міст Києва та Севастополя, визначаються на основі фінансових нормативів бюджетної забезпеченості для обласних

бюджетів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення з урахуванням особливостей їх статусу.

2. До доходів загального фонду місцевих бюджетів належать доходи, визначені статтями 64 - 66 і частиною першою статті 69 цього Кодексу, та трансферти місцевим бюджетам (крім субвенцій, визначених частиною другою статті 69 та частиною першою статті 71 цього Кодексу).

Якщо законом встановлено новий вид доходу місцевих бюджетів, його зарахування визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу.

3. Визначені статтями 64 і 69 цього Кодексу податки і збори (обов'язкові платежі), що сплачують підприємства, які здійснюють свою діяльність у зоні відчуження та у зоні безумовного (обов'язкового) відселення (якщо на таких територіях не сформовано органи місцевого самоврядування), зараховуються до районного бюджету в частинах, визначених цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами для районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування.

4. Бюджети об'єднань територіальних громад, що створюються згідно із законом, формуються відповідно до цього Кодексу з урахуванням таких особливостей:

1) доходи цих бюджетів визначаються відповідно до статті 64, частини другої статті 65 та статті 69 цього Кодексу;

2) видатки та кредитування цих бюджетів визначаються відповідно до статей 88, 89 і 91 цього Кодексу;

3) відносини між цими бюджетами та державним бюджетом визначаються відповідно до статей 97, 98, 100 і 108 цього Кодексу;

4) місцеві запозичення здійснюються відповідно до статей 16 і 74 цього Кодексу.

Положення цієї частини статті застосовуються з урахуванням пункту 6 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" цього Кодексу.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 68. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах

1. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах (у разі їх створення) визначається міською радою відповідно до повноважень, переданих районним у містах радам.

2. Розподіл обсягу міжбюджетних трансфертів між міським бюджетом та бюджетами районів у місті (у разі їх створення) здійснюється у порядку, затвердженому міською радою.

3. Якщо району у місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища або села, склад доходів та видатків бюджетів таких міст, селищ або сіл, обсяги міжбюджетних трансфертів визначаються у порядку, затвердженому міською радою, з урахуванням повноважень відповідних місцевих рад.

Стаття 69. Доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До доходів загального фонду місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать:

1) фіксований податок, що зараховується до **місцевих бюджетів** у порядку, визначеному статтями 65 і 66 цього Кодексу для податку на доходи фізичних осіб;

(з 01.01.2013 р. пункт 1 частини першої статті 69 буде виключено згідно з абзацом другим підпункту 14 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

2) **податок на прибуток підприємств** та фінансових установ комунальної власності.

Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, засновником яких є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, районні, міські, селищні та сільські ради, зараховується відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, **обласних, районних**, міських, селищних та сільських бюджетів;

3) **плата за користування надрами** для видобування **корисних копалин** місцевого значення; плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; **збір за спеціальне використання води** водних об'єктів місцевого значення; **збір за спеціальне використання лісових ресурсів** (крім збору за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування). Такі **платежі** зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування за місцезнаходженням (місцем розташування) відповідних природних ресурсів, а щодо водних об'єктів - за місцем податкової реєстрації платника збору;

4) **плата за землю**, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

5) виключено

6) виключено

7) **місцеві податки і збори** (крім єдиного **податку та податку на нерухоме майно**, відмінне від **земельної ділянки**), що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування, включаючи збір за провадження деяких видів **підприємницької діяльності** (крім збору в частині провадження торговельної діяльності **нафтопродуктами**, скрапленим та стиснутим газом на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах);

8) **фіксований сільськогосподарський податок** у частині, що зараховується до **бюджетів місцевого самоврядування**;

(з 01.01.2013 р. до пункту 8 частини першої статті 69 будуть внесені зміни, передбачені **абзацом третім підпункту 14 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

9) частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідними місцевими радами;

10) плата за розміщення **тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів** (крім коштів, отриманих вищими та професійно-технічними навчальними закладами від розміщення на **депозитах** тимчасово вільних **бюджетних коштів**, отриманих за надання платних послуг, якщо таким закладам законом надано відповідне право);

(з 01.01.2013 р. частину першу статті 69 буде доповнено пунктами 10¹ - 10⁸ згідно з **абзацами четвертим - дванадцятим підпункту 14 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

11) штрафні санкції за порушення законодавства про патентування;

12) адміністративні **штрафи**, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та **виконавчими органами** місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями;

13) штрафні санкції внаслідок невиконання укладених розпорядником бюджетних коштів договорів з **суб'єктами господарювання** на придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів **місцевих бюджетів**;

14) надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності;

15) плата за надані в оренду водні об'єкти місцевого значення;

16) **концесійні платежі** щодо об'єктів комунальної власності (крім платежів, визначених пунктом 5 частини другої цієї статті);

17) кошти, отримані від надання учасниками процедури закупівель забезпечення їх пропозиції конкурсних торгів, які не підлягають поверненню цим учасникам, у випадках, передбачених **Законом України "Про здійснення державних закупівель"**, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів місцевих бюджетів;

18) кошти, отримані від учасника - переможця процедури **закупівлі** під час укладання **договору про закупівлю** як забезпечення виконання цього договору, які не підлягають поверненню учаснику-переможцю, в частині здійснення закупівель за рахунок коштів місцевих бюджетів;

19) 80 відсотків коштів, отриманих **підприємствами, установами та організаціями**, що утримуються за рахунок місцевих бюджетів, за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, **дорогоцінне каміння**, і 50 відсотків коштів, отриманих цими підприємствами, установами та організаціями за здане у вигляді брухту і відходів срібло;

20) кошти від реалізації безхазяйного майна (у тому числі такого, від якого відмовився власник або отримувач), знахідок, спадкового майна (у разі відсутності **спадкоємців** за заповітом і за законом, усунення їх від права на **спадкування**, неприйняття ними

спадщини, а також відмови від її прийняття), майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі;

21) інші доходи, що підлягають зарахуванню до **місцевих бюджетів** відповідно до законодавства та є такими, що не враховуються при визначенні обсягу **міжбюджетних трансфертів**.

2. До надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів належать:

1) надходження **бюджету розвитку** місцевих бюджетів (визначені в частині першій **статті 71 цього Кодексу**);

2) **збір за першу реєстрацію транспортного засобу**, що зараховується у розмірі: 30 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим і **обласних бюджетів** та 70 відсотків - до бюджету міста Сімферополя і бюджетів міст - обласних центрів у разі реєстрації транспортних засобів на території цих міст; 50 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів та 50 відсотків - до міських, селищних і сільських бюджетів у разі реєстрації транспортних засобів на відповідній території; 60 відсотків - до бюджету міста Києва і 40 відсотків - до обласного бюджету Київської області у разі реєстрації транспортних засобів у місті Києві; 100 відсотків - до бюджету міста Севастополя у разі реєстрації транспортних засобів у місті Севастополі;

2¹) **субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах**;

3) збір за провадження деяких видів **підприємницької діяльності** в частині провадження торговельної діяльності **нафтопродуктами**, скрапленим та стиснутим газом на стаціонарних, малогабаритних і пересувних автозаправних станціях, заправних пунктах;

4) кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, що зараховуються у розмірі: 100 відсотків - до бюджетів міст Києва та Севастополя, 25 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, 75 відсотків - до бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, 15 відсотків - до **районних бюджетів**, 60 відсотків - до бюджетів міст районного значення, селищ і сіл;

5) **концесійні платежі** щодо об'єктів комунальної власності (які мають цільове спрямування згідно із законом);

б) виключено

7) 70 відсотків грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, в тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів - 50 відсотків, **обласних бюджетів** та бюджету Автономної Республіки Крим - 20 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 70 відсотків;

8) відрахування 10 відсотків вартості **питної води суб'єктами підприємницької діяльності**, які здійснюють реалізацію питної води через системи централізованого водопостачання з відхиленням від відповідних стандартів, що зараховуються до бюджетів міст, селищ та сіл;

9) власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок відповідного місцевого бюджету;

10) 35 відсотків екологічного податку (крім податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк), у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів - 25 відсотків, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 10 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 35 відсотків;

11) цільові та добровільні внески підприємств, установ, організацій та громадян до республіканського Автономної Республіки Крим та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища;

12) надходження до цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим та місцевими радами;

12¹) субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;

12²) інші субвенції, що надаються з інших бюджетів за рахунок конкретно визначених надходжень спеціального фонду таких бюджетів;

13) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів індивідуальним сільським забудовникам;

14) повернення кредитів, наданих з місцевих бюджетів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, а також пеня і відсотки за користування ними;

15) інші надходження, визначені законом про Державний бюджет України.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 70. Видатки та кредитування місцевих бюджетів

1. Видатки та кредитування місцевих бюджетів включають бюджетні призначення, встановлені рішенням про місцевий бюджет, на конкретні цілі, пов'язані з реалізацією програм та заходів згідно із статтями 88 - 91 цього Кодексу.

2. Кошти спеціального фонду місцевих бюджетів витрачаються на заходи, передбачені рішенням про місцевий бюджет відповідно до законодавства.

Стаття 71. Бюджет розвитку місцевих бюджетів

1. Надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів включають:

1) виключено

1¹) **податок на нерухоме майно**, відмінне від **земельної ділянки**, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

2) єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;

3) дивіденди (дохід), нараховані на **акції** (частки, паї) **господарських товариств**, у статутних капіталах яких є майно Автономної Республіки Крим, комунальна власність;

4) плата за надання **місцевих гарантій** (відповідно до **статті 17 цього Кодексу**);

4¹) кошти пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту, отримані відповідно до **Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності"**;

5) кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим, та майна, що перебуває в комунальній власності, кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них;

6) 90 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у **державній власності** до **розмежування земель державної і комунальної власності** (крім земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, що підлягають **приватизації**), при цьому від продажу **земельних ділянок**, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим: 35 відсотків - до бюджету Автономної Республіки Крим, 55 відсотків - до сільських, селищних, міських бюджетів Автономної Республіки Крим;

7) капітальні **трансферти (субвенції)** з інших бюджетів;

8) кошти від повернення **кредитів**, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними (крім надходжень, визначених пунктами 13 і 14 частини другої **статті 69 цього Кодексу**);

9) **місцеві запозичення**, здійснені у порядку, визначеному цим Кодексом та іншими законами України;

10) кошти, які передаються з іншої частини **місцевого бюджету** за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради (щодо коштів резервного фонду місцевого бюджету в частині витрат **бюджету розвитку** - за рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, **місцевої державної адміністрації**, виконавчого органу відповідної місцевої ради).

2. До витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів належать:

1) **погашення** місцевого боргу;

2) **капітальні видатки**, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам (крім капітальних видатків, що здійснюються за рахунок визначених пунктами 2 - 15 частини другої **статті 69 цього Кодексу** надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів);

3) внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування до **статутного капіталу суб'єкта господарювання**;

4) проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу відповідно до статті 128 Земельного кодексу України, за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки;

5) підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної (до розмежування земель державної та комунальної власності) чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів;

6) платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим чи територіальної громади міста.

3. Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються на: соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних програм (проектів); будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для комунального електротранспорту; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів; інші заходи, пов'язані з розширенням відтворенням.

4. Бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів.

5. Кошти бюджету розвитку розподіляються за об'єктами за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради при затвердженні місцевих бюджетів та при внесенні змін до них. За об'єктами, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, визначаються індикативні прогностичні показники бюджету розвитку у складі прогнозу місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди та враховуються при затвердженні місцевих бюджетів протягом усього строку впровадження таких об'єктів.

(з 01.01.2013 р. до частини п'ятої статті 71 будть внесені зміни, передбачені підпунктом 15 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 23.12.2010 р. N 2856-VI, від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 72. Особливості затвердження місцевого бюджету з дефіцитом або профіцитом

1. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за загальним фондом у разі використання вільного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за загальним фондом у разі спрямування до **бюджету розвитку** коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, виконання зобов'язань за непогашеними позиками, а також для забезпечення встановленого розміру оборотного залишку бюджетних коштів (шляхом внесення змін до рішення про **місцевий бюджет** за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній **бюджетний період**).

2. Місцевий бюджет може затверджуватися з дефіцитом за спеціальним фондом у разі залучення до бюджету розвитку коштів від **місцевих запозичень**, коштів із загального фонду такого місцевого бюджету, надходження внаслідок продажу/пред'явлення **цінних паперів**, а також у разі використання залишків коштів спеціального фонду місцевого бюджету, крім **власних надходжень бюджетних установ** (шляхом внесення змін до рішення про місцевий бюджет за результатами річного звіту про виконання місцевого бюджету за попередній бюджетний період).

Місцевий бюджет може затверджуватися з профіцитом за спеціальним фондом у разі погашення місцевого боргу, придбання цінних паперів.

Стаття 73. Позики місцевим бюджетам

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради можуть отримувати:

1) позики на покриття **тимчасових касових розривів**, що виникають за загальним фондом та **бюджетом розвитку** місцевих бюджетів, у фінансових установах на строк до трьох місяців у межах поточного бюджетного періоду, у виняткових випадках за рішенням Кабінету Міністрів України стосовно бюджету Автономної Республіки Крим і міських бюджетів - у межах поточного **бюджетного періоду**. Порядок отримання та погашення таких позик визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;

2) позики на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів відповідно до частини п'ятої **статті 43 цього Кодексу**;

3) середньострокові позики на суми невиконання у відповідному звітному періоді розрахункових обсягів кошика доходів **місцевих бюджетів**, визначених у законі про Державний бюджет України, за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку на умовах їх повернення без нарахування відсотків за користування цими коштами. **Порядок** та умови **отримання** і погашення таких позик визначаються Кабінетом Міністрів України.

2. Надання позик з одного бюджету іншому забороняється.

Стаття 74. Особливості здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій

1. Місцеві запозичення здійснюються з метою **фінансування бюджету** розвитку бюджету Автономної Республіки Крим, міських бюджетів та використовуються для створення, приросту чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань Верховної Ради Автономної Республіки Крим та міських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення Автономної Республіки Крим і територіальних громад міст.

2. Обсяг та умови здійснення **місцевих запозичень** і надання **місцевих гарантій** погоджуються з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.
3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює реєстрацію місцевих запозичень та місцевих гарантій. Усі договори про місцеві запозичення, договори, виконання зобов'язань за якими забезпечено місцевими гарантіями, та договори про відшкодування витрат місцевого бюджету, а також зміни істотних умов таких договорів реєструються у **Реєстрі місцевих запозичень та місцевих гарантій**.
4. Держава не несе відповідальності за **борговими зобов'язаннями** Автономної Республіки Крим і територіальних громад.
5. **Видатки** на **обслуговування** місцевого боргу здійснюються за рахунок коштів загального фонду місцевого бюджету.
6. Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10 відсотків видатків загального фонду місцевого бюджету протягом будь-якого **бюджетного періоду**, коли планується обслуговування місцевого боргу.
7. Якщо у процесі **погашення** місцевого боргу та **платежів** з його обслуговування, обумовлених договором між **кредитором** та **позичальником**, порушується графік погашення з вини позичальника, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна міська рада не мають права здійснювати нові **місцеві запозичення** протягом п'яти наступних років.
8. **Порядок здійснення місцевих запозичень** і надання **місцевих гарантій** встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до умов, визначених цим Кодексом.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Глава 12. СКЛАДАННЯ, РОЗГЛЯД, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВИКОНАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стаття 75. Порядок складання проектів місцевих бюджетів

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, доводить Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад особливості складання розрахунків до проектів бюджетів на наступний бюджетний період.
2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані надавати необхідну інформацію: центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, - для проведення розрахунків обсягів міжбюджетних трансфертів та інших показників; Комітету Верховної Ради України з питань бюджету - для розгляду цих розрахунків.
3. Згідно з типовою формою **бюджетних запитів**, визначеною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, відповідно

до [статті 34 цього Кодексу](#) та з урахуванням особливостей складання проектів місцевих бюджетів [місцеві фінансові органи](#) розробляють і доводять до головних [розпорядників бюджетних коштів](#) інструкції з підготовки бюджетних запитів.

4. [Головні розпорядники бюджетних коштів](#) організують розроблення бюджетних запитів для подання місцевим фінансовим органам у терміни та порядку, встановлені цими органами. Головні розпорядники бюджетних коштів забезпечують своєчасність, достовірність та зміст поданих місцевим фінансовим органам бюджетних запитів, які мають містити всю інформацію, необхідну для аналізу показників проекту [місцевого бюджету](#), згідно з вимогами [місцевих фінансових органів](#).

5. Місцеві фінансові органи на будь-якому етапі складання і розгляду проектів місцевих бюджетів здійснюють аналіз бюджетного запиту, поданого головним розпорядником бюджетних коштів, з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості та ефективності використання бюджетних коштів. На основі результатів аналізу керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету перед поданням його на розгляд відповідно Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад.

6. Виконавчі органи сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад (крім виконавчих органів рад, для бюджетів територіальних громад яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти), районні державні адміністрації в містах Києві та Севастополі подають відповідно районним або міським фінансовим органам пропозиції щодо показників проектів відповідних бюджетів, визначених з урахуванням вимог частин третьої - п'ятої цієї статті.

7. Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ з урахуванням [статей 92 і 93 цього Кодексу](#).

8. У тижневий строк з дня схвалення Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад розрахунків прогностичних обсягів міжбюджетних трансфертів, методики їх визначення, організаційно-методологічних вимог та інших показників щодо складання проектів місцевих бюджетів, а також пропозицій щодо форми проекту рішення про [місцевий бюджет](#) (типової форми рішення).

9. У тижневий строк з дня прийняття проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні Кабінет Міністрів України забезпечує доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад визначених таким законом показників [міжбюджетних відносин](#) (включаючи обсяги міжбюджетних трансфертів для відповідних бюджетів) і текстових статей, а також організаційно-методологічних вимог щодо складання проектів місцевих бюджетів. У триденний строк з дня отримання таких документів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації доводять виконавчим органам міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) рад, районним державним адміністраціям відповідні обсяги [субвенцій](#) на здійснення державних програм соціального захисту.

10. Інформація, отримана відповідно до частин п'ятої, шостої, восьмої і дев'ятої цієї статті, є підставою для складання Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, виконавчими органами відповідних місцевих рад проектів місцевих бюджетів і підготовки проектів рішень про відповідні місцеві бюджети.

Стаття 76. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються

1. Проект рішення про місцевий бюджет перед його розглядом на сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради схвалюється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом відповідної місцевої ради. Разом з ним подаються:

1) пояснювальна записка до проекту рішення, яка має містити:

а) інформацію про соціально-економічний стан відповідної **адміністративно-територіальної одиниці** і прогноз її розвитку на наступний бюджетний період, покладені в основу проекту місцевого бюджету;

б) оцінку доходів місцевого бюджету з урахуванням втрат доходів місцевого бюджету внаслідок наданих Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою **податкових пільг**;

в) пояснення до основних положень проекту рішення про місцевий бюджет, включаючи аналіз пропонуваного обсягів видатків і **кредитування за бюджетною класифікацією**. Пояснення включають бюджетні показники за попередній, поточний, наступний **бюджетні періоди** в розрізі класифікації видатків та **кредитування бюджету**;

г) обґрунтування особливостей міжбюджетних взаємовідносин та надання **субвенцій** на виконання інвестиційних програм (проектів);

г) інформацію щодо погашення місцевого боргу, обсягів та умов **місцевих запозичень**;

2) прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, підготовлений відповідно до **статті 21 цього Кодексу**;

3) проект показників **зведеного бюджету** району, міста з районним поділом, міста, що об'єднує бюджети села, селища, міста районного значення;

4) показники витрат місцевого бюджету, необхідних на наступні бюджетні періоди для завершення інвестиційних програм (проектів), що враховані в бюджеті, за умови якщо реалізація таких програм (проектів) триває більше одного бюджетного періоду;

5) перелік **інвестиційних програм** (проектів) на плановий бюджетний період та наступні за плановим два бюджетні періоди;

6) інформація про хід виконання відповідного бюджету у поточному бюджетному періоді;

7) пояснення **головних розпорядників бюджетних коштів** до проекту відповідного бюджету (подаються комісії з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради);

8) інші матеріали, обсяг і форму яких визначає Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або виконавчий орган відповідної місцевої ради.

2. Рішенням про [місцевий бюджет](#) визначаються:

1) загальна сума доходів, видатків та кредитування місцевого бюджету (з розподілом на загальний та спеціальний фонди);

2) граничний обсяг річного [дефіциту \(профіциту\)](#) місцевого бюджету в наступному бюджетному періоді і місцевого боргу на кінець наступного [бюджетного періоду](#); граничний обсяг надання [місцевих гарантій](#), а також повноваження щодо надання таких гарантій з урахуванням положень [статті 17 цього Кодексу](#);

3) доходи місцевого бюджету за [бюджетною класифікацією](#) (у додатку до рішення);

4) фінансування місцевого бюджету за бюджетною класифікацією (у додатку до рішення);

5) [бюджетні призначення](#) головним розпорядникам коштів місцевого бюджету за бюджетною класифікацією з обов'язковим виділенням видатків споживання (з них видатків на оплату праці, оплату комунальних послуг і енергоносіїв) та видатків розвитку (у додатках до рішення);

6) бюджетні призначення [міжбюджетних трансфертів](#) (у додатках до рішення);

7) розмір оборотного залишку коштів місцевого бюджету;

8) додаткові положення, що регламентують процес виконання місцевого бюджету.

3. Перелік захищених видатків місцевого бюджету визначається на підставі [статті 55 цього Кодексу](#).

Стаття 77. Затвердження місцевих бюджетів

1. Відповідно до частин дев'ятої і десятої [статті 75 цього Кодексу](#) Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради при затвердженні місцевих бюджетів мають врахувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення (необхідні для формування місцевих бюджетів), затверджені Верховною Радою України при прийнятті проекту закону про Державний бюджет України у другому читанні.

2. Бюджет Автономної Республіки Крим, [обласні і районні бюджети](#), міські (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджети, інші бюджети місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти, на наступний бюджетний період затверджуються рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради не пізніше ніж у двотижневий строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України.

3. Міські (міст районного значення) бюджети, районні у містах (у разі їх створення), селищні та сільські бюджети (крім бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти) на наступний [бюджетний період](#) затверджуються відповідно рішеннями міської, районної у місті, селищної або сільської ради не пізніше ніж у двотижневий строк з дня затвердження районного чи

міського (міста Києва та Севастополя, міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджету. Міські (міст районного значення), районні у містах (у разі їх створення), селищні, сільські ради при затвердженні відповідних місцевих бюджетів мають врахувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення (необхідні для формування таких місцевих бюджетів), затверджені при прийнятті рішення про районний чи міський (міста Києва та Севастополя, міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджет.

4. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують у першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників **бюджетних установ** відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру **мінімальної заробітної плати**; на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами. Ліміти споживання енергоносіїв у натуральних показниках для кожної бюджетної установи встановлюються виходячи з обсягів відповідних бюджетних асигнувань.

5. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, місцеві ради при затвердженні відповідних місцевих бюджетів враховують у повному обсязі цільові кошти, передбачені у складі видатків при визначенні **міжбюджетних трансфертів** між державним бюджетом та **місцевими бюджетами**. Обсяги таких коштів зменшенню не підлягають.

Стаття 78. Виконання місцевих бюджетів

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад або сільські голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) забезпечують виконання відповідних місцевих бюджетів. **Місцеві фінансові органи** здійснюють загальну організацію та управління виконанням відповідного місцевого бюджету, координують діяльність учасників **бюджетного процесу** з питань виконання бюджету.

2. **Казначейське обслуговування місцевих бюджетів** здійснюється органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, відповідно до **статті 43** цього Кодексу.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, веде облік усіх надходжень, що належать місцевим бюджетам, та за поданням органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, погодженим з відповідними місцевими фінансовими органами, здійснює **повернення коштів**, помилково або надміру зарахованих до бюджету.

3. **Місцевий бюджет** виконується за розписом, який затверджується керівником місцевого фінансового органу. До затвердження розпису місцевого бюджету керівником місцевого фінансового органу затверджується тимчасовий розпис місцевого бюджету на відповідний період. Керівник місцевого фінансового органу протягом **бюджетного періоду** забезпечує відповідність розпису місцевого бюджету встановленим бюджетним призначенням.

4. **Місцевий фінансовий орган** за участю органів, що контролюють справляння надходжень бюджету, у процесі виконання місцевого бюджету за доходами здійснює прогнозування та аналіз доходів відповідного бюджету.

5. Податки і збори (обов'язкові платежі) та інші доходи місцевого бюджету визнаються зарахованими до місцевого бюджету з дня зарахування на [єдиний казначейський рахунок](#) і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету.

[Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), забезпечують своєчасне та в повному обсязі надходження до місцевих бюджетів податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів місцевих бюджетів відповідно до законодавства.

6. Виконання місцевих бюджетів за видатками та [кредитуванням](#) здійснюється відповідно до [статей 46 - 51 цього Кодексу](#).

7. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет ухвалюється Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу про перевиконання чи недовиконання дохідної частини загального фонду, про обсяг залишку коштів загального та спеціального фондів (крім [власних надходжень бюджетних установ](#)) відповідного бюджету. Факт перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету визнається за підсумками першого півріччя та наступних звітних періодів з початку поточного [бюджетного періоду](#) на підставі офіційних висновків місцевого фінансового органу за умови перевищення доходів загального фонду місцевого бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів), врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, не менше ніж на 5 відсотків. Факт недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету визнається на підставі офіційного висновку місцевого фінансового органу за підсумками квартального звіту в разі недоотримання доходів загального фонду місцевого бюджету, врахованих у розписі місцевого бюджету на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

8. Рішення про внесення змін до рішення про місцевий бюджет можуть бути ухвалені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою з урахуванням положень [статті 52 цього Кодексу](#), в разі необхідності перерозподілу бюджетних призначень між головними розпорядниками [бюджетних коштів](#) (за наявності відповідного обґрунтування) та в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

9. Ведення [бухгалтерського обліку](#) виконання місцевих бюджетів та порядок закриття рахунків місцевих бюджетів після закінчення бюджетного періоду здійснюються з урахуванням положень [статей 56 і 57 цього Кодексу](#).

10. Після набрання чинності законом про Державний бюджет України органам державної влади та їх посадовим особам забороняється приймати рішення, що призводять до виникнення додаткових витрат місцевих бюджетів, без визначення джерел коштів, виділених державою для забезпечення цих витрат.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 79. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет

1. Якщо до початку нового [бюджетного періоду](#) не прийнято рішення про [місцевий бюджет](#), Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація або

виконавчий орган місцевої ради мають право здійснювати витрати місцевого бюджету лише на цілі, визначені у рішенні про місцевий бюджет на попередній бюджетний період та одночасно передбачені у проекті рішення про місцевий бюджет на наступний бюджетний період, схваленому Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією чи виконавчим органом місцевої ради та поданому на розгляд Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної місцевої ради. При цьому щомісячні бюджетні асигнування місцевого бюджету сумарно не можуть перевищувати 1/12 обсягу бюджетних призначень, встановлених рішенням про місцевий бюджет на попередній бюджетний період (крім випадків, передбачених частиною шостою [статті 16](#) та частиною четвертою [статті 23 цього Кодексу](#), а також пунктами 4 і 5 частини другої [статті 41 цього Кодексу](#)).

2. До прийняття рішення про місцевий бюджет на поточний бюджетний період забороняється здійснювати [капітальні видатки](#) і надавати [кредити](#) з бюджету (крім випадків, пов'язаних із виділенням коштів з резервного фонду відповідного бюджету), а також здійснювати [місцеві запозичення](#) та надавати місцеві гарантії.

3. У разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет при формуванні надходжень та здійсненні витрат місцевого бюджету застосовуються норми цієї статті та пунктів 3 - 5 частини другої [статті 41 цього Кодексу](#).

Стаття 80. Звітність про виконання місцевих бюджетів

1. Звітність про виконання місцевих бюджетів визначається відповідно до вимог, встановлених щодо звітності про виконання Державного бюджету України у [статтях 58 - 61 цього Кодексу](#).

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, [складає](#) та подає відповідним місцевим фінансовим органам звітність про виконання місцевих бюджетів за встановленими [формами](#). Зведені показники звітності про виконання бюджетів одночасно подаються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, відповідно органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів, фінансовим органам місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад на умовах, передбачених частиною першою цієї статті.

3. [Органи, що контролюють справляння надходжень бюджету](#), подають місцевим фінансовим органам відповідні звіти, передбачені частиною третьою [статті 59](#) та частиною третьою [статті 60 цього Кодексу](#).

4. Квартальний та річний звіти про виконання місцевого бюджету подаються до Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією, виконавчим органом відповідної місцевої ради або сільським головою (якщо відповідний виконавчий орган не створено згідно із законом) у двомісячний строк після завершення відповідного бюджетного періоду. Перевірка річного звіту здійснюється Рахунковою палатою Верховної Ради Автономної Республіки Крим (щодо використання органами виконавчої влади коштів бюджету Автономної Республіки Крим), комісією з питань бюджету Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради, після чого Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні місцеві ради затверджують річний звіт про виконання бюджету або приймають інше рішення з цього приводу.

Розділ IV. МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Глава 13. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 81. Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин

1. Міжбюджетні відносини - відносини між державою, Автономною Республікою Крим та територіальними громадами щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених [Конституцією України](#) та законами України.

2. Метою регулювання міжбюджетних відносин є забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за бюджетами, та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати виконання цих повноважень.

Стаття 82. Види видатків бюджетів

1. Видатки бюджетів поділяються на:

1) видатки на забезпечення конституційного ладу, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства, а також інші передбачені цим Кодексом видатки, які не можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню;

2) видатки, які визначаються функціями держави і можуть бути передані на виконання Автономній Республіці Крим та місцевому самоврядуванню з метою забезпечення найбільш ефективного їх виконання на основі принципу субсидіарності;

3) видатки на реалізацію прав та обов'язків Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування, які мають місцевий характер і визначені законами України.

Стаття 83. Джерела здійснення видатків бюджетів

1. Видатки, визначені пунктом 1 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#), здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Видатки, визначені пунктами 2 і 3 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#), здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, у тому числі трансфертів з Державного бюджету України.

Стаття 84. Забезпечення здійснення видатків

1. Відповідні органи державної влади забезпечують здійснення видатків, визначених пунктом 1 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#).

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад, сільські голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) забезпечують здійснення видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#).

Стаття 85. Передача державою права на здійснення видатків

1. Держава може передати Раді міністрів Автономної Республіки Крим чи органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі фінансових ресурсів у вигляді закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів) або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад, сільські голови (якщо відповідні виконавчі органи не створені згідно із законом) зобов'язані забезпечити здійснення видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#), з відповідних місцевих бюджетів з дотриманням розподілу цих видатків між бюджетами, визначеного [статтями 88 - 91 цього Кодексу](#) та законом про Державний бюджет України. Забороняється планувати та здійснювати видатки, не віднесені до [місцевих бюджетів](#) цим Кодексом, а також здійснювати впродовж [бюджетного періоду](#) видатки на утримання [бюджетних установ](#) одночасно з різними бюджетами, крім випадків, коли такі видатки здійснюються за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності заборгованості такого бюджету за захищеними статтями видатків протягом року на будь-яку дату або за рішенням Кабінету Міністрів України.

3. Товари (роботи, послуги), придбані головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) за рахунок видатків на централізовані заходи відповідно до програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових програм, можуть бути передані бюджетним установам, які утримуються з інших місцевих бюджетів.

Зазначені централізовані заходи здійснюються з дотриманням таких вимог:

встановлення головним розпорядником коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) критеріїв визначення обґрунтування потреби у товарах (роботах, послугах);

визначення бюджетними установами потреби у товарах (роботах, послугах) відповідно до встановлених критеріїв;

відображення в обліку та звітності бюджетних установ операцій щодо придбання та передачі таких товарів (робіт, послуг).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Стаття 86. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами

1. Розмежування видів видатків, визначених пунктами 2 і 3 частини першої [статті 82 цього Кодексу](#), між місцевими бюджетами здійснюється на основі принципу субсидіарності з урахуванням критеріїв повноти надання гарантованих послуг та наближення їх до безпосереднього споживача. Відповідно до цих критеріїв види видатків поділяються на такі групи:

- 1) перша група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують необхідне першочергове надання гарантованих послуг і які розташовані найближче до споживачів;
 - 2) друга група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують надання основних гарантованих послуг для всіх громадян України;
 - 3) третя група - видатки на функціонування бюджетних установ та реалізацію заходів, які забезпечують гарантовані послуги для окремих категорій громадян, або реалізацію програм, потреба в яких існує в усіх регіонах України.
2. Видатки першої групи здійснюються з бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст.
 3. Видатки другої групи здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення, а також [районних бюджетів](#).
 4. Видатки третьої групи здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів.
 5. З бюджетів міст Києва та Севастополя здійснюються видатки всіх трьох груп.

Глава 14. РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДАТКІВ МІЖ БЮДЖЕТАМИ

Стаття 87. Видатки, що здійснюються з Державного бюджету України

1. До видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на:
 - 1) державне управління:
 - а) законодавчу владу;
 - б) виконавчу владу;
 - в) Президента України;
 - 2) судову владу;
 - 3) міжнародну діяльність;
 - 4) фундаментальні та прикладні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу державного значення, міжнародні наукові та інформаційні зв'язки державного значення;
 - 5) національну оборону (крім заходів та робіт з мобілізаційної підготовки місцевого значення);
 - 6) правоохоронну діяльність, забезпечення безпеки держави та цивільний захист населення і територій (крім заходів, визначених пунктом 16 частини першої [статті 91 цього Кодексу](#));
 - 7) освіту:
 - а) загальну середню освіту;

спеціалізовані школи (у тому числі школи-інтернати) державної власності;

загальноосвітні школи соціальної реабілітації;

б) професійно-технічну освіту (на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних навчальних закладах державної власності);

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах державного замовлення у вищих навчальних закладах державної власності);

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах державного замовлення у навчальних закладах державної власності);

г) позашкільні навчальні заклади та заходи з позашкільної роботи з дітьми згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

д) інші заклади та заходи в галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

8) охорону здоров'я:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (багатопрофільні лікарні та поліклініки, що виконують специфічні загальнодержавні функції, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України);

б) спеціалізовану, високоспеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (клініки науково-дослідних інститутів, спеціалізовані лікарні, центри, лепрозорії, госпіталі для інвалідів Великої Вітчизняної війни, спеціалізовані медико-санітарні частини, спеціалізовані поліклініки, спеціалізовані стоматологічні поліклініки згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України);

в) санаторно-реабілітаційну допомогу (загальнодержавні санаторії для хворих на туберкульоз, загальнодержавні спеціалізовані санаторії для дітей та підлітків, спеціалізовані санаторії для [ветеранів війни](#), осіб, на яких поширюється чинність [законів України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#), ["Про жертви нацистських переслідувань"](#), та інвалідів, загальнодержавні реабілітаційні установи та комплекси для інвалідів згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України);

г) санітарно-епідеміологічний нагляд (санітарно-епідеміологічні станції, дезінфекційні станції, заходи боротьби з епідеміями);

г) інші програми в галузі охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

9) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) виплату пенсій військовослужбовцям рядового, сержантського та старшинського складу строкової служби та членам їхніх сімей, пенсій військовослужбовцям та особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, іншим особам, визначеним

законом; сплату до [Пенсійного фонду України](#) страхових внесків за окремі категорії осіб, передбачені законом; виплату доплат, надбавок, підвищень до пенсій, додаткових пенсій, пенсій за особливі заслуги перед Україною, встановлених законом;

б) державні програми соціальної допомоги (грошова допомога особам, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту, та особам, яким надано тимчасовий захист; компенсації на медикаменти; програма протезування; програми і заходи із соціального захисту інвалідів, у тому числі програми і заходи Фонду соціального захисту інвалідів; відшкодування збитків, заподіяних громадянам; заходи, пов'язані з поверненням в Україну кримськотатарського народу та осіб інших національностей, які були незаконно депортовані з України, та розміщенням іноземців і осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України; щорічна разова грошова допомога ветеранам війни та жертвам нацистських переслідувань; довічні державні стипендії; кошти, що передаються до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; програми соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам, інші види цільової грошової допомоги, встановлені законом);

в) державну підтримку громадських організацій інвалідів і ветеранів, які мають статус всеукраїнських;

г) державні програми і заходи стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї;

г) державну підтримку молодіжних та дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

д) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

е) забезпечення функціонування всеукраїнських, державних, міжрегіональних центрів професійної [реабілітації інвалідів](#) і державних центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

е) інші програми в галузі соціального захисту та соціального забезпечення, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України;

ж) компенсацію дефіциту коштів [Пенсійного фонду України](#) для фінансування виплати [пенсій](#) у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування у зв'язку з перерахуванням страхових внесків до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;

10) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (національні та державні бібліотеки, музеї і виставки національного значення, заповідники національного значення, міжнародні культурні зв'язки, державні культурно-освітні заходи);

б) державні театральні-видовищні програми (національні театри, національні філармонії, національні та державні музичні колективи і ансамблі та інші заклади і заходи мистецтва згідно з [переліком](#), затвердженим Кабінетом Міністрів України);

в) державну підтримку громадських організацій культури і мистецтва, що мають статус національних;

г) державні програми розвитку кінематографії;

г) державну архівну справу;

11) державні програми підтримки телебачення, радіомовлення, преси, книговидання, інформаційних агентств;

12) фізичну культуру і спорт:

а) державні програми підготовки резерву і складу національних команд та забезпечення їх участі у змаганнях державного і міжнародного значення (утримання центральних спортивних шкіл вищої спортивної майстерності згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, формування національних команд, проведення навчально-тренувальних зборів і змагань державного значення з визнаних видів спорту; підготовка і участь національних збірних команд у міжнародних змаганнях з олімпійських та неолімпійських видів спорту (включаючи Олімпійські ігри та Всесвітні ігри з неолімпійських видів спорту), фінансова підтримка баз олімпійської підготовки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

б) державні програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів (центри державного значення з фізичної культури і спорту інвалідів, проведення навчально-тренувальних зборів, всеукраїнських змагань з видів спорту для інвалідів, заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, утримання національних збірних команд з видів спорту для інвалідів, забезпечення їх підготовки та участі в міжнародних змаганнях (включаючи Паралімпійські та Дефлімпійські ігри), фінансова підтримка паралімпійського руху та баз паралімпійської і дефлімпійської підготовки згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України);

в) державні програми фізкультурно-спортивної спрямованості;

13) державні програми підтримки регіонального розвитку та пріоритетних галузей економіки;

14) програми реставрації пам'яток архітектури, спорудження (створення) пам'ятників і монументів державного значення;

15) державні програми розвитку транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, телекомунікацій та інформатики;

16) державні [інвестиційні програми](#) (проекти);

17) державні програми з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки, запобігання виникненню та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха;

18) створення та поповнення державних [запасів](#) і резервів;

19) [обслуговування державного боргу](#);

20) проведення виборів у випадках, передбачених законом, та всеукраїнських референдумів;

(з 01.01.2014 р. частину першу статті 87 буде доповнено пунктом 20¹ згідно з підпунктом 17 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

21) інші програми, які мають виключно державне значення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 08.07.2011 р. N 3668-VI, від 18.09.2012 р. N 5290-VI)

Стаття 88. Видатки, що здійснюються з бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення і враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До видатків, що здійснюються з бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення і враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на:

1) органи місцевого самоврядування сіл, селищ, міст районного значення;

2) освіти:

а) дошкільну освіти;

б) загальну середню освіти (навчально-виховні комплекси "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад" за умови, що загальноосвітній навчальний заклад - I ступеня);

3) сільські, селищні та міські палаци і будинки культури, клуби, центри дозвілля, інші клубні заклади та бібліотеки.

Стаття 89. Видатки, що здійснюються з районних бюджетів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До видатків, що здійснюються з районних бюджетів та бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на:

1) державне управління:

а) органи місцевого самоврядування міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення;

б) органи місцевого самоврядування районного значення;

2) освіти:

а) дошкільну освіту (у містах республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення);

б) загальну середню освіту: загальноосвітні навчальні заклади (у тому числі: загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів, спеціалізовані школи (крім шкіл, визначених у підпункті "а" пункту 7 частини першої [статті 87 цього Кодексу](#)), ліцеї, гімназії, колегіуми, вечірні (змінні) школи); навчально-виховні комплекси "дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад", "загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад" (крім навчально-виховних комплексів, визначених у підпункті "б" пункту 2 частини першої [статті 88 цього Кодексу](#));

(з 01.01.2013 р. до підпункту "б" пункту 2 частини першої статті 89 будуть внесені зміни, передбачені [абзацом другим підпункту 18 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI](#))

в) навчальні заклади для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів, загальноосвітніх навчальних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів припадає на територію відповідного міста чи району), дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї;

г) інші державні освітні програми;

г) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах I - IV рівнів акредитації державної та комунальної власності відповідно до програм соціально-економічного розвитку регіонів);

д) позашкільну освіту (заходи районного значення з позашкільної роботи з дітьми);

3) охорону здоров'я:

а) первинну медико-санітарну, амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, пологові будинки, станції швидкої та невідкладної медичної допомоги, поліклініки і амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, а також дільничні лікарні, медичні амбулаторії, фельдшерсько-акушерські та фельдшерські пункти, центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги);

б) програми медико-санітарної освіти (міські та районні центри здоров'я і заходи з санітарної освіти);

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального забезпечення: притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо не менше 70 відсотків кількості дітей, які перебувають у цих закладах, припадає на територію відповідного міста чи району); територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; центри професійної реабілітації інвалідів,

компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

б) державні програми соціального захисту:

допомога сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасова державна допомога дітям;

додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати житлово-комунальних послуг (житлові субсидії населенню), пільги окремим категоріям громадян, що надаються: ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#); особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, хворобою або вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України, працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони; пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; звільненим з військової служби особам, які стали інвалідами під час проходження військової служби; батькам та членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли), пропали безвісти або стали інвалідами під час проходження служби; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "Г" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; особам, які мають таке право згідно із статтею 48 Гірничого закону України; ветеранам праці; дітям війни; багатодітним сім'ям, інвалідам, дітям-інвалідам та особам, які супроводжують інвалідів І групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжувачого);

(з 01.01.2013 р. до абзацу третього підпункту "б")

пункту 4 частини першої статті 89 будуть внесені зміни, передбачені [абзацом третім підпункту 18 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

[компенсації особам](#), які згідно із [статтями 43 та 48 Гірничого закону України](#) мають право на безоплатне отримання вугілля на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення;

компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;

виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною";

компенсацію фізичним особам, які користувалися пільгами щодо сплати податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, втрати частини їх доходів у зв'язку з відміною такого податку та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального згідно з [Податковим кодексом України](#);

в) державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла для окремих категорій громадян;

г) районні та міські програми і заходи щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі утримання та програми районних і міських центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

5) державні культурно-освітні та театральні-видовищні програми (театри, районні (міські) бібліотеки або централізовані бібліотеки районної (міської) централізованої бібліотечної системи, музеї, виставки, палаци і будинки культури, школи естетичного виховання дітей, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних, зоопарки загальнодержавного значення державної власності);

б) державні програми розвитку фізичної культури і спорту: утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів (крім шкіл республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення), заходи з фізичної культури і спорту та фінансова підтримка організацій фізкультурно-спортивної спрямованості і спортивних споруд місцевого значення.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3612-VI, зміни, внесені Законом України від 07.07.2011 р. N 3612-VI, діють до [31.12.2014 р.](#), від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 90. Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів і враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До видатків, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і [обласних бюджетів](#) та враховуються при визначенні обсягу [міжбюджетних трансфертів](#), належать [видатки](#) на:

1) державне управління:

а) представницьку і виконавчу владу Автономної Республіки Крим;

б) обласні ради;

2) освіту:

а) загальну середню освіту для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: спеціальні загальноосвітні навчальні заклади для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, загальноосвітні санаторні школи-інтернати; загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки, навчально-реабілітаційні центри (крім загальноосвітніх шкіл-інтернатів, загальноосвітніх навчальних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячих будинків, навчально-реабілітаційних центрів, визначених у підпункті "в" пункту 2 частини першої [статті 89 цього Кодексу](#), та дитячих будинків сімейного типу і прийомних сімей);

б) професійно-технічну освіту (на оплату послуг з підготовки кваліфікованих робітників на умовах державного замовлення у професійно-технічних навчальних закладах державної та комунальної власності, видатки на що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів у державному бюджеті);

в) вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах регіонального замовлення у вищих навчальних закладах комунальної власності, а також на умовах державного замовлення у вищих навчальних закладах державної власності за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України);

г) післядипломну освіту (на оплату послуг з підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на умовах регіонального замовлення);

г) позашкільну освіту (заходи республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з позашкільної роботи з дітьми);

д) інші державні освітні програми;

3) охорону здоров'я:

а) консультативну амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення);

б) спеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (спеціалізовані лікарні, поліклініки, включаючи стоматологічні центри, диспансери, госпіталі для інвалідів Великої Вітчизняної війни, будинки дитини, станції переливання крові);

в) санаторно-курортну допомогу (санаторії для хворих на туберкульоз, санаторії для дітей та підлітків, санаторії медичної реабілітації);

г) інші державні програми медичної та санітарної допомоги (медико-соціальні експертні комісії, бюро судмедекспертизи, центри медичної статистики, бази спецмедпостачання, центри здоров'я і заходи санітарної освіти, регіональні заходи з реалізації державних програм, інші програми і заходи);

4) соціальний захист та соціальне забезпечення:

а) державні програми соціального захисту та соціального забезпечення: допомога по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу; виплати компенсації реабілітованим; дитячі будинки-інтернати; навчання та трудове влаштування інвалідів; будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів; будинки-інтернати для дітей-інвалідів; центри з нарахування та здійснення соціальних виплат; притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (крім відповідних притулків, центрів і гуртожитків, визначених у підпункті "а" пункту 4 частини першої [статті 89 цього Кодексу](#)); пільгове медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; компенсаційні виплати інвалідам на бензин (пальне), ремонт, техобслуговування автотранспорту та транспортне обслуговування, а також на встановлення телефонів інвалідам I і II груп; відшкодування витрат на поховання [учасників бойових дій](#) та інвалідів війни; центри [соціальної реабілітації](#) дітей-інвалідів, центри професійної [реабілітації інвалідів](#);

б) республіканські Автономної Республіки Крим та обласні програми і заходи з реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, в тому числі утримання та програми республіканського Автономної Республіки Крим і обласних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

в) інші державні соціальні програми;

5) культуру і мистецтво:

а) державні культурно-освітні програми (республіканські Автономної Республіки Крим та обласні бібліотеки, музеї та виставки, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

б) державні театральні-видовищні програми (філармонії, музичні колективи і ансамблі, театри, палаци та будинки культури республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення, інші заклади та заходи в галузі мистецтва, включаючи заклади та установи комунальної власності, яким надано статус національних);

в) інші державні культурно-мистецькі програми;

б) фізичну культуру і спорт:

а) державні програми з розвитку фізичної культури і спорту (утримання та навчально-тренувальна робота дитячо-юнацьких спортивних шкіл усіх типів республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення (крім шкіл, визначених у підпункті "б" цього пункту), заходи з фізичної культури і спорту республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення);

б) державні програми з розвитку фізичної культури, спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів (центри республіканського Автономної Республіки Крим та

обласного значення з фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів усіх типів; проведення заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, навчально-тренувальних зборів і змагань республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення з фізичної культури і спорту інвалідів).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 91. Видатки місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. До видатків місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на:

- 1) місцеву пожежну охорону;
- 2) позашкільну освіту;
- 3) соціальний захист та соціальне забезпечення:
 - а) програми місцевого значення стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї;
 - б) місцеві програми соціального захисту окремих категорій населення;
 - в) програми соціального захисту малозабезпеченої категорії учнів професійно-технічних навчальних закладів;
 - г) центри обліку та заклади соціального захисту для бездомних осіб, центри соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань;
 - г) компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;
 - д) компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;
 - е) надання ветеранським організаціям фінансової підтримки та кредитування;
- 4) відшкодування різниці між розміром ціни (тарифу) на житлово-комунальні послуги, що затверджувалися або погоджувалися рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування, та розміром економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання);
- 5) місцеві програми розвитку житлово-комунального господарства та благоустрою населених пунктів;
- 6) культурно-мистецькі програми місцевого значення, в тому числі зоопарки загальнодержавного значення комунальної власності;
- 7) програми підтримки кінематографії та засобів масової інформації місцевого значення;
- 8) місцеві програми з розвитку фізичної культури і спорту;

9) типове проектування, реставрацію та охорону пам'яток архітектури місцевого значення;

10) транспорт, дорожнє господарство:

а) регулювання цін (тарифів) на перевезення пасажирів у пасажирському транспорті за рішенням місцевого органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування відповідно до наданих повноважень;

б) експлуатацію дорожньої системи місцевого значення (у тому числі роботи, що проводяться спеціалізованими монтажньо-експлуатаційними підрозділами);

в) будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення;

11) заходи з організації рятування на водах;

12) обслуговування місцевого боргу;

13) програми природоохоронних заходів місцевого значення;

14) управління комунальним майном;

15) регулювання земельних відносин;

16) заходи у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в межах повноважень, встановлених законом;

17) заходи та роботи з мобілізаційної підготовки місцевого значення;

18) проведення місцевих виборів у випадках, передбачених законом, та республіканських Автономної Республіки Крим і місцевих референдумів;

19) членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань;

20) підвищення кваліфікації депутатів місцевих рад;

(з 01.01.2014 р. частину першу статті 91 буде доповнено пунктом 20¹ згідно з підпунктом 19 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

21) інші програми, пов'язані з виконанням власних повноважень, затверджені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою згідно із законом.

(Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 92. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. Міська (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), районна рада може передати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів згідно із [статтею 91 цього Кодексу](#), Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласній раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до бюджету Автономної Республіки Крим, [обласного бюджету](#).

2. Сільська, селищна, міська (міста районного значення) рада може передати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів згідно із [статтею 91 цього Кодексу](#), районній, міській (міста районного значення), селищній, сільській раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до районного, міського (міста районного значення), селищного, сільського бюджету.

3. Передача коштів між місцевими бюджетами здійснюється на підставі рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору. Усі договори про передачу коштів між місцевими бюджетами згідно з такими рішеннями укладаються до 1 жовтня року, що передує плановому.

Стаття 93. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. Міська (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), районна рада може передати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу [міжбюджетних трансфертів](#) згідно із [статтею 89 цього Кодексу](#), сільській, селищній, міській (міста районного значення) раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до сільського, селищного, міського (міста районного значення) бюджету. Сільська, селищна, міська (міста районного значення) рада може передати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів згідно із [статтею 88 цього Кодексу](#), районній, міській (міста республіканського Автономної Республіки Крим, обласного та районного значення), селищній, сільській раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до районного, міського (міста республіканського Автономної Республіки Крим, обласного та районного значення), селищного, сільського бюджету.

2. Міська (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) рада може передати кошти на здійснення видатків [місцевих бюджетів](#), що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів згідно із [статтею 89 цього Кодексу](#), районній раді у вигляді міжбюджетного трансферту до [районного бюджету](#). Районна рада може передати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів згідно із [статтею 89 цього Кодексу](#), міській раді (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) у вигляді міжбюджетного трансферту до міського (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджету.

(з [01.01.2013 р.](#) частину другу статті 93 буде викладено у редакції згідно з [підпунктом 20 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

3. Передача коштів між місцевими бюджетами здійснюється на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору. Усі договори про передачу коштів між місцевими бюджетами згідно з такими рішеннями укладаються до 1 серпня року, що передує плановому.

4. Якщо інше не визначено договором, розмір переданих коштів на здійснення видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, має бути пропорційний частці користувачів гарантованими послугами в повній вартості цих послуг, розрахованих за **фінансовими нормативами бюджетної забезпеченості** для органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, який передає ці кошти.

5. Якщо на території міста (республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), району недостатньо **бюджетних установ**, інших суб'єктів господарювання комунальної власності, які забезпечують надання гарантованих послуг, визначених пунктом 2 частини першої **статті 86 цього Кодексу**, в обсязі, визначеному фінансовими нормативами бюджетної забезпеченості, обрахований обсяг видатків на здійснення цих послуг враховується при визначенні міжбюджетного трансферту бюджету, з якого утримуються бюджетні установи, що надають гарантовані послуги.

Глава 15. РОЗРАХУНОК ВИДАТКІВ, ЩО ВРАХОВУЮТЬСЯ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ОБСЯГУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ

Стаття 94. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості

1. **Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості** використовується для визначення розподілу **міжбюджетних трансфертів**.

2. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості визначається шляхом ділення загального обсягу фінансових ресурсів, що спрямовуються на реалізацію **бюджетних програм**, на кількість населення чи споживачів гарантованих послуг тощо.

3. Загальний обсяг фінансових ресурсів за кожним видом видатків, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, розраховується на підставі **державних соціальних стандартів і нормативів**, які встановлюються законом та іншими нормативно-правовими актами.

4. При розрахунку фінансового нормативу бюджетної забезпеченості може передбачатися обсяг нерозподілених видатків, який об'єднує види видатків на ті повноваження, встановлення нормативів за якими є недоцільним.

Стаття 95. Корируючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості

1. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості для місцевих бюджетів коригуються коефіцієнтами, що враховують відмінності у вартості надання гарантованих послуг залежно від:

1) кількості населення та споживачів гарантованих послуг;

2) соціально-економічних, демографічних, кліматичних, екологічних та інших особливостей (з часу їх визначення) [адміністративно-територіальних одиниць](#).

2. Корируючі коефіцієнти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Глава 16. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ

Стаття 96. Види міжбюджетних трансфертів

1. [Міжбюджетні трансферти](#) поділяються на:

1) [дотацію вирівнювання](#);

2) [субвенції](#);

3) кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів;

4) додаткові дотації.

Стаття 97. Трансферти, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам

1. У Державному бюджеті України можуть передбачатися такі [трансферти місцевим бюджетам](#):

1) [дотація вирівнювання](#) бюджету Автономної Республіки Крим, [обласним бюджетам](#), бюджетам міст Києва та Севастополя, [районним бюджетам](#) та бюджетам міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти;

2) [додаткова дотація](#) на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів;

3) [субвенції](#) на здійснення державних програм соціального захисту;

4) додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, внаслідок надання пільг, встановлених державою;

4¹) [субвенція на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах](#);

5) [субвенція на виконання інвестиційних програм \(проектів\)](#);

6) інші додаткові дотації та інші субвенції.

2. Порядок та умови надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, яка вперше визначена законом про Державний бюджет України, затверджуються Кабінетом Міністрів України не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності.

Розподіл додаткових дотацій між місцевими бюджетами здійснюється на підставі критеріїв, визначених Кабінетом Міністрів України.

3. У Державному бюджеті України затверджується обсяг дотації вирівнювання, субвенцій, а також коштів, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів, окремо для кожного з відповідних місцевих бюджетів, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів.

4. Розподіл обсягу додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості **місцевих бюджетів** між бюджетом Автономної Республіки Крим та обласними бюджетами затверджується законом про Державний бюджет України.

Додаткова дотація на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів розподіляється між бюджетом Автономної Республіки Крим, **обласним бюджетом**, бюджетами міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення та бюджетами районів відповідно у таких пропорціях: не більш як 25 відсотків - для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету та не менш як 75 відсотків - для бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим і обласного значення та бюджетів районів.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні державні адміністрації здійснюють розподіл додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів з урахуванням особливостей депресивних та гірських територій і тих, що мають низький показник чисельності населення і розгалужену мережу **бюджетних установ**.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 98. Дотація вирівнювання бюджетам міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення і районним бюджетам, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти

1. **Дотація вирівнювання** бюджетам міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення і **районним бюджетам**, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються **міжбюджетні трансферти**, визначається як перевищення розрахункового обсягу видатків, перелік яких визначено **статтями 88 - 89 цього Кодексу** (для бюджетів міст Києва та Севастополя - **статтями 88 - 90 цього Кодексу**), обрахованого із застосуванням фінансових нормативів бюджетної забезпеченості та **коригуючих коефіцієнтів**:

над розрахунковим обсягом кошика доходів **місцевих бюджетів** - для бюджетів міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, інших бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти;

над розрахунковим обсягом доходів, визначених частиною другою [статті 66 цього Кодексу](#), - для районних бюджетів.

2. Розподіл обсягу міжбюджетних трансфертів, визначених пунктами 1 та 3 частини першої [статті 96 цього Кодексу](#), затвердженого законом про Державний бюджет України, між бюджетами міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення і районними бюджетами, іншими бюджетами місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні [трансферти](#), визначається на основі формули.

3. [Формула](#) розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів, визначених пунктами 1 та 3 частини першої [статті 96 цього Кодексу](#), затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати такі параметри:

- 1) [фінансові нормативи бюджетної забезпеченості](#) та коригуючі коефіцієнти до них;
- 2) кількість населення та кількість споживачів гарантованих послуг;
- 3) [індекс відносної податкоспроможності](#) відповідного бюджету;
- 4) розрахунковий обсяг кошика доходів місцевих бюджетів;
- 5) [коефіцієнт вирівнювання](#);
- 6) норматив кількості працівників органів місцевого самоврядування в розрахунку до кількості населення.

У разі внесення змін до [Формули](#) розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів на плановий [бюджетний період](#) проект таких змін та аналітичні розрахунки і порівняльні таблиці щодо впливу запропонованих змін подаються разом з проектом закону про Державний бюджет України, схваленим Кабінетом Міністрів України.

4. Розрахунковий обсяг кошика доходів відповідного бюджету визначається із застосуванням індексу відносної податкоспроможності такого бюджету, який розраховується з використанням економіко-математичних методів та [коригуючих коефіцієнтів](#) на основі даних про фактичне виконання відповідного бюджету за три останні бюджетні періоди.

5. Індекс відносної податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності відповідного бюджету у порівнянні з аналогічним середнім показником по Україні у розрахунку на одну людину.

6. Для визначення індексу відносної податкоспроможності відповідних бюджетів використовується [кошик доходів місцевих бюджетів](#), визначений відповідно до [статті 64 цього Кодексу](#) (крім доходів, передбачених пунктами 2 - 5, 7 - 11, 13 частини першої [статті 64 цього Кодексу](#)) і [статті 66 цього Кодексу](#) (крім доходів, передбачених пунктами 2 - 6, 8 - 13, 15 частини першої [статті 66 цього Кодексу](#)), та інших доходів, встановлених законом про Державний бюджет України.

(з [01.01.2013 р.](#) до абзацу першого частини шостої [статті 98](#) будуть внесені зміни, передбачені [підпунктом 21 пункту 1](#) Закону України від

16.10.2012 р. N 5428-VI)

Обсяг доходів, передбачених пунктами 2 - 5, 7 - 11, 13 частини першої [статті 64](#) та пунктами 2 - 6, 8 - 13, 15 частини першої [статті 66 цього Кодексу](#), визначається окремо за кожним видом доходів.

(з [01.01.2013 р.](#) до абзацу другої частини шостої статті 98 будуть внесені зміни, передбачені [підпунктом 21 пункту 1](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

7. При визначенні [індексу відносної податкоспроможності](#) розрахунковий обсяг кошика доходів місцевих бюджетів збільшується на суму втрат у доходах, що виникли внаслідок надання пільг платникам податків згідно з рішеннями Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад.

8. Індеси відносної податкоспроможності відповідних бюджетів не можуть змінюватися і переглядатися частіше, ніж один раз на рік, без відповідного обґрунтування, крім випадків:

виділення нових або зміни статусу вже існуючих [адміністративно-територіальних одиниць](#);

зміни місцезнаходження [суб'єктів господарювання](#) - платників податків;

зміни податкового законодавства.

Зміна обсягу надходжень за відповідні [бюджетні періоди](#) доходів, які враховуються для визначення розрахункового обсягу кошика доходів місцевих бюджетів, має бути підтверджена органами стягнення.

Стаття 99. Дотація вирівнювання бюджету Автономної Республіки Крим та обласним бюджетам

1. [Дотація вирівнювання](#) бюджету Автономної Республіки Крим та [обласним бюджетам](#) визначається як перевищення розрахункового обсягу видатків цих бюджетів, перелік яких визначено [статтею 90 цього Кодексу](#), обрахованого із застосуванням [фінансових нормативів бюджетної забезпеченості](#) та [коригуючих коефіцієнтів](#), над розрахунковим обсягом [доходів бюджету](#) Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, що зараховуються до них відповідно до частини першої [статті 66 цього Кодексу](#).

2. Розрахунковий обсяг доходів бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів обчислюється на основі прогнозних показників доходів, що зараховуються до цих бюджетів відповідно до частини першої [статті 66 цього Кодексу](#), із застосуванням [індексу відносної податкоспроможності](#) з дотриманням умов його обчислення, визначених частинами п'ятою, сьомою та восьмою [статті 98 цього Кодексу](#).

Стаття 100. Кошти, що передаються до державного бюджету з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів, міських (міст

**Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки
Крим та обласного значення) бюджетів, інших бюджетів місцевого
самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються
міжбюджетні трансферти**

1. Якщо розрахунковий обсяг **доходів бюджету** Автономної Республіки Крим, **обласних і районних бюджетів**, міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетів, інших бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти, визначених відповідно до **статей 64 та 66 цього Кодексу**, перевищує розрахунковий обсяг видатків відповідного бюджету, обрахований із застосуванням **фінансових нормативів бюджетної забезпеченості та коригуючих коефіцієнтів**, для такого бюджету встановлюється обсяг коштів, що підлягають передачі до державного бюджету.
2. **Коефіцієнт вирівнювання** застосовується до обчисленого за формулою обсягу коштів, що підлягають передачі до державного бюджету, і визначається в межах від 0,6 до 1 з метою стимулювання нарощування доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, та диференціюється залежно від рівня виконання таких доходів.

Стаття 101. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами

1. Міські (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) і районні ради можуть передбачати у відповідних бюджетах дотації вирівнювання бюджетам районів у містах, бюджетам сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення (крім бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти), а також кошти, що передаються з таких бюджетів до міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та **обласного значення**) і **районних бюджетів**.
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим та місцеві ради можуть передбачати у відповідних бюджетах такі види міжбюджетних трансфертів:
 - 1) субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування;
 - 2) **субвенції** на проведення видатків **місцевих бюджетів**, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів;
 - 3) субвенції на проведення видатків бюджетів місцевого самоврядування, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів;
 - 4) субвенції на виконання **інвестиційних програм** (проектів), у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування;
 - 5) додаткові дотації та інші субвенції.

Умови надання субвенцій, зазначених у цій частині статті, визначаються відповідним договором сторін, якщо інше не встановлено цим Кодексом.

3. Міжбюджетні трансферти між районним бюджетом та бюджетами місцевого самоврядування визначаються відповідно до цього Кодексу з урахуванням таких вимог:

1) дотація вирівнювання з районного бюджету до бюджету місцевого самоврядування визначається як перевищення розрахункового обсягу видатків, перелік яких визначено [статтею 88 цього Кодексу](#), над розрахунковим обсягом доходів, перелік яких визначено [статтею 64 цього Кодексу](#). Якщо розрахунковий обсяг доходів бюджету місцевого самоврядування, визначений [статтею 64 цього Кодексу](#), перевищує розрахунковий обсяг видатків відповідного бюджету, для такого бюджету встановлюється обсяг коштів, що передаються до районного бюджету;

2) обсяг дотації вирівнювання з районного бюджету до відповідного бюджету місцевого самоврядування або обсяг коштів, що передаються із відповідного бюджету місцевого самоврядування до районного бюджету, визначається на основі Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування, яка затверджується Кабінетом Міністрів України, з урахуванням параметрів, визначених частиною третьою [статті 98 цього Кодексу](#), та додаткових параметрів (коефіцієнтів пофакторного впливу, що затверджуються розпорядженням районної державної адміністрації в межах, визначених такою формулою, і визначають питому вагу кожного фактора у загальному обсязі видатків відповідних бюджетів місцевого самоврядування, але їх сумарне значення не може бути більше 1).

[Індекс відносної податкоспроможності](#) відповідного бюджету місцевого самоврядування є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності такого бюджету у порівнянні з середнім показником по зведеному бюджету району у розрахунку на одну людину (на основі даних про фактичне виконання відповідного бюджету місцевого самоврядування за три останні [бюджетні періоди](#) з урахуванням положень частини сьомої [статті 98 цього Кодексу](#)) та переглядається у порядку, визначеному частиною восьмою [статті 98 цього Кодексу](#).

Мінімальний рівень [фінансового нормативу бюджетної забезпеченості](#) бюджетів місцевого самоврядування встановлюється у Формулі розподілу обсягу [міжбюджетних трансфертів](#) між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування.

[Коефіцієнт вирівнювання](#) застосовується до обчисленого за Формулою розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між [районним бюджетом](#) та відповідними [бюджетами місцевого самоврядування](#) обсягу коштів, що передаються до районного бюджету, і визначається в межах від 0,6 до 1.

Прогнозний показник обсягу доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, [зведеного бюджету](#) району на плановий бюджетний період не може бути більше такого показника, врахованого при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів між державним бюджетом та зведеним бюджетом району;

3) районна державна адміністрація у п'ятиденний строк від терміну, визначеного частиною дев'ятою [статті 75 цього Кодексу](#), здійснює розрахунки міжбюджетних трансфертів та подає їх Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для перевірки і надання висновку щодо відповідності Формулі розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування, а також доводить такі розрахунки до відома відповідних органів місцевого самоврядування.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація у п'ятиденний строк з дня отримання розрахунків міжбюджетних трансфертів надає відповідний висновок районній державній адміністрації, який подається до проекту районного бюджету разом з матеріалами, визначеними частиною першою [статті 76 цього Кодексу](#).

Обсяги міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування у дводенний строк з дня затвердження районного бюджету доводяться до відповідних органів місцевого самоврядування;

4) якщо рішення про [районний бюджет](#) не затверджено у термін, визначений частиною другою [статті 77 цього Кодексу](#), рішення про встановлення обсягів міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування приймається Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною радою за поданням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з урахуванням вимог цього Кодексу та Формули розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування.

При цьому показники міжбюджетних трансфертів, визначені Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною радою, не можуть бути погіршені (обсяги [дотації вирівнювання](#) з районного бюджету до відповідного бюджету місцевого самоврядування не можуть бути зменшені, а обсяги коштів, що передаються до районного бюджету з відповідного бюджету місцевого самоврядування, не можуть бути збільшені);

5) якщо на території села, селища, міста районного значення недостатньо [бюджетних установ](#), які забезпечують надання гарантованих послуг, визначених пунктом 1 частини першої [статті 86 цього Кодексу](#), в обсязі, визначеному фінансовими [нормативами бюджетної забезпеченості](#), обсяг міжбюджетного трансферту для відповідного [бюджету місцевого самоврядування](#) визначається з урахуванням перерахунку кількості споживачів гарантованих послуг, здійсненого на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору.

Такі договори укладаються до 1 серпня року, що передує плановому. Якщо в установлений термін договори не укладено, рішення щодо перерахунку кількості споживачів гарантованих послуг приймається районною радою.

4. Положення частини третьої цієї статті поширюються на [міжбюджетні відносини](#) між міським (міста Севастополя, міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетом та бюджетами адміністративно підпорядкованих йому міст, сіл і селищ.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 102. Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту

1. Видатки місцевих бюджетів, передбачені у підпункті "б" пункту 4 частини першої [статті 89 цього Кодексу](#), проводяться за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту у [порядку](#), визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та **житлових субсидій населенню** на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу надаються пільги, виходячи із розрахунку вартості однієї тонни твердого палива та одного балона скрапленого газу на домогосподарство на рік, а особам, які мають таке право згідно із **статтею 48 Гірничого закону України**, - з розрахунку вартості 3,1 тонни вугілля на побутові потреби на домогосподарство на рік. Граничні показники вартості твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у розрізі Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя визначаються Кабінетом Міністрів України.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування мають право:

встановлювати збільшені норми на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива та скрапленого газу особам, які мають право на пільги та житлові субсидії відповідно до законодавства, за рахунок та в межах коштів відповідних **місцевих бюджетів**;

надавати **пільги** на тверде та рідке пічне побутове паливо і скраплений балонний газ у натуральній формі або готівкою.

Натуральні норми забезпечення населення твердим та рідким пічним побутовим паливом і скрапленим газом, відповідно до яких населенню будуть надаватися пільги і **житлові субсидії готівкою для відшкодування витрат** на їх придбання, затверджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями в межах мінімальних норм та граничних показників їх вартості, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з обсягу коштів, призначених на зазначену мету.

3. За рахунок **субвенції** з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та **житлових субсидій населенню** на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (**утримання будинків і споруд та прибудинкових територій**), вивезення побутового сміття та рідких нечистот надаються житлові субсидії населенню та пільги **ветеранам війни**; особам, на яких поширюється дія **Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"**; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, у зв'язку з хворобою або за вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України, працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони; пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу

кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; звільненим з військової служби особам, які стали інвалідами під час проходження військової служби; батькам та членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби; батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли), пропали безвісти або стали інвалідами під час проходження служби; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; дітям війни; багатодітним сім'ям.

(з 01.01.2013 р. до частини третьої статті 102 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 22 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

4. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу надаються житлові субсидії населенню та пільги ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби; ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту; ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; звільненим зі служби за віком, у зв'язку з хворобою або за вислугою років працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони; дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою; пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України "Про захист рослин"; громадянам відповідно до пункту "і" частини першої статті 77 Основ законодавства України про охорону здоров'я, частини

п'ятої статті 29 Закону України "Про культуру", частини другої статті 30 Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту"; багатодітним сім'ям; особам, які мають таке право згідно із статтею 48 Гірничого закону України; компенсації особам, які згідно із статтями 43 і 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення.

(з 01.01.2013 р. до частини четвертої статті 102 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 22 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

5. За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг з послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплати електроенергії, природного і скрапленого газу на побутові потреби, твердого та рідкого пального побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот) на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку з відміною податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального і на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян надаються пільги ветеранам війни; особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"; особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною; ветеранам праці; жертвам нацистських переслідувань; ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ; ветеранам податкової міліції; ветеранам державної пожежної охорони; ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби; ветеранам служби цивільного захисту, ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; особам, звільненим з військової служби, які стали інвалідами під час проходження військової служби; інвалідам, дітям-інвалідам та особам, які супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжувачого); пенсіонерам з числа слідчих прокуратури; реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами; громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи; дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, багатодітним сім'ям, а також здійснюються компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян.

(з 01.01.2013 р. до частини п'ятої статті 102 будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 22 пункту 1 Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

6. Кабінет Міністрів України може здійснювати перерозподіл обсягів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального

захисту між їх видами та між місцевими бюджетами, виходячи з фактично нарахованих обсягів відповідних пільг, субсидій і допомоги населенню в межах загального обсягу таких субвенцій.

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 103. Додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, внаслідок наданих державою податкових пільг

1. Надання державою **податкових пільг**, які зменшують доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу **міжбюджетних трансфертів**, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

Стаття 103¹. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах

1. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах надається в межах обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України, за рахунок 15 відсотків таких доходів спеціального фонду державного бюджету: акцизного податку з **підакцизних товарів** (продукції) в частині **нафтопродуктів** і транспортних засобів, **ввізного мита** на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них, плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні.

У законі про Державний бюджет України затверджуються обсяги зазначеної субвенції окремо для бюджету Автономної Республіки Крим, **обласних** і **районних** бюджетів, міських (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетів, інших **бюджетів місцевого самоврядування**, для яких у державному бюджеті визначаються **міжбюджетні трансферти**, а також нормативи щомісячних відрахувань від доходів спеціального фонду державного бюджету, які є джерелом надання цієї субвенції.

(з **01.01.2013 р.** до абзацу другого частини першої статті 103¹ будуть внесені зміни, передбачені **підпунктом 23 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

2. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах розподіляється між бюджетом Автономної Республіки Крим, обласними і **районними бюджетами**, міськими (міст Києва та Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) бюджетами, іншими бюджетами місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні **трансферти**, і між районним бюджетом та відповідними бюджетами місцевого самоврядування на

основі [формул](#), що затверджуються Кабінетом Міністрів України і мають враховувати такі параметри:

- 1) кількість населення;
 - 2) обсяги доходів відповідних місцевих бюджетів за 2010 рік від податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
 - 3) розміри відрахувань збору за першу реєстрацію транспортного засобу до відповідних місцевих бюджетів згідно з пунктом 2 частини другої [статті 69 цього Кодексу](#).
3. [Субвенція](#) з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах перераховується за рахунок фактичних доходів спеціального фонду державного бюджету, які є джерелом надання зазначеної субвенції, і не може перевищувати обсягу, затвердженого законом про Державний бюджет України.

(Доповнено статтею 103¹ згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 104. Субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування

1. Субвенція на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування надається з одного [місцевого бюджету](#) іншому для компенсації відповідних видатків.
2. Умови утримання об'єктів спільного користування чи ліквідації негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування та надання субвенції визначаються на договірних засадах між надавачем субвенції та її отримувачем.

Стаття 105. Субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів)

1. Надання [субвенцій на виконання інвестиційних програм](#) (проектів) ґрунтується на таких основних принципах:
 - 1) принцип об'єктивності та відкритості - отримувач субвенції визначається за прозорими процедурами;
 - 2) принцип єдності - розподіл коштів має забезпечити реалізацію системи національних цінностей і завдань інноваційного розвитку та сприяти зменшенню відмінностей в рівні життя населення різних регіонів країни;
 - 3) принцип збалансованого розвитку - надання державної підтримки територіям з урахуванням їх потенціалу;
 - 4) принцип цільового використання коштів - [субвенція](#) використовується виключно на мету, визначену її надавачем, з урахуванням прогнозних та програмних документів економічного та соціального розвитку країни і відповідної території, державних цільових програм, прогнозу бюджету на наступні за плановим два [бюджетні періоди](#).

2. Субвенції на виконання **інвестиційних програм (проектів)** надаються з державного бюджету місцевим бюджетам з урахуванням таких основних засад:

1) економічної ефективності досягнення цілей інвестиційної програми (проекту) із залученням мінімального обсягу **бюджетних коштів** на виконання інвестиційних програм (проектів);

2) направленості субвенції виключно на створення, приріст чи оновлення основних фондів комунальної форми власності (насамперед на завершення будівництва та реконструкції об'єктів із ступенем будівельної готовності понад 70 відсотків);

3) фінансової забезпеченості інвестиційних програм (проектів), строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, необхідними фінансовими ресурсами **місцевих бюджетів, кредитами** (позиками), залученими під державні та/або **місцеві гарантії**, та коштами субвенції на їх виконання впродовж усього строку впровадження;

4) рівня забезпеченості об'єктами виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури, що підвищує інвестиційну привабливість території;

5) виключено;

б) участі бюджету - отримувача субвенції:

для бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення - не менш як 1 відсоток надходжень **бюджету розвитку**;

(з **01.01.2013 р.** до абзацу другого пункту 6 частини другої статті 105 будуть внесені зміни, передбачені **підпунктом 24 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

для бюджету Автономної Республіки Крим, **обласних і районних бюджетів**, бюджетів міста Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення - не менш як 3 відсотки надходжень бюджету розвитку;

(з **01.01.2013 р.** до абзацу третього пункту 6 частини другої статті 105 будуть внесені зміни, передбачені **підпунктом 24 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

для бюджету міста Києва - не менш як 5 відсотків надходжень бюджету розвитку;

(з **01.01.2013 р.** до абзацу четвертого пункту 6 частини другої статті 105 будуть внесені зміни, передбачені **підпунктом 24 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

7) обґрунтування спроможності подальшого утримання за рахунок коштів місцевих бюджетів об'єктів комунальної власності.

3. Розподіл субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів) здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з урахуванням завдань і заходів державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку на підставі формалізованих параметрів, що базуються на фактичних та прогнозних показниках економічного та соціального розвитку відповідної території (основними з яких є показники обсягу промислового виробництва, обсягу валової продукції сільського господарства, обсягу інвестицій в основний капітал, рівня щільності населення, рівня безробіття населення, доходів населення у розрахунках на одну особу, середньомісячної заробітної плати працівників).

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

Стаття 106. Субвенції на проведення видатків бюджетів місцевого самоврядування, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. Субвенції на проведення видатків **бюджетів місцевого самоврядування**, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, можуть передбачатися в складі таких бюджетів, якщо інший орган державної влади, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування може забезпечити такі повноваження ефективніше.

2. Умови та порядок надання субвенції на проведення видатків бюджетів місцевого самоврядування, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, визначаються відповідним договором сторін.

Стаття 107. Субвенції на виконання інвестиційних програм (проектів) з місцевих бюджетів

1. Субвенції на виконання **інвестиційних програм (проектів)** надаються з одного місцевого бюджету іншому на підставі договору між надавачем субвенції та її отримувачем.

Стаття 108. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів

1. **Міжбюджетні трансферти** з державного бюджету місцевим бюджетам перераховуються з рахунків державного бюджету органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, бюджету Автономної Республіки Крим, обласним бюджетам, бюджетам міст Києва і Севастополя, міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення і **районним бюджетам**, іншим бюджетам місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти. Перерахування коштів, що передаються до державного бюджету з бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів міст Києва і Севастополя, бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення, районних і **обласних бюджетів**, інших **бюджетів місцевого самоврядування**, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти, забезпечується відповідними органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів.

2. [Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів](#) з державного бюджету місцевим бюджетам (включаючи бюджети районів у містах), коштів, що передаються до державного бюджету з [місцевих бюджетів](#), а також порядок перерахування міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами визначаються Кабінетом Міністрів України і мають забезпечувати своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування трансфертів.

[Перерахування дотації вирівнювання](#) з державного бюджету здійснюється органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, за нормативами щоденних відрахувань, які визначаються законом про Державний бюджет України, від кошика доходів державного бюджету для надання міжбюджетних трансфертів, що надходять на аналітичні рахунки обліку доходів державного бюджету на відповідній території, та коштів, що передаються до державного бюджету з бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів міст Києва і Севастополя, бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та міст обласного значення, районних і обласних бюджетів, інших бюджетів місцевого самоврядування, для яких у державному бюджеті визначаються міжбюджетні трансферти. Якщо за нормативами щоденних відрахувань не забезпечується отримання місячної суми дотації вирівнювання відповідно до [розпису](#) Державного бюджету України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, перераховує недоотриману місячну суму дотації вирівнювання із загального фонду державного бюджету не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним.

3. Перерахування коштів до державного бюджету (міських і районних бюджетів) з відповідних місцевих бюджетів здійснюється органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, за рахунок фактичних надходжень кошика доходів відповідних місцевих бюджетів згідно з нормативами щоденних відрахувань, визначених законом про Державний бюджет України (рішенням міської чи районної ради про [місцевий бюджет](#)). Обсяг перерахування зазначених коштів за нормативами щоденних відрахувань наростаючим підсумком з початку року не може перевищувати однієї дванадцятої річної суми, визначеної законом про Державний бюджет України (рішенням міської чи районної ради про місцевий бюджет), помноженої на кількість місяців у звітному періоді.

4. До складу кошика доходів державного бюджету для надання міжбюджетних трансфертів належать [доходи загального фонду](#) державного бюджету, визначені пунктами 2 - 5, 6 (без урахування бюджетного відшкодування податку на додану вартість грошовими коштами), 7 - 10, 18, 25, 34 - 36 частини другої [статті 29 цього Кодексу](#) з урахуванням частини п'ятої [статті 29 цього Кодексу](#).

5. З метою стимулювання місцевих органів влади до нарощування [доходів бюджету](#) здійснюється перерахування до загального фонду місцевих бюджетів 50 відсотків надходжень податку на прибуток підприємств та акцизного податку понад річні розрахункові обсяги, визначені у законі про Державний бюджет України за загальним фондом, у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України.

6. Кабінет Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету може здійснювати розподіл та перерозподіл обсягів субвенцій та додаткових дотацій з державного бюджету місцевим бюджетам (крім додаткової дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів) між місцевими бюджетами у межах загального обсягу відповідних субвенцій та додаткових дотацій. При цьому обсяги субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення

державних програм соціального захисту можуть перерозподілятися відповідно до частини шостої [статті 102 цього Кодексу](#), а обсяги субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів розподіляються у порядку, визначеному [статтею 61 Закону України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів"](#).

7. Місцева державна адміністрація може приймати рішення щодо розподілу та перерозподілу обсягів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у період між сесіями відповідної місцевої ради за умови делегування нею таких повноважень місцевій державній адміністрації з наступним внесенням змін до рішення про місцевий бюджет.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.10.2010 р. N 2592-VI,
від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Розділ V. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Глава 17. КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 109. Повноваження Верховної Ради України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Верховна Рада України здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства у процесі:

- 1) визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період;
- 2) розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України;
- 3) внесення змін до закону про Державний бюджет України;
- 4) виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету України (включаючи звіти головних розпорядників коштів державного бюджету про використання ними [бюджетних коштів](#) та результати виконання відповідних [бюджетних програм](#));
- 5) розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України;
- 6) використання [кредитів](#) (позик), що залучаються державою від іноземних держав, [банків](#) і міжнародних фінансових організацій.

Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю [Рахункової палати](#) щодо виконання нею повноважень, визначених [Конституцією України](#).

2. До повноважень Комітету Верховної Ради України з питань бюджету належать:

- 1) підготовка питання щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період та попередній розгляд проекту закону про Державний бюджет України;
- 2) надання до поданих на розгляд Верховної Ради України законопроектів висновків щодо їх впливу на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини;
- 3) попередній розгляд річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України та підготовка проекту рішення щодо цього звіту для розгляду Верховною Радою України;
- 4) попередній розгляд інформації Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, інших центральних органів виконавчої влади про стан виконання закону про Державний бюджет України протягом відповідного бюджетного періоду;
- 5) взаємодія з Рахунковою палатою (включаючи попередній розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати).

За зверненням Комітету Верховної Ради України з питань бюджету органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування надають інформацію про державний бюджет та **місцеві бюджети**, необхідну йому для підготовки та попереднього розгляду бюджетних питань.

3. Комітети Верховної Ради України беруть участь у попередньому розгляді питання щодо Основних напрямів бюджетної політики на наступний **бюджетний період** та проекту закону про Державний бюджет України, а також попередньо розглядають питання про виконання Державного бюджету України (включаючи висновки і пропозиції Рахункової палати щодо використання коштів Державного бюджету України) у частині, що віднесена до компетенції комітетів.

(Із змінами і доповненнями, внесеними згідно із
законами України від 07.10.2010 р. N 2592-VI,
від 17.05.2012 р. N 4731-VI)

Стаття 110. Повноваження Рахункової палати з контролю у бюджетному процесі

1. До повноважень **Рахункової палати** належить здійснення контролю за використанням коштів Державного бюджету України, в тому числі на **обслуговування і погашення державного боргу**.
2. Рахункова палата подає Верховній Раді України висновки та пропозиції щодо стану використання коштів Державного бюджету України за підсумками кожного кварталу.

(У редакції Закону України
від 07.10.2010 р. N 2592-VI)

Стаття 111. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, та місцевих фінансових органів з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії **бюджетного процесу** як щодо державного бюджету, так і місцевих бюджетів, якщо інше не передбачено законодавством України.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, в межах своїх повноважень забезпечує реалізацію єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, визначає основні організаційно-методичні засади та дає оцінку функціонуванню систем **внутрішнього контролю** і **внутрішнього аудиту**, якщо інше не передбачено законодавством.

2. **Місцеві фінансові органи** здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо місцевих бюджетів.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, та місцеві фінансові органи у встановленому законодавством порядку одержують від центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, **установ та організацій**, **банків** та інших фінансових установ усіх форм власності пояснення, матеріали та інформацію з питань, що виникають під час складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів та звітування про їх виконання.

Стаття 112. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- 1) веденням **бухгалтерського обліку** всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням **фінансової** і бюджетної звітності;
- 2) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;
- 3) відповідністю **кошторисів** розпорядників бюджетних коштів показникам **розпису бюджету**;
- 4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками **бюджетних коштів** відповідним бюджетним асигнуванням, **паспорту бюджетної програми** (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
- 5) відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в межах своїх повноважень забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів [бюджетних установ](#) та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності.

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

Стаття 113. Повноваження органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. До повноважень органів державного фінансового контролю з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- 1) цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету та місцевих бюджетів (включаючи проведення державного фінансового аудита);
- 2) цільовим використанням і своєчасним поверненням [кредитів](#) (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;
- 3) достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;
- 4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками [бюджетних коштів](#) відповідним бюджетним асигнуванням, [паспорту бюджетної програми](#) (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
- 5) веденням бухгалтерського обліку, а також складанням [фінансової](#) і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;
- 6) станом [внутрішнього контролю](#) та [внутрішнього аудита](#) у розпорядників [бюджетних коштів](#).

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, щомісячно надає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

(Із змінами, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 114. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. [Верховна Рада Автономної Республіки Крим](#) та відповідні місцеві ради з контролю за дотриманням бюджетного законодавства здійснюють:

- 1) контроль за виконанням [рішення про місцевий бюджет](#);
- 2) інші повноваження, передбачені цим Кодексом, законом про Державний бюджет України та рішенням про місцевий бюджет.

Стаття 115. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад з контролю за дотриманням бюджетного законодавства

1. Контроль за відповідністю бюджетному законодавству показників затверджених бюджетів, [розпису бюджету](#), [кошторисів бюджетних установ](#) та інших документів, які використовуються у бюджетному процесі, здійснюється:

- 1) Радою міністрів Автономної Республіки Крим - щодо бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим значення та районних бюджетів Автономної Республіки Крим;
- 2) обласними державними адміністраціями - щодо районних та міських (міст обласного значення) бюджетів;
- 3) міськими державними адміністраціями в містах Києві та Севастополі - щодо районних у цих містах бюджетів;
- 4) районними державними адміністраціями - щодо міських (міст районного значення), селищних, сільських бюджетів та бюджетів їх об'єднань, що створюються згідно із законом;
- 5) [виконавчими органами](#) міських рад - щодо бюджетів районів у містах, сіл, селищ чи міст районного значення, що входять до складу цих міст.

Глава 18. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЗА ВЧИНЕНІ ПОРУШЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 116. Порухення бюджетного законодавства

1. Порухенням бюджетного законодавства визнається порушення учасником [бюджетного процесу](#) встановлених цим Кодексом чи іншим [бюджетним законодавством](#) норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання, а саме:

- 1) включення недостовірних даних до [бюджетних запитів](#);
- 2) порушення встановлених термінів подання бюджетних запитів або їх неподання;
- 3) визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників;
- 4) планування надходжень або витрат державного бюджету (місцевого бюджету), не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;

- 5) порушення встановленого порядку або термінів подання проекту закону про Державний бюджет України (проекту рішення про [місцевий бюджет](#)) на розгляд Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради);
- 6) порушення встановленого порядку або термінів розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- 7) прийняття рішення про місцевий бюджет з порушенням вимог цього Кодексу чи закону про Державний бюджет України (в тому числі щодо складання бюджету в частині [міжбюджетних трансфертів](#), доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів);
- 8) порушення вимог цього Кодексу щодо затвердження державного бюджету (місцевого бюджету) з [дефіцитом](#) або [профіцитом](#);
- 9) включення до складу [спеціального фонду бюджету](#) надходжень з джерел, не віднесених до таких цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;
- 10) зарахування [доходів бюджету](#) на будь-які рахунки, крім єдиного казначейського рахунка (за винятком коштів, що отримуються установами України, які функціонують за кордоном), а також акумулювання їх на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету;
- 11) зарахування доходів бюджету до іншого, ніж визначено цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України, бюджету, в тому числі внаслідок здійснення поділу податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших доходів між бюджетами з порушенням визначених розмірів;
- 12) здійснення державних (місцевих) запозичень, надання [державних \(місцевих\) гарантій](#) з порушенням вимог цього Кодексу;
- 13) прийняття рішень, що призвели до перевищення [граничних обсягів](#) державного (місцевого) боргу чи граничних обсягів надання державних (місцевих) гарантій;
- 14) розміщення [тимчасово вільних коштів бюджету](#) з порушенням вимог цього Кодексу;
- 15) створення позабюджетних фондів, порушення вимог цього Кодексу щодо відкриття позабюджетних рахунків для розміщення [бюджетних коштів](#);
- 16) порушення порядку або термінів подання, розгляду і затвердження [кошторисів](#) та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями;
- 17) порушення порядку або термінів подання і затвердження [паспортів бюджетних програм](#) (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
- 18) порушення встановлених термінів доведення документів про обсяги бюджетних асигнувань до [розпорядників](#) бюджетних коштів нижчого рівня або [одержувачів бюджетних коштів](#);

- 19) порушення **порядку** та термінів відкриття (закриття) рахунків в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів;
- 20) взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, встановлених цим Кодексом чи законом про Державний бюджет України;
- 21) порушення порядку реєстрації та **обліку бюджетних зобов'язань**, включаючи необґрунтовану відмову в реєстрації або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань;
- 22) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів, а також порушення порядку і термінів здійснення такої оплати;
- 23) здійснення **платежів** за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов'язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації, а також безпідставна відмова у проведенні платежу органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів;
- 24) **нецільове використання бюджетних коштів**;
- 25) порушення вимог цього Кодексу при здійсненні витрат державного бюджету (місцевого бюджету) у разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України (несвоєчасного прийняття **рішення про місцевий бюджет**);
- 26) надання **кредитів** з бюджету чи повернення кредитів до бюджету з порушенням вимог цього Кодексу та/або встановлених умов **кредитування бюджету**;
- 27) здійснення бюджетними установами запозичень у будь-якій формі або надання бюджетними установами юридичним чи фізичним особам кредитів з бюджету всупереч цьому Кодексу;
- 28) здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які відповідно до цього Кодексу мають проводитися з іншого бюджету;
- 29) здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;
- 30) порушення вимог цього Кодексу щодо виділення коштів з резервного фонду бюджету;
- 31) порушення встановлених вимог щодо застосування **бюджетної класифікації**;
- 32) включення недостовірних даних до звітів про виконання державного бюджету (місцевого бюджету), річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України (**рішення про місцевий бюджет**), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;
- 33) порушення встановлених вимог щодо ведення **бухгалтерського обліку** та складання звітності про виконання бюджетів;
- 34) порушення встановлених порядку або термінів подання **фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ**, а також подання такої звітності у неповному обсязі;

- 35) невідповідність даних, наведених у фінансовій і бюджетній звітності бюджетних установ, даним бухгалтерського обліку;
- 36) включення недостовірних даних до звітів про виконання [паспортів бюджетних програм](#) (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;
- 37) видання [нормативно-правових актів](#), що зменшують [надходження бюджету](#) або збільшують витрати бюджету всупереч закону;
- 38) здійснення видатків на утримання бюджетної установи одночасно з різних бюджетів всупереч цьому Кодексу чи закону про Державний бюджет України;
- 39) порушення вимог [статті 28 цього Кодексу](#) щодо оприлюднення та доступності інформації про бюджет;
- 40) інші випадки порушення бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу.

Стаття 117. Заходи впливу за порушення бюджетного законодавства

1. За порушення бюджетного законодавства до учасників [бюджетного процесу](#) можуть застосовуватися такі заходи впливу:

- 1) попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства - застосовується в усіх випадках виявлення порушень бюджетного законодавства. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів;
- 2) зупинення операцій з бюджетними коштами - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктами 1 - 3, 10, 11, 14 - 29, 32 - 36, 38 і 40 частини першої [статті 116 цього Кодексу](#), у [порядку](#), встановленому [статтею 120 цього Кодексу](#);
- 3) призупинення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктами 20, 22 - 29, 38 і 40 частини першої [статті 116 цього Кодексу](#).

Призупинення бюджетних асигнувань передбачає припинення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк від одного до трьох місяців у межах поточного [бюджетного періоду](#) шляхом внесення змін до [розпису бюджету \(кошторису\)](#) у [порядку](#), встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;

- 4) зменшення бюджетних асигнувань - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначені пунктом 24 (стосовно розпорядників бюджетних коштів), пунктом 29 та пунктом 38 частини першої [статті 116 цього Кодексу](#).

Зменшення бюджетних асигнувань передбачає позбавлення повноважень на взяття бюджетного зобов'язання на відповідну суму на строк до завершення поточного бюджетного періоду шляхом внесення змін до розпису бюджету (кошторису) та у разі необхідності з подальшим внесенням змін до закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет) у [порядку](#), встановленому Кабінетом Міністрів України;

5) повернення **бюджетних коштів** до відповідного бюджету - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 24 (щодо субвенцій та коштів, наданих **одержувачам бюджетних коштів**) частини першої **статті 116 цього Кодексу**, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) зупинення дії **рішення про місцевий бюджет** - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 7 частини першої **статті 116 цього Кодексу**, у порядку, встановленому **статтею 122 цього Кодексу**;

7) безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів - застосовується за порушення бюджетного законодавства, визначене пунктом 28 частини першої **статті 116 цього Кодексу**.

Безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів передбачає стягнення органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, коштів з місцевих бюджетів до державного бюджету, в тому числі і за рахунок зменшення обсягу трансфертів (дотації вирівнювання) місцевим бюджетам на відповідну суму, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

8) інші заходи впливу, які можуть бути визначені законом про Державний бюджет України, - застосовуються за порушення бюджетного законодавства згідно із таким законом.

Стаття 118. Застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства може застосовуватися учасниками **бюджетного процесу**, уповноваженими цим Кодексом на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

2. Рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених пунктами 2 - 5 та 7 частини першої **статті 117 цього Кодексу**, приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів у межах встановлених їм повноважень на підставі протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії та доданих до них матеріалів. Рішення набирає чинності з дня його підписання.

Форма та порядок складання **протоколу про порушення бюджетного законодавства** встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

3. Не допускається застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, визначених **статтею 117 цього Кодексу**, за раніше виявлені і усунені порушення бюджетного законодавства.

4. Інформація про результати здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства оприлюднюється органами, уповноваженими на здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, якщо інше не передбачено законом.

(Із змінами, внесеними згідно із
законами України від 07.07.2011 р. N 3614-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Стаття 119. Нецільове використання бюджетних коштів

1. Нецільовим використанням **бюджетних коштів** є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);

напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у **паспорті бюджетної програми** (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі) або в порядку використання бюджетних коштів;

бюджетним асигнуванням (**розпису бюджету, кошторису**, плану використання бюджетних коштів).

(Із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

Стаття 120. Зупинення операцій з бюджетними коштами

1. Зупинення операцій з бюджетними коштами полягає у зупиненні будь-яких операцій із здійснення **платежів** з рахунку порушника бюджетного законодавства. Механізм **зупинення операцій з бюджетними коштами** визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Зупинення операцій з бюджетними коштами можливе на строк до 30 днів у межах поточного **бюджетного періоду**, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 121. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства

1. Посадові особи, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства, несуть цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законом.

2. Порушення бюджетного законодавства, вчинене розпорядником чи **одержувачем бюджетних коштів**, може бути підставою для притягнення до відповідальності згідно з законами України його керівника чи інших відповідальних посадових осіб, залежно від характеру вчинених ними діянь.

Стаття 122. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства в частині міжбюджетних трансфертів, доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

1. У разі порушення вимог цього Кодексу та закону про Державний бюджет України щодо складання відповідного бюджету в частині **міжбюджетних трансфертів**, доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, Кабінету Міністрів України надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про бюджет Автономної Республіки Крим, **обласний бюджет**,

бюджети міст Києва та Севастополя звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний **місцевий бюджет** до закінчення судового розгляду справи. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації наступного дня після підписання Головою Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

2. У разі порушення вимог щодо складання бюджету згідно з цим Кодексом та законом про Державний бюджет України в частині міжбюджетних трансфертів, доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голові обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про районний, міський (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), районний у містах Києві та Севастополі бюджети звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Районні державні адміністрації, виконавчі органи міських (міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) та районних у містах рад наступного дня після підписання керівником відповідної місцевої ради рішення про місцевий бюджет або внесення до нього змін надсилають його Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, виконавчим органам міських рад.

3. У разі порушення вимог щодо складання бюджету згідно з цим Кодексом, законом про Державний бюджет України чи рішенням районної, міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради про бюджет в частині міжбюджетних трансфертів, доходів та видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, голові районної державної адміністрації, голові виконавчого органу міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради надається право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про міський (міст районного значення), сільський, селищний та районний у місті бюджети звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи. Виконавчі органи міських міст районного значення, сільської, селищної, районної у місті рад наступного дня після підписання керівником рішення про відповідний бюджет або внесення до нього змін надсилають його районній державній адміністрації чи виконавчому органу міської (міста республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення) ради.

4. У разі зупинення рішення про місцевий бюджет витрати місцевого бюджету здійснюються у порядку, визначеному [статтею 79 цього Кодексу](#).

Стаття 123. Відповідальність органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів

1. Органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів несуть відповідальність за:

1) невиконання вимог щодо ведення **бухгалтерського обліку** та складання звітності про виконання бюджетів;

- 2) несвоєчасність подання звітності про виконання бюджетів;
 - 3) здійснення витрат з перевищенням показників, затверджених **розрахунком** бюджету;
 - 4) порушення в процесі контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету та здійсненні **платежів** за бюджетними зобов'язаннями **розрахунків бюджетних коштів** відповідно до бюджетних асигнувань;
 - 5) недотримання порядку казначейського обслуговування державного і **місцевих бюджетів**.
2. Керівники органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, несуть персональну відповідальність у разі вчинення ними порушення бюджетного законодавства та невиконання вимог щодо казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів, встановлених цим Кодексом.

Стаття 124. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства

1. Рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено у порядку, встановленому законом. Рішення може бути оскаржено в органі, що його виніс, або в суді протягом 10 днів з дня його винесення, якщо інше не передбачено законом.
2. Оскарження рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства не зупиняє виконання зазначеного рішення.
3. У разі визнання судом рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства повністю чи частково незаконним особою, щодо якої воно було винесено, поновлюються обмежені таким рішенням права.
4. Рішення суду може бути оскаржено у порядку, встановленому законом.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Кодекс набирає чинності з 1 січня 2011 року, крім пункту 2 частини другої **статті 60** та пунктів 3 і 5 частини другої **статті 61**, які набирають чинності з 1 січня 2013 року, пункту 10 частини другої **статті 69**, який набирає чинності з 1 січня 2014 року.

Пункт 3 частини другої **статті 60** цього Кодексу діє до 1 січня 2013 року.

(Із доповненнями, внесеними згідно із
Законом України від 23.12.2010 р.
N 2856-VI)

(з **01.01.2013 р.** пункт 1 розділу VI буде викладено у редакції згідно з **підпунктом "а" підпункту 26 пункту 1** Закону України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

2. Визнати таким, що втратив чинність, **Бюджетний кодекс України** (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 37 - 38, ст. 189 із наступними змінами).

3. Установити, що положення частини четвертої статті 17 цього Кодексу не застосовуються при наданні державних гарантій за кредитами (позиками) Державної служби автомобільних доріг України та суб'єктів господарювання, що забезпечують реалізацію заходів, пов'язаних з організацією та проведенням фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні, а також реалізацію міжнародного проекту "Циклон-4".

(Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 05.04.2011 р. N 3172-VI)

3¹. Установити, що положення частини тринадцятої статті 17 цього Кодексу не застосовуються в разі розстрочення сплати заборгованості державного підприємства "Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова" перед державою за кредитом, залученим 2 лютого 2004 року в компанії "Colvis Finance Limited" (Великобританія) під державну гарантію.

(Доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3396-VI)

3². Установити, що положення абзаців другого і третього частини першої і частини п'ятої статті 16 цього Кодексу не застосовуються щодо кредитів (позик), залучених на підставі міжнародних договорів України.

(Доповнено пунктом 3² згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

3³. Установити, що для цілей цього Кодексу заборгованість України перед Міжнародним валютним фондом:

за кредитами, отриманими Кабінетом Міністрів України, та за розподілом спеціальних прав запозичень, використаних Кабінетом Міністрів України, належить до державного боргу;

за кредитами, отриманими Національним банком України з метою підтримки платіжного балансу і реалізації грошово-кредитної політики, та за розподілом спеціальних прав запозичень належить до гарантованого державою боргу.

(Доповнено пунктом 3³ згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

4. Установити, що у разі перевищення граничної величини, визначеної абзацом першим частини третьої статті 18 цього Кодексу, станом на 1 січня 2011 року Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міська рада зобов'язані вжити заходів для приведення обсягу відповідного боргу у відповідність із положеннями цього Кодексу протягом трьох наступних бюджетних періодів.

4¹. Установити, що:

перерозподіл видатків між місцевими, апеляційними судами у межах загального обсягу бюджетних призначень за відповідною бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету здійснюється Державною судовою

адміністрацією України за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики;

перерозподіл видатків між місцевими та/або апеляційними судами за різними бюджетними програмами у межах загального обсягу бюджетних призначень Державної судової адміністрації України здійснюється Державною судовою адміністрацією України за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, після проведення перерозподілу видатків державного бюджету відповідно до частини восьмої [статті 23 цього Кодексу](#).

(Доповнено пунктом 4¹ згідно із
Законом України від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

5. Установити, що положення пункту 1 частини першої [статті 69](#) та пункту 2 частини першої [статті 71 цього Кодексу](#) застосовуються з урахуванням особливостей, визначених [Податковим кодексом України](#) для сплати єдиного і фіксованого податків.

(У редакції Закону України
від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

5¹. Установити, що [екологічний податок](#) (крім податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання [радіоактивних відходів](#) їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк) зараховується у таких пропорціях:

1) до спеціального фонду державного бюджету:

у 2011 - 2012 роках - 30 відсотків;

у 2013 році - 53 відсотки, з них 33 відсотки із спрямуванням на фінансове забезпечення виключно цільових проектів екологічної модернізації підприємств у межах сум сплаченого ними екологічного податку у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

з 2014 року - 65 відсотків, з них 50 відсотків із спрямуванням на фінансове забезпечення виключно цільових проектів екологічної модернізації підприємств у межах сум сплаченого ними екологічного податку у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

2) до спеціального фонду місцевих бюджетів:

у 2011 - 2012 роках - 70 відсотків, у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів - 50 відсотків, [обласних бюджетів](#) та бюджету Автономної Республіки Крим - 20 відсотків, бюджетів міст Києва та Севастополя - 70 відсотків;

у 2013 році - 47 відсотків, у тому числі: до сільських, селищних, міських бюджетів - 33,5 відсотка, обласних бюджетів та бюджету Автономної Республіки Крим - 13,5 відсотка, бюджетів міст Києва та Севастополя - 47 відсотків;

з 2014 року - 35 відсотків згідно з пунктом 10 частини другої [статті 69 цього Кодексу](#).

6. Установити, що Кабінет Міністрів України після завершення адміністративно-територіальної реформи в частині укрупнення **адміністративно-територіальних одиниць** та набрання чинності відповідними змінами до законів з питань місцевого самоврядування визначає у проекті закону про Державний бюджет України обсяги **міжбюджетних трансфертів** для бюджетів нових укрупнених адміністративно-територіальних одиниць, що створилися.

7. Установити, що Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад забезпечують відповідно до законодавства України надання пільг окремим категоріям громадян шляхом запровадження соціальних карток та проведення видатків відповідно до цього Кодексу виключно із застосуванням Єдиного державного автоматизованого реєстру осіб, які мають право на пільги.

8. Кабінет Міністрів України має право встановлювати розміри соціальних виплат, не визначені законом, в абсолютних сумах у межах бюджетних призначень, встановлених за відповідними бюджетними програмами, до законодавчого врегулювання такого питання.

9. Установити, що до законодавчого врегулювання безспірного списання коштів бюджету та відшкодування збитків, завданих бюджету:

1) рішення суду про стягнення (арешт) коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) **виконується** виключно центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. Зазначені рішення передаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, для виконання.

Безспірне списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України, за черговістю надходження таких рішень, щодо **видатків бюджету** - в межах відповідних бюджетних призначень та наданих бюджетних асигнувань.

Видатки **бюджетних установ**, щодо яких прийнято рішення про накладення на них арешту, дозволяється здійснювати в частині видатків, які **статтею 55 цього Кодексу** визначено як захищені, у разі зазначення про це у судовому рішенні;

2) відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі внаслідок незаконно прийнятих рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), а також їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень, здійснюється державою (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування) за рахунок коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) в межах бюджетних призначень за рішенням суду у розмірі, що не перевищує суми реальних збитків, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Якщо для відшкодування такої шкоди необхідні додаткові кошти понад обсяг бюджетних призначень, в установленому законодавством порядку подаються відповідні пропозиції щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України (**рішення** про **місцевий**

бюджет) та/або виділення коштів з резервного фонду державного бюджету (місцевого бюджету);

3) у разі безспірного списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, відображає в **обліку** відповідні **бюджетні зобов'язання** розпорядника бюджетних коштів, з вини якого виникли такі зобов'язання. Погашення таких бюджетних зобов'язань здійснюється виключно за рахунок бюджетних асигнувань цього розпорядника бюджетних коштів. Одночасно **розпорядник** бюджетних коштів зобов'язаний привести у відповідність з бюджетними асигнуваннями інші взяті бюджетні зобов'язання;

4) списання коштів за відповідним рішенням суду на користь працівників, військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу бюджетної установи, які мають право на безоплатне або пільгове матеріальне і побутове забезпечення, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, з рахунків відповідного розпорядника **бюджетних коштів** в межах його бюджетних асигнувань;

5) списання коштів з бюджету за рішенням суду щодо повернення платнику податків надмірно та/або помилково сплачених податків і зборів (обов'язкових платежів) та інших **доходів бюджету** провадиться у межах надмірно та/або помилково сплачених ним до бюджету коштів;

б) повернення за рішенням суду вартості конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у розмірах сум коштів, що надійшли до бюджету від реалізації цього майна, за вирахуванням сум податків і зборів (обов'язкових платежів), що були нараховані відповідно до законодавства, але не сплачені на момент реалізації.

Оцінка конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Реалізація конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відшкодування витрат, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, експертною оцінкою, сертифікацією конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, здійснюється за рахунок бюджетних призначень уповноважених органів державної влади в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

Керівники установ, відповідальні посадові, службові особи, які здійснюють облік, розпорядження, зберігання та реалізацію конфіскованого або зверненого в дохід держави судом майна, при здійсненні таких повноважень несуть відповідальність за вчинені дії або бездіяльність відповідно до законодавства;

7) повернення за рішенням суду конфіскованої (вилученої) **національної** та **іноземної валюти** здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у валюті платежу, яка була зарахована до державного бюджету, або за заявою одержувача у гривневому еквіваленті за офіційним обмінним курсом **Національного банку України** відповідно до законодавства;

8) рішення суду, що передбачають списання коштів за видатками, **бюджетні призначення** щодо яких не визначені законом про Державний бюджет України (рішенням про **місцевий бюджет**), підлягають оскарженню органами державної влади (органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування) в апеляційному, касаційному порядку.

Списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) на виконання рішень судів здійснюється з часу встановлення щодо таких видатків бюджетних призначень у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет) або у змінах до них;

9) кошти, відшкодовані державою з державного бюджету (Автономною Республікою Крим, органами місцевого самоврядування з місцевих бюджетів) згідно з цим пунктом, вважаються збитками державного бюджету (місцевих бюджетів). За поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, органи прокуратури звертаються в інтересах держави до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам);

10) посадові та службові особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування), дії яких завдали шкоди, що відшкодована з бюджету, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність згідно з законом.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, лише до такої особи може бути пред'явлено вимоги фізичних і юридичних осіб щодо відшкодування упущеної майнової вигоди та моральної шкоди у встановленому порядку.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи органів державної влади (органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування) складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) в установленому законодавством порядку реалізують право зворотної вимоги (регресу) до цієї особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інше не встановлено законодавством.

Органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) після виконання рішень суду про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету (місцевих бюджетів), у випадках, визначених цим пунктом, проводять службове розслідування щодо причетних посадових, службових осіб цих органів, якщо рішенням суду не встановлено в діях посадових, службових осіб складу злочину.

За результатами службового розслідування органи державної влади (органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування) та органи прокуратури за поданням відповідних матеріалів органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, у місячний строк можуть звернутися до суду з позовною заявою про відшкодування збитків, завданих державному бюджету (місцевим бюджетам), з пред'явленням зворотної вимоги (регресу) у розмірі виплаченого відшкодування до посадових, службових осіб цих органів, винних у завданні збитків (крім

відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами та відшкодуванням моральної шкоди).

Якщо збитки, завдані державному бюджету (місцевому бюджету), є результатом спільних дій або бездіяльності кількох посадових та службових осіб, що призвели до завдання шкоди фізичним чи юридичним особам, такі посадові та службові особи несуть солідарну відповідальність згідно з [Цивільним кодексом України](#) та іншими законодавчими актами України.

9¹. Установити, що кошти фінансового резерву для зняття з експлуатації атомних блоків, що формується відповідно до [Закону України "Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки"](#), Державне підприємство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" перераховує до спеціального фонду Державного бюджету України. Для зарахування цих коштів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, відкриває відповідний бюджетний рахунок за надходженнями.

(Доповнено пунктом 9¹ згідно із
Законом України від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

10. Кабінету Міністрів України до 1 липня 2013 року забезпечити проведення інвентаризації всіх нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів при здійсненні видатків місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, зокрема щодо мережі бюджетних установ, педагогічного навантаження, нормативів витрат бюджетних установ, та встановлення мінімального та максимального значення таких нормативів залежно від обсягів фінансових ресурсів.

(У редакції Закону України
від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

11. Кабінету Міністрів України протягом року розробити проекти законів України з питань охорони здоров'я, передбачивши здійснення заходів щодо:

передачі відомчих установ та закладів охорони здоров'я до сфери управління центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я;

переходу у використанні бюджетних коштів від утримання державних та комунальних лікувально-профілактичних закладів до оплати відповідних медичних послуг (із зміною організаційно-правових форм господарювання таких закладів);

запровадження нового механізму фінансового забезпечення первинної медико-санітарної допомоги;

підготовки умов для переходу на страхову модель охорони здоров'я.

12. На період реалізації [Закону України "Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві"](#):

1) [Кабінет Міністрів](#) України має право змінювати розмежування видатків на охорону здоров'я між місцевими бюджетами пілотних регіонів, встановлене [статтями 89 та 90](#)

цього Кодексу, та визначати особливості фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я, що є учасниками пілотного проекту;

2) визначити видатки загального фонду місцевих бюджетів пілотних регіонів на охорону здоров'я захищеними;

3) до видатків, що здійснюються з обласних бюджетів, бюджету міста Києва та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, належать видатки на вторинну (спеціалізовану), третинну (високоспеціалізовану) та екстрену медичну допомогу (заклади охорони здоров'я пілотних регіонів, які забезпечують надання відповідно вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) та екстреної медичної допомоги);

4) податок на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на території міст обласного значення пілотних регіонів, як виняток з положень частини другої статті 65 та підпункту 1 частини першої статті 66 цього Кодексу зараховується у розмірі: 50 відсотків - до обласних бюджетів та 50 відсотків - до бюджетів міст обласного значення;

5) до завершення реорганізації закладів охорони здоров'я у пілотних регіонах обласна рада може передавати кошти на здійснення видатків місцевих бюджетів щодо утримання закладів охорони здоров'я районній, міській (міста обласного значення) раді у вигляді міжбюджетного трансферту відповідно до районного, міського (міста обласного значення) бюджету;

6) у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет у пілотних регіонах положення статті 79 цього Кодексу застосовуються з урахуванням зміни розмежування видатків на охорону здоров'я між районними бюджетами, бюджетами міст обласного значення та обласним бюджетом.

(Доповнено пунктом 12 згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3612-VI,
зміни, внесені Законом України від 07.07.2011 р. N 3612-VI,
діють до 31.12.2014 р.;
із доповненнями згідно із
Законом України від 06.10.2011 р. N 3828-VI)

12¹. Кабінету Міністрів України до 1 січня 2013 року встановити перелік квазіфіскальних операцій і органів влади (управління), відповідальних за проведення оцінки можливого впливу таких операцій на показники бюджету.

(Доповнено пунктом 12¹ згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3614-VI)

13. Виключено.

(Доповнено пунктом 13 згідно із
Законом України від 07.07.2011 р. N 3612-VI,
зміни, внесені Законом України від 07.07.2011 р. N 3612-VI,
діють до 31.12.2014 р.;
виключено згідно із Законом
України від 06.10.2011 р. N 3828-VI)

14. Установити, що:

1) Кабінет Міністрів України забезпечує подання проектів бюджетів та кошторисів фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування на плановий рік Верховній Раді України та Президенту України не пізніше 15 вересня року, що передує плановому, разом з матеріалами, що згідно із [статтею 38 цього Кодексу](#) додаються до проекту закону про Державний бюджет України;

2) кошти фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування обслуговуються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів;

3) фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування щокварталу подають Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, [Рахунковій палаті](#), центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, звіти про виконання бюджетів та кошторисів відповідних фондів у порядку та терміни, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики.

(Доповнено пунктом 14 згідно із
Законом України від 12.01.2012 р. N 4318-VI)

15. Дозволити Київській міській раді, як виняток з положень статей 72 та 74 цього Кодексу, здійснити у 2012 році запозичення до загального фонду бюджету міста Київ для погашення заборгованості за вексельними розрахунками з відшкодування різниці в тарифах на теплову енергію.

(Доповнено пунктом 15 згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5428-VI)

Президент України

м. Київ

8 липня 2010 року

N 2456-VI

В. ЯНУКОВИЧ